

ОСНОВНА ПОЛАЗИШТА ЗА ИЗРАДУ ПРОГРАМА

Школски програм ОШ "Јован Поповић" Чока је основни радни документ који обухвата све садржаје, процесе и активност који су усмерени на остваривање циљева у првом, другом, трећем и четвртном разреду обавезног образовања, а који су регулисани како на националном, тако и на школском нивоу. Циљ школског програма јесте да омогући наставницима и професорима, базичне професионалне ослободитеље у планирању, реализацији и евалуацији целокупног школског живота у првом, другом, трећем и четвртном разреду обавезног образовања.

ИСХОДИШТА ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА СУ:

- Закон о основама система образовања и васпитања (Службени гласник РС " бр. 88/2017 и 27/2018 – др. закони)
- Закон о основном образовању и васпитању ("Сл. гласник РС " бр. 55/2013),
- Статут ОШ "Јован Поповић" Чока
- Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања (Сл. Гласник РС-Просветни гласник 10/2017)
- Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС, Просветни гласник бр.10/04, 20/04, 1/05, 3/06, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11, 7/11, 1/13, 4/13,14/13),
- Правилник о наставном плану за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС, Просветни гласник бр.1/05,15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11, 7/11, 1/13),
- Правилник о наставном програму за четврти разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС,Просветни гласник бр.3/06, 15/06, 2/08, 3/11, 7/11, 1/13),
- Правилник о изменама и допунама правилника о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања (Сл. Гласник 88/17),
- Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС,Просветни гласник бр.6/07, 2/10, 7/10, 3/11, 1/13, 4/13)
- Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС,Просветни гласник бр.5/08, 3/11, 1/13 , 5/14, 11/16, 3/18)

- Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС, Просветни гласник бр.6/09, 3/11, 8/13)
- Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања (Службени гласник РС, Просветни гласник бр.2/2010, 3/11, 8/13)
- Резултати самовредновања;
- Извештај о раду школе у протеклој школској години,
- Школски развојни план,
- услови рада у школи и образовне потребе ученика, родитеља, локалне заједнице

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ

Школа је установа која обавља делатност редовног основног образовања 8520 остваривањем школског програма. Она има својство правног лица и у правном промету са трећим лицима има неограничена овлашћења и потпуну одговорност. Образовно васпитни рад обавља се на српском језику кроз:

- разредну, разредно-предметну и предметну наставу, зависно од узраста ученика и од циклуса образовања
- допунску и додатну наставу
- изборну и факултативну наставу
- ваннаставне активности
- слободне активности
- продужени боравак
- наставу у природи, излете и екскурзије
- културну и јавну делатност и друге друштвене делатности.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА СУ:

- стицање знања о језику, књижевности и медијима релевантним за будуће образовање и професионални развој;
- оспособљавање ученика да користи стандардни матерњи језик, ефикасно комуницира у усменом и писаном облику у различите сврхе;
- оспособљавање ученика да комуницирају у усменом и писаном облику на теме из свакодневног живота на страном језику;
- развијање свести о значају вишејезичности у савременој вишекултурној заједници;
- разумевање повезаности различитих научних дисциплина;
- разумевање и сналажење у садашњости и повезаности друштвених појава и процеса у простору и времену (Србија, Европа, свет);

- прихватање и уважавање другог/друге без обзира на националну, верску, родну и друге разлике;
- разумевање појава, процеса и односа у природи на основу знања физичких, хемијских и биолошких закона, модела и теорија;
- правилно формирање математичких појмова и стицање основних математичких знања и вештина;
- стицање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема;
- овладавање информационо-комуникационим технологијама;
- развијање вештина и техника уметничког изражавања;
- познавање различитих техника, стилова и медија уметничког изражавања;
- познавање вредности сопственог културног наслеђа и повезаности са другим културама и традицијама;
- развијање одговорног односа према сопственом здрављу и здрављу других;

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ПРВИ ЦИКЛУС
(**I, II, III, IV РАЗРЕД**)
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
ЗА ПЕРИОД
ОД ШКОЛСКЕ 2018/19. ДО 2021/22. ГОДИНЕ

НАСТАНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА За ПРВИ циклус

а) Годишњи фонд часова обавезних и изборних предмета

А. Обавезни наставни предмети	Први разред		Други разред		Трећи разред		Четврти разред	
	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
Мађарски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
Српски као нем.	2	72	2	72	2	72	3	108
Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
Физичко васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
У К У П Н О: А	19	684	20	720	20	720	20	720
Б. Изборни наставни предмети								
Верска наст./ Грађ. васпитање	1	36	1	36	1	36	1	36
Народна традиција	1	36	1	36	1	36	1	36
Чувари природе	1	36	1	36	1	36	1	36
У К У П Н О: Б	2	72	2	72	2	72	2	72
В. Остали облици образовно-васпитног рада								
Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
Додатни рад	-	-	-	-	-	-	1	36
Час одељ. старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
Екскурзија	1-3 дана		1-3 дана		1-3 дана		1-3 дана	

НАСТАВНИ ПЛАН за први разред

Р.број	А. Обавезни наставни предмети	ПРВИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Српски језик _____ језик ¹	5	180
2.	Мађарски језик	5	180
3.	Српски као нематерњи језик	2	72
4.	Страни	5	180
5.	Математика	5	180
6.	Свет око нас	2	72
7.	Ликовна култура	1	36
8.	Музичка култура	1	36
9.	Физичко васпитање	3	108
УКУПНО : А		19 – 21*	684 – 756*
Р.број	Б. Изборни наставни предмети	ПРВИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Верска настава Грађанско васпитање	1	36
2.	Народна традиција Чувари природе	1	36
УКУПНО : Б		1 -3 *	36 - 108*
УКУПНО : А+Б		20 – 22*	720 – 792 *

Облици образовно – васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни предмети и активности

ОБЛИК ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	Први разред	
	Недељно	годишње
Редовна настава	20 – 22*	720-792*
Пројектна настава	1	36
Допунска настава	1	36
Додатна настава		
Настава у природи	7 – 14 годишње	

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБР.-ВАСП.РАДА	ПРВИ РАЗРЕД	
	Недељно	Годишње
Час одељенског старешине	1	36
Ваннаставне активности	1-2	36-72
Екскурзија	1-3 дана годишње	

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;

- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

2. ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика првог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању.

Препоруке за планирање образовно-васпитне праксе

Приликом планирања наставе и учења потребно је руководити се:

- индивидуалним разликама међу ученицима у погледу начина, темпа учења и брзине напредовања;
- интегрисаним приступом у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих предмета;
- партиципативним и кооперативним активностима које омогућавају сарадњу;
- преваходно активним и искуственим методама наставе и учења;
- уважавањем свакодневног искуства и знања које је ученик изградио ван школе, повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог и свакодневног живота;

- неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање;
- редовним и осмишљеним прикупљањем релевантних података о напредовању ученика, остваривању предметних исхода и постигнутом степену развоја компетенција ученика.

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре, као и до сада, креира свој годишњи (глобални) план рада из кога касније развија своје оперативне планове. Како су исходи дефинисани за крај наставне године, наставник треба да их операционализује прво у оперативним плановима, а потом и на нивоу конкретне наставне јединице. Од њега се очекује да за сваку наставну јединицу дефинише пирамиду исхода на три нивоа: оне које би сви ученици требало да достигну, оне које би већина ученика требало да достигне и оне које би требало само неки ученици да достигну. На овај начин постиже се индиректна веза са стандардима на три нивоа постигнућа ученика. При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују. Неки се лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности (то се посебно односи на вештине).

Након искуства коришћења различитих дидактичких материјала у предшколском васпитању и образовању, ученици се у првом разреду по први пут сусрећу са уџбеницима. Зато је важно оспособљавати их од почетка за њихово правилно коришћење, као и упућивати их на друге изворе информација, а све у циљу достизања дефинисаних исхода.

Такође, први разред даје основу за изградњу компетенције за учење учења. Ученик коришћењем претходних знања и вештина постепено овладава и вештинама планирања, коришћења различитих информација као и применом знања и вештина у различитим ситуацијама.

Препоруке за праћење и вредновање образовно-васпитне праксе

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика, које је у првом разреду описно, само је део праћења и вредновања образовно-васпитне праксе. Резултате целокупног праћења и вредновања наставник узима као основу за планирање наредних корака у раду са ученицима и развијању своје образовно-васпитне праксе.

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*.

3. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета	СРПСКИ ЈЕЗИК
Циљ	Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.
Разред	први
Годишњи фонд часова	180 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> - разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; - влада основном техником читања и писања ћириличног текста; - разуме оно што прочита; - активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; - препозна песму, причу и драмски текст; - одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом; - уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина; - изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу; - препозна загонетку и разуме њено значење; - препозна басну и разуме њено значење; 	<p style="text-align: center;">ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ</p> <p style="text-align: center;">стандарди</p> <p>Основни: 1CJ.1.2.1. 1CJ.1.2.2.</p>	<p>Глас и слово; штампана и писана слова ћириличног писма. Речи и реченице као говорне и писане целине. Текстови засићени словима која се обрађују/текстови предвиђени за глобално читање. Све врсте текстова који су написани штампаним или писаним словима. Језичке игре. Аналитичко-синтетичка вежбања; лексичка и синтаксичка вежбања; моторичке вежбе. Писање (преписивање, самостално писање и диктат). Читање (шчитавање/глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање прочитаног. Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. ђ, ћ; џ, ч; ј, љ).</p>
		<p style="text-align: center;">ШКОЛСКА ЛЕКТИРА</p> <p style="text-align: center;">Поезија</p>

<p>- разликује слово, реч и реченицу; - правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом, односно интерпункцијским знаком на крају; - правилно употреби велико слово; - учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; - обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; - усмено препричава; усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; - усмено описује ствари из непосредног окружења; - бира и користи одговарајуће речи у говору; на правилан начин користи нове речи у свакодневном говору; - напамет говори краће књижевне текстове; - учествује у сценском извођењу текста; - пажљиво и културно слуша саговорнике; - слуша, разуме и парафразира поруку; - слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања; - примењује основна правописна правила; - пише читко и уредно; - писмено одговара на постављена питања; - спаја више реченица у краћу целину; - пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила; - гласно чита, правилно и са разумевањем; - тихо чита (<i>у себи</i>) са разумевањем прочитаног; - пронађе информације експлицитно изнете у тексту.</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>стандарди</p> <p>Основни: 1CJ.1.5.2. 1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.4.</p>		<p>Проза) Драмски текстови</p> <p>Популарни и информативни текстови</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА <i>Јован Јовановић Змај</i>, Песме за децу (избор) Избор из басни и сликовница за децу Књижевни појмови:</p>
	<p>ЈЕЗИК</p> <p>Граматика, и ортоепија</p>	<p>правопис</p>	<p>Реченица; реч; слово.</p>
	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>стандарди</p> <p>Основни: 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.3. 1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ.1.3.8. 1CJ.1.3.5.</p>	<p>Говорење</p>	<p>Вођени и слободни разговор.</p>
		<p>Слушање</p>	<p>Стварне и симулиране ситуације.</p>
<p>Писање</p>		<p>Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту.</p>	
	<p>Читање</p>	<p>Књижевни текстови.. Информативни текстови: 1.уџбенички; 2. вануџбенички: о правилима учтивог понашања (бонтон); о месту у којем ученици живе; о животињама итд.</p>	

Кључни појмови: почетно читање и писање, књижевност, језик и језичка култура.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм предмета *Српски језик* у првом разреду основне школе чине четири предметне области: Почетно читање и писање, Књижевност, Језик и Језичка култура. Препоручена дистрибуција часова по предметним областима је следећа: Почетно читање и писање - 90 часова, Књижевност - 45 часова, Језик - 10 часова и Језичка култура - 35 часова. Све области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.

Назив предмета	СТРАНИ ЈЕЗИК
Циљ	Циљ учења страног језика у основном образовању и васпитању је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.
Разред	први
Годишњи фонд часова	72 часа

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА Комуникативне функције	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - поздрави и отпоздрави, применјујући најједноставнија језичка средства; - представи себе и другог; - разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; - разуме кратка и једноставна упутства и налоге и реагује на њих; - даје кратка и једноставна упутства и налоге; 	ПОЗДРАВЉАЊЕ	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Sadržaji <i>Hi! Hello. Good morning/afternoon/evening/night. How are you? I'm fine, thank you, and you? Goodbye. Bye. See you (later/tomorrow). Have a nice day/weekend! Thanks, same to you!</i></p> <p>(Inter)kulturni sadržaji: Formalno i neformalno pozdravljanje; ustaljena pravila učtivosti.</p>
	PREDSTAVЉАЊЕ SEBE I DRUGIH; DAVAЊЕ OSNOVNIH	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p>

<ul style="list-style-type: none"> - разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; - разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; - упути кратке и једноставне молбе; - искаже и прихвати захвалност и извинјење на једноставан начин; - разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - упути једноставне честитке; - препозна и именује жива бића, предмете и места из непосредног окружења; 	<p>INFORMACIJA O SEBI; DAVAЊE I I TRAŽEЊE OSNOVNIH INFORMACIJA O DRUGIMA</p>	<p>Slušanje kratkih i jednostavnih tekstova u kojima se neko predstavlja; predstavljanje sebe i drugih osoba, prisutnih i odsutnih.</p> <p>Sadržaji Lične zamenice u funkciji subjekta - <i>I, you ...</i> Prisvojni pridevi - <i>my, your...</i> Pokazne zamenice - <i>this, that</i> Glagol <i>to be</i> - <i>the Present Simple Tense</i> Pitanja sa <i>Who /How (old)</i> Osnovni brojevi (1-10)</p> <p>(Inter)kulturalni sadržaji: Prepoznavanje najosnovnijih sličnosti i razlika u načinu upoznavanja i predstavljanja u našoj zemlji i zemljama engleskog govornog područja.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставне описе живих бића, предмета и места; - опише жива бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства; - разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; 	<p>RAZUMEVAЊE I DAVAЊE JEDNOSTAVNIH UPUTSTAVA I NALOGA</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje naloga i uputstava i reagovanje na njih; davanje kratkih i jednostavnih uputstava (komunikacija u učionici - uputstva i nalozi koje razmenjuju učesnici u nastavnom procesu, uputstva za igru i slično).</p> <p>Sadržaji (Inter)kulturalni sadržaji: Poštovanje osnovnih normi učtivosti; dečje pesme odgovarajućeg sadržaja.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима; - разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; - тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о положају у простору; 	<p>POZIV I REAGOVAЊE NA POZIV ZA UČEŠĆE U ZAJEDNIČKOJ AKTIVNOSTI</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje kratkih jednostavnih poziva na zajedničku aktivnost i reagovanje na njih (poziv na rođendan, igru, druženje...); upućivanje i prihvatanje/odbijanje poziva na zajedničku aktivnost, uz korišćenje najjednostavnijih izraza.</p> <p>Imperativ (</p> <p>(Inter)kulturalni sadržaji: Prikladno prihvatanje i odbijanje poziva; proslava rođendana, igre, zabava i razonoda.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставне исказе којима се изражава припаданје/неприпаданје, 	<p>ISKAZIVAЊE MOLBE, ZAHVALNOSTI I IZVINJEЊA</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje jednostavnih iskaza kojima se traži pomoć, usluga ili obaveštenje; davanje jednostavnog, usmenog odgovora na iskazanu molbu; izražavanje i prihvatanje molbi, zahvalnosti i izvinjenja.</p> <p>(Inter)kulturalni sadržaji:</p>

<p>поседовање/непоседовање и реагује на њих; - тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припаданје/неприпаданје, поседовање/непоседовање; - разуме једноставне исказе за изражавање допаданја/недопаданја и реагује на њих; - тражи мишљење и изражава допаданје/недопаданје једноставним језичким средствима.</p>	<p style="text-align: center;">ČESTITANJE</p>	<p>Pravila učtve komunikacije.</p> <p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje kratkih i jednostavnih ustaljenih izraza kojima se čestita praznik, rođendan; reagovanje na upućenu čestitku i upućivanje kratkih prigodnih čestitki.</p> <p>Sadržaji (Inter)kulturni sadržaji: Najznačajniji praznici i način obeležavanja/proslave i čestitanja; prigodne dečje pesme i igre.</p>
	<p style="text-align: center;">OPISIVANJE ŽIVIH BIĆA, PREDMETA, MESTA I POJAVA</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje kraćih jednostavnih opisa živih bića, predmeta i mesta u kojima se pojavljuju informacije o spoljnom izgledu, pojavnim oblicima, dimenzijama i ostalim najjednostavnijim karakteristikama; davanje kratkih usmenih opisa živih bića, predmeta i mesta.</p> <p>Glagoli <i>have got, to be</i> za davanje opisa Pravilna množina imenica: <i>book - books, apple - apples...</i> Modalni glagol <i>can</i> uz glagol <i>see</i></p> <p>(Inter)kulturni sadržaji: Dečje pesme i priče odgovarajućeg sadržaja.</p>
	<p style="text-align: center;">ISKAZIVANJE POTREBA, OSETA I OSEĆANJA</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje iskaza u vezi sa potrebama, osetima, osećanjima; saopštavanje svojih potreba, oseta i osećanja i (empatično) reagovanje na tuđa.</p> <p>(Inter)kulturni sadržaji: Pravila učtve komunikacije.</p>
	<p style="text-align: center;">ISKAZIVANJE POLOŽAJA U PROSTORU</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje kratkih tekstova u kojima se na jednostavan način opisuje položaj u prostoru; usmeno traženje i davanje</p>

		informacija o položaju u prostoru. (Inter)kulturni sadržaji: Kultura stanovanja: selo, grad.
	IZRAŽAVANJE PRIPADANJA/NEPRIPADANJA I POSEDOVANJA/NEPOSEDOVANJA	Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje kratkih tekstova s jednostavnim iskazima za izražavanje pripadanja/nepripadanja i posedovanja/neposedovanja i reagovanje na njih; usmeno iskazivanje pripadanja/nepripadanja i posedovanja/neposedovanja. (Inter)kulturni sadržaji: Porodica, prijatelji, kućni ljubimci, igračke.
	IZRAŽAVANJE DOPADANJA/NEDOPADANJA	Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje kratkih tekstova s jednostavnim iskazima za izražavanje dopadanja/nedopadanja i reagovanje na njih; usmeno iskazivanje slaganja/neslaganja, dopadanja/nedopadanja (Inter)kulturni sadržaji:

ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ

Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва четири разреда првог циклуса основне школе. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са захтевима програма, узрастом и интересовањима ученика.

- 1) Лични идентитет
- 2) Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, комшије, наставници итд.)
- 3) Географске особености
- 4) Становање - форме, навике
- 5) Живи свет - природа, љубимци, очување животне средине
- 6) Временско искуство и доживљај времена (прошлост - садашњост - будућност)
- 7) Школа и школски живот
- 8) Млади - живот деце и омладине
- 9) Здравље и хигијена

- 10) Емоције (љубав према породици, друговима)
- 11) Превозна средства
- 12) Временске прилике
- 13) Уметност за децу (нарочито модерна књижевност за децу; пригодне традиционалне и модерне песме)
- 14) Обичаји и традиција, фолклор, прославе (рођендани, празници)
- 15) Слободно време - забава, разонода, хобији
- 16) Исхрана и гастрономске навике
- 17) Путовања
- 18) Мода и облачење
- 19) Спорт
- 20) Вербална и невербална комуникација, конвенције понашања и опхођења

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм предмета страни језик у првом циклусу основне школе усмерен је на развој функционалних знања и заснован је на комуникативно дефинисаним исходима учења, односно активностима које ученик успешно реализује користећи страни језик. Језичке активности слушања, читања, (раз)говора и писања у програму посматрају се интегративно, као нераздвојиве компоненте аутентичне комуникације појединца у било којој говорној заједници.

Технике/активности

Током часа препоручује се динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши - од трећег разреда, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори/затвори свеску, итд.)

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.)

Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.)

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.)

Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање "текућих проблема" у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

"Превођење" исказа у гест и геста у исказ.

Заједничко прављење илустрованих и писаних (од трећег разреда) материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА У ПРВОМ И У ДРУГОМ РАЗРЕДУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Предности наставе страног језика у првом и другом разреду основне школе у вези су са специфичностима усвајања језика на раном узрасту. Основна карактеристика раног учења није аналитичко учење, већ усвајање језика на сличан начин на који се усваја матерњи језик - дете страни језик користи искључиво у комуникацији и у ситуацијама које су блиске његовим интересовањима. Вишеструке су предности учења језика у овом узрасту (Титоне 1989)¹:

- неурофизиолошке: изузетна пластичност мозга омогућава лакше усвајање фонетских елемената, акцента, изговора, интонације, као и синтаксичких образаца;
- психолошке: код ученика се развија мотивација будући да не осећа страх од грешке приликом употребе новог језика, лако прихвата игру и спремније излаже пред групом;
- образовне: учење страног језика позитивно утиче на когнитивни развој детета и прихватање другог и другачијег.

¹ Титоне, Р. (1989). *Он тхе билингуал персон. Отава, Цанадиан Социету фор Италиан Студиес.*

ПРЕЗЕНТОВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ САДРЖАЈА

С обзиром на различите стилове учења, разноврсност активности кључна је реч за презентовање нове лексичке грађе. Важно је да уважавамо предзнања ученика, јер нам она могу бити добра основа за рад и лакше разумевање теме.

Визуелна наставна средства (картице, постери, стварни предмети из непосредног окружења, како је у општим смерницама већ напоменуто)

Пантомима (као врста драмских техника), ...

Одговарајући контекст (приче у сликама, песме, игре и сл.)

Дијалошки модели (као основа за "имитирање")

Пројектне активности

Драмске активности

Читање и писање

Социокултурна компетенција

Граматички садржаји

Предмет: МАЂАРСКИ ЈЕЗИК/MAGYAR NYELV

Циљеви и задаци/Oktatói, nevelői és funkcionális célok:

- A magyar ábécél betűinek írásbeli és szóbeli rögzítése
- Az írott betűk helyes alakítása
- Kifejező, értelmes olvasás, néma értő olvasás elsajátítása
- Szókincsgyarapítás
- Beszédkészség fejlesztése
- Nyelvismeret: a hang, a szó és a mondat, magánhangzók és mássalhangzók, j vagy ly
- A szép fűzetvezetés kialakítása
- Az anyanyelv fontosságának hangsúlyozása

Br. nast. teme	Nastavne teme	Standardi
1.	Beszédkultúra (kifejezőkészség)	1.MNY.0.1.1. ismeri a társalgás alapvető elveit: beszélgetést tud kezdeményezni, részt vesz benne, figyelmesen hallgatja beszélgető társait 1.MNY.0.1.2. alkalmazza a megszólítás udvarias formáját 1.MNY.0.1.5. a megadott témáról saját szavaival tud mesélni: tartja magát a történethez
2.	Olvasás és szövegértés	1.MNY.1.2.1. elsajátította az olvasás alapjait 1.MNY.1.2.2. a szöveggel kapcsolatos egyszerű kérdésekre választ tud adni: meg tudja találni a lényegét 1.MNY.1.2.6. ismeri a szöveget alkotó szavak jelentését 1.MNY.2.2.8. önálló véleményt alkot, egyezik-e a leírtakkal vagy eltér attól
3.	Írásbeli kifejezőkészség	1.MNY.1.3.1. ismeri a nyomtatott és írott betűket 1.MNY.1.3.2. alá tudja írni saját nevét 1.MNY.1.3.3. a mondatot nagy kezdőb. írja, végére pedig a megf. írásj. teszi 1.MNY.1.3.4. ismeri a tulajdonnevek helyesírását (személynév, egyszerűbb földrajzi nevek, intézménynevek – helységnevé, iskola 1.MNY.2.3.1. ismeri a a nyomtatott és írott betűket 1.MNY.2.3.8. életkorának megfelelően fejezi ki magát, használja a szinonimákat, kerülve a szóismétlést
4.	Nyelvtan, szókészlettan	1.MNY.1.4.4. felismeri az antonimákat (ellentétes jelentésű sz.) 1.MNY.1.4.5. ismeri a mindennapi életben használt szavak és szókapcsolatok jelentését 1.MNY.2.4.6. önállóan meghatározza a mondatfajtákat állítás és tagadás szerint (állító, tagadó mondat) 1.MNY.2.4.8. felismeri a szinonimákat
5.	Irodalom	1.MNY.1.5.3. meghatározza a mű szereplőit, cselekményét 1.MNY.2.5.3. a költeményekben felismeri a verssort, versszakot, rímet

Предмет: СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ

Циљеви и задаци:

- Увођење ученика у први језички модел за именовање предмета и бића;
- Усвајање нове лексике и правилног изговора нових лексема;
- Усвајање једног од основних облика комуникације;
- Оспособљавање ученика да одговарају на питања и воде кратке дијалоге;
- Оспособљавање ученика да се сналазе у свакодневним животним ситуацијама;
- Оспособљавање ученика за краће самостално излагање;
- Подстицање маште код ученика;
- Развијање говорних вештина;
- Развијање говорних вештина.

Наставне теме		Број часова		
		обрада	вежба, понављање, утврђивање, провера	укупно
1.	Школа и ја	12	8	20
2.	Породица	8	4	12
3.	Саобраћај	4	5	9
4.	Животна околина	4	2	6
5.	Бројање	8	5	13
6.	Биљке и животиње	8	4	12
		44	28	72

Општи стандарди

У настави страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика. Поред тога, ученик уочава значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Посебни стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од две до три минуте, и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке) а на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација).

Усмено изражавање

У оквиру програмом предвиђене језичке грађе, ученик је у стању да исказе једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста, самостално или уз помоћ наставника.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује кратке информације у вези са познатим темама.

Знања о језику

Ученик препознаје основне принципе граматичке и социолингвистичке компетенције.

ИСХОДИ

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Школа и ја		
Ученик уме да: Уз помоћ наставника именује бића и предмете Уз помоћ наставника разговара о задатој теми Уз помоћ наставника изговара нове речи	Ученик уме да: Делимично уз помоћ наставника именује бића и предмете Делимично уз помоћ наставника разговара о задатој теми Делимично уз помоћ изговара нове речи	Ученик уме да: Самостално именује бића и предмете Самостално разговара о задатој теми Самостално изговара нове речи
Породица		
Уз помоћ изговара нове речи Уз помоћ исказује особине предмета и бића	Уз мању помоћ изговара нове речи Уз мању помоћ исказује особине предмета и бића	Самостално изговара нове речи Самостално исказује особине предмета и бића
Саобраћај		
Уз помоћ учитеља усваја и изговара нове речи, богати речник Уз помоћ исказује предмете у вези са саобраћајем и превозним средствима	Уз мању помоћ усваја и изговара нове речи, богати речник Уз мању помоћ исказује предмете у вези са саобраћајем и превозним средствима	Самостално изговара и усваја нове речи и богати речник Исказује предмете у вези са саобраћајем и превозним средствима
Животна околина		

Уз помоћ одређује особине предмета и бића Уз помоћ исказује просторни однос предмета, бића и појава Уз помоћ усвајају нове лексеме и богате речник	Уз мању помоћ одређује особине предмета и бића Уз мању помоћ исказује просторни однос предмета, бића и појава Уз мању помоћ усваја нове лексеме и богати речник	самостално одређује особине предмета и бића самостално помоћ исказује просторни однос предмета, бића и појава
Бројање		
Уз помоћ усваја нове лексеме и богате речник Уз помоћ наставника препознаје бројеве и броји до 10 Уз помоћ одговара на питања	Уз мању помоћ усваја нове лексеме и богати речник Уз мању помоћ препознаје бројеве и броји до 10 Уз мању помоћ одговара на питања	Самостално усваја нове лексеме и богати речник Зна бројеве и броји до 10 Самостално одговара на питања
Биљке и животиње		
Уз помоћ усваја нове лексеме, богати речник (називи животиња, цветова) Уз помоћ именује биљке и животиње	Уз мању помоћ усваја нове лексеме и богати речник Уз мању помоћ именује биљке и животиње	Самостално усваја нове лексеме и богати речник Самостално именује биљке и животиње

Назив предмета	МАТЕМАТИКА	
Циљ	Циљ учења предмета <i>математика</i> је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.	
Разред	први	
Годишњи фонд часова	180 часова	

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - одреди међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; - упореди предмете и бића по величини; - уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине; - именује геометријска тела и фигуре; - групише предмете и бића са заједничким својством; - сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика; - разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију; - црта праву линију и дуж помоћу лењира; - броји унапред и уназад и са прескоком; - прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине и прикаже их на бројевној правој; - користи редне бројеве; - разликује парне и непарне бројеве, одреди највећи и најмањи број, претходника и следбеника; - користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика; - сабира и одузима два једноцифрена броја не записујући поступак; - сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; - растави број на сабирке и примени замену места и здруживање сабирака ради лакшег рачунања; - реши текстуални задатак са једном операцијом; - разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност; - уочи правило и одреди следећи члан започетог низа; - прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле; - измери дужину задатом, нестандартном јединицом 	ГЕОМЕТ	ПОЛОЖАЈ, ВЕЛИЧИНА И ОБЛИК ПРЕДМЕТА	Просторне релације. Величина предмета и бића. Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа. Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао.
	РИЈА 1МА.1.2.1. 1МА.2.2.1.	ЛИНИЈЕ	Права, крива и изломљена линија. Затворена и отворена линија. Тачка и линија. Дуж.
<ul style="list-style-type: none"> - сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; - растави број на сабирке и примени замену места и здруживање сабирака ради лакшег рачунања; - реши текстуални задатак са једном операцијом; - разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност; - уочи правило и одреди следећи члан започетог низа; - прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле; - измери дужину задатом, нестандартном јединицом 	БРОЈЕВИ 1МА.1.1.1. 1МА.1.1.4. 1МА.2.1.1. 1МА.2.1.3. 1МА.2.1.4. 1МА.2.1.5. 1МА.3.1.1. 1МА.3.1.2. 1МА.3.1.3. 1МА.3.1.4.		Бројање, писање и читање бројева. Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој. Упоредивање бројева. Редни бројеви. Сабирање и одузимање бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој. Сабирање и одузимање бројева до 100 без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој. Својства сабирања. Откривање непознатог броја у једнакостима с једном операцијом. Динар, кованице и новчанице до 100 динара.
	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ		Мерење дужине нестандартним јединицама мере.

- преслика тачке и фигуре у квадратној мрежи на основу задатог упутства.		
--	--	--

Кључни појмови: односи у простору, геометријски облици, број, сабирање и одузимање и мерење.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Ради лакшег планирања наставе даје се оријентациони предлог броја часова по темама (укупан број часова за тему, број часова за обраду новог градива + број часова за утврђивање, увежбавање и систематизацију градива). Приликом израде оперативних планова наставник распоређује укупан број часова предвиђен за поједине теме по типовима часова (обрада новог градива, утврђивање и увежбавање, понављање, проверавање и систематизација градива), водећи рачуна о циљу предмета и исходима.

Геометрија (27; 11 + 16)

Бројеви (146; 57 + 89)

Мерење и мере (7; 3 + 4)

Предложени редослед реализације тема:

1. Геометрија - Положај, величина и облик предмета;
2. Бројеви - Природни бројеви до 10 и нула, сабирање и одузимање до 10;
3. Геометрија - Линије;
4. Бројеви - Природни бројеви до 20, сабирање и одузимање до 20;
5. Мерење и мере;
6. Бројеви - Природни бројеви до 100, сабирање и одузимање до 100 (без преласка десетице).

ГЕОМЕТРИЈА

Положај, величина и облик предмета

Линије

БРОЈЕВИ

МЕРЕЊЕ И МЕРЕ

Назив предмета	СВЕТ ОКО НАС
Циљ	Циљ учења предмета <i>свет око нас</i> јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног

окужења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Разред

први

Годишњи
часова

фонд

72 часа

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - препозна и искаже радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге; - правовремено и примерено ситуацији искаже своје основне животне потребе за храном, водом и одласком у тоалет; - се понаша тако да уважава различитости својих вршњака и других људи; - придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; - сарађује са вршњацима у заједничким активностима; - одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; - чува своју, школску и имовину других; - прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; - својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; - примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице; - снађе се у простору помоћу просторних одредница: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичних објеката; - одреди време својих активности помоћу временских одредница: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра; - посматрањем и опипавањем предмета одреди својства материјала: тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво-глатко; - учествује у извођењу једноставних огледа 	НЕПОСРЕДНО ОКРУЖЕЊЕ	<p>Основна осећања (радост, страх, туга и бес). Основне животне потребе (дисање, храна, вода, спавање и потреба за тоалетом). Сличности и разлике по полу, старости, способностима и интересовањима.</p>
		<p>Групе људи: породица, школска заједница, разред, одељење, суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања појединаца и групе. Празници: породични, школски.</p>
		<p>Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор. Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улице, безбедно место за игру). Опасне ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање (у дому и школској средини, саобраћају, током природних непогода).</p>
		<p>Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра.</p>

<p>којима испитује природне феномене;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења; - препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; - препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: равница, брдо, планина; - идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; - уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег изгледа; - препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу; - препознаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневном функционисању и сазнавању окружења; - штеди воду и одлаже отпад на предвиђена места; - се понаша тако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу; - повезује резултате учења и рада са уложеним трудом. 		<p>Човек ствара</p>	<p>Човек ради и ствара (материјали и средства за рад, производи људског рада). Материјали за израду предмета (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина) и њихова својства (тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво- глатко).</p>
		<p>Разноврсност природе</p>	<p>Сунчева светлост и топлота. Основна својства ваздуха: провидност, мирис, кретање. Облици појављивања воде: потоци, реке, баре, језера, киша, снег. Облици појављивања воде у непосредном окружењу. Основна својства воде: укус, мирис, провидност, раствара поједине материјале. Изглед земљишта: равница, брдо, планина. Изглед земљишта у непосредном окружењу. Основна својства земљишта: боја, растреситост, влажност; Карактеристичне биљке и животиње у непосредном окружењу. Изглед и делови тела биљака. Изглед и делови тела животиња на примерима сисара, птица, риба, инсеката. Човеково тело - делови тела (глава, труп, руке и ноге) и чула (вида, слуха, укуса, мириса и додира). Значај воде, ваздуха, земљишта, сунчеве светлости и топлоте за живот биљака, животиња/човека. Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде, одлагање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама).</p>

Кључни појмови: оријентација, култура живљења и друштвена стварност у непосредном окружењу.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм предмета *Свет око нас* задржао је постојећи оквир, фонд од два часа недељно, односно 72 часа годишње и досадашњи завичајни принцип.

Завичајни принцип (принцип животне близине) одређује просторну и временску блискост природних и друштвених појава и процеса и као такав представља једну од суштинских одлика овог предмета. У првом разреду се креће од просторно и временски најближих феномена за ученика, док се у старијим разредима просторни и временски оквир постепено шири.

Уважавање окружења у којем ученици живе директно је у вези са уважавањем искустава и знања ученика. Ученици у школу долазе са идејама о свету, себи и свему другом што их окружује. Изградили су их личним ангажовањем у свакодневним активностима - играњем, слушањем, посматрањем, размишљањем, разговарањем, неки и читањем итд. Зато је веома важно да полазне тачке у развоју научних идеја о природним и друштвеним појавама и процесима у настави буду управо идеје и искуства са којима ученици долазе у школу. Кроз разноврсне активности којима се уважава средина у којој ученици живе и њихово непосредно свакодневно искуство из конкретне средине, ученицима се омогућава да доживе и разумеју сложеност, разноликост и међусобну повезаност свих чинилаца који делују у њиховом природном и друштвеном окружењу. Истовремено се подстиче њихова радозналост за откривање појава и процеса у природној и друштвеној заједници.

Основна интенција наставе *Света око нас* усмерена је на развој интелектуалних, психофизичких, когнитивно-конативних и социјално-афективних сфера личности ученика, што се одражава у наведеном циљу за крај циклуса и датим предметним исходима.

Предметни исходи *света око нас* показују шта су ученици оспособљени да учине, предузму, изведу и обаве захваљујући знањима, ставовима и вештинама које су развили током године учења овог наставног предмета. Исходи се остварују у спрези садржаја, метода наставе и учења и активности ученика некад унутар једне теме, а најчешће кроз више тема.

Ученике треба оспособљавати да самостално истражују и анализирају природне и друштвене појаве и процесе. У зависности од исхода који се жели остварити, учитељ треба да подстакне ученике на различите врсте активности које ангажују како поједина чула, тако и више чула паралелно.

Стварност (природна и друштвена) која нас окружује и из које произилази садржај овог предмета, заснована је на *повезаности различитих појава и процеса*. Због тога садржаји *Света око нас*, а касније и *Природе и друштва* морају да буду одраз те целовитости и повезаности појава које се изучавају.

Поред тога, приступ настави и учењу треба да буде *повезан и са логиком и методологијом научне дисциплине* одакле произлази одређени садржај.

Учитељ остварује постављени циљ и исходе кроз наставу и остале организационе форме рада у школи, без додатног оптерећења родитеља и њиховог обавезног ангажовања у остваривању програма. Родитељи могу бити добровољно ангажовани као расположиви потенцијал локалне средине, у зависности од њихових знања, могућности и хтења.

Однос циља, исхода, препоручених програмских садржаја, метода наставе и учења и активности ученика

Већина предметних исхода постиже се кроз непосредну истраживачку активност деце и ненаметљив подстицај и подршку наставника.

- Посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видних карактеристика);

- Описивање - вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања;
- Процењивање - самостално одмеравање;
- Груписање - уочавање сличности и различитости ради класификовања;
- Праћење - континуирано посматрање ради запажања промена;
- Бележење - записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања;
- Практиковање - у настави, свакодневном животу и спонтаној игри и раду;
- Експериментисање - намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик;
- Истраживање - испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа;
- Сакупљање - прављење колекција, збирки, албума из природног и друштвеног окружења;
- Стварање - креативна продукција;
- Играње - дидактичке, едукативне и спонтане игре;
- Активности у оквиру мини-пројекта - осмишљавање и реализација.

Ради прегледности препоручени садржаји су дати у темама.

Ја и други

Оријентација у простору и времену

Разноврсност природе

Нежива природа

Човек ради и ствара

Назив предмета	ЛИКОВНА КУЛТУРА		
Циљ	Циљ учења предмета <i>ликовна култура</i> је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.		
Разред	први		
Годишњи фонд часова	36 часова		

ИСХОДИ	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> - опише, својим речима, визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор; - пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката/предмета и облицима из природе и окружења; - одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни; - црта на различитим подлогама и форматима папира; - користи материјал и прибор у складу са инструкцијама; - обликује једноставне фигуре од меког материјала; - одабере, самостално, начин спајања најмање два материјала; - преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад; - изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, 	ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ	Простор. Уметничка занимања и продукти. Установе културе
	ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ	Облици. Положај облика у простору и у равни Кретање.. Светлост и сенка..
	ОБЛИКОВАЊЕ	Материјал и прибор. Обликовање скулптуре. . Обликовање цртежа. Обликовање слике.. Преобликовање. Различите информације као мотивација за стваралачки рад.
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Читање визуелних информација. Илустрација у дечјим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани и анимирани филм - традиционално урађени

<p>утиске, сећања и опажања; - преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; - изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука; - повеже одабрану установу културе са њеном наменом; - поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посете установама културе.</p>		<p>(слободоручно обликовани или нацртани ликови) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова. Знак. Графички знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучни знак. Лепо писање. Украсна слова. Традиција. Празници и украшавање. Невербално изражавање. Пантомима, игре, перформанс.</p>
---	--	---

Кључни појмови: простор, облик и линија.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ОПШТИ ДЕО

Програм предмета *ликовна култура* усмерен је на изградњу компетенција које су ученицима неопходне за живот у савременом свету. Програмска концепција није измењена, већ додатно подржава креативност наставника. Новине су исходи за крај разреда. Достицањем исхода ученик постепено развија компетенције. Улога наставника је да креира свој програм, при чему треба да буде фокусиран на исходе, односно да осмисли активности и одабере методе, технике и поступке који ће на најефикаснији начин омогућити достизање исхода.

Од бројних исхода које ученици достижу до краја године одабрани су они које сви ученици могу да достигну.

ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Структура програма је оквирна, тематске целине постоје искључиво ради прегледности (наставник планира структуру). Није пожељно да структура уџбеника буде основ за планирање наставе. Највећа вредност уџбеника је у визуелним садржајима и у објашњењу кључних појмова. Ученици могу и даље користити постојеће уџбенике, али није пожељно да наставник копира структуру уџбеника. Наставне јединице се планирају оквирно, а било би добро да назив упућује на тренутак када се кључни појам први пут уводи. По завршетку наставне јединице не завршава се учење појма. На пример, ако је назив прве наставне јединице *Простор*, то не значи да ученици треба да уче о простору само током трајања те наставне јединице.

ПРЕПОРУКЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Ликовна култура и окружење

Односи у видном пољу

Обликовање

Споразумевање

Назив предмета	МУЗИЧКА КУЛТУРА		
Циљ	Циљ учења предмета <i>музичка култура</i> је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.		
Разред	први		
Годишњи часова	фонд	36 часова	

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> - објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; - разликује одабране звукове и тонове, певање/свирање; хор/један певач/група певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе; - препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу; - повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са карактером дела; 	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<p>Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук - лик, музика - радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори). Звуци тела (пулс, куцање срца, дисање...). Звуци из природе и окружења. Звучни знак (школско звоно, аутомобилска сирена...).</p> <p>Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак - дуг), јачина (гласан - тих), висина (висок - дубок).</p> <p>Тишина и одсуство звука.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - поштује договорена правила понашања при слушању музике; - користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; - изговара у ритму уз покрет бројалице; - пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; - пева по слуху уз покрет народне песме, музичке игре; - примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; - свира по слуху звучне ономотопеје и илустрације, ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; - повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама, ритам са графичким приказом; - објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - направи дечје ритмичке инструменте; - ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на краћи задати текст; - изабере према литерарном садржају одговарајући музички садржај. 		<p>Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне за ученике (празници, приредбе, свечаности, рођендани, венчања, новогодишње и божићне песме...). Музичка прича. Карактер дела и елементи музичке изражајности (условљеност). Музички бонтон. Музика и здравље. Носиоци звука (це-де плејер, ем пе 3 плејер, рачунар...).</p>
	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Изговор бројалице у ритму уз покрет - пљескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надланицу, ударом о клупу. Звучне ономотопеје и илустрације. Држање тела и дисање - правилан начин певања. Правилна дикција - изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет - песме уз игру и народне песме. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (до-зелено, ре-браон, ми-жуто, фа-плаво и сол-црвено). Дечји ритмички инструменти и начииа свирања на њима. Свирање по слуху пратње уз бројалице и песме - пулс, ритам, груписање удара. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима - песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Свирање графички представљеног ритма. Музички бонтон.</p>
	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала.</p>

	<p>Стварање звукова из непосредне околине и природе спонтаном или договореном импровизацијом. Креирање сопствених покрета уз музику која се изводи или слуша.</p> <p>Стварање звучних ефеката и једноставне ритмичке пратње користећи различите изворе звука. Бирање инструмената на основу звука и стварање једноставне ритмичке пратње уз бројалице, песме и музичке игре.</p> <p>Стварање мањих ритмичких целина на основу музичког искуства - изговором у ритму, различитим покретима, предметима и дечјим ритмичким инструментима.</p> <p>Стварање музичких питања и одговора на дечјим ритмичким инструментима у дијалогу.</p> <p>Стварање једноставне мелодије на краћи текст. Бирање познатих музичких садржаја, звучних ономотопеја и илустрација за стварање звучне приче - праћење литерарног текста.</p>
--	--

Кључни појмови: тон, покрет, мелодија, ритам и извођење.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Природа саме музике, па и предмета *музичка култура* указује на стално прожимање и садејство свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област се не може изучавати изоловано од друге и бити сама себи циљ, а да се истовремено не разговара о свим другим аспектима музике. Музику од почетка треба повезивати са што више догађаја у животу детета.

Настава је усмерена на остваривање исхода и даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике и музичко стваралаштво.

Паралелно одвијање различитих музичких активности подстиче фину менталну комбинаторику, драгоцену за развијање укупног менталног и психо-моторног потенцијала ученика, као и одличну основу за интеграцију са другим предметима.

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Музичке активности су говор у ритму, певање, свирање, покрет уз музику, слушање музике и видови стваралаштва. Препоручени **музички садржаји** (бројалице, песме, ритмички аранжмани, композиције за слушање музике) остављају простор за избор других садржаја у складу са

могућностима ученика и инвентивношћу наставника. Да би постигао очекиване исходе васпитно-образовног процеса, наставник реализује наставу користећи глас, покрет и музичке инструменте. Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз рад у групама и у одељењу, као и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања.

У оквиру саме организације часа преовлађује активност којом треба да се савлада нови музички садржај, али је она увек у комбинацији са другим музичким активностима. Полази се од централне теме (нпр. назива песме која се учи, или композицији која се слуша). Процес учења увек полази од што квалитетнијег избора музичких примера. Специфичност предмета се огледа у томе да се музичке активности одвијају паралелно или једна музичка активност логички води ка другој. На пример, извођење бројалице уз покрет води ка свирању на дечјим ритмичким инструментима. Вежбе правилног држања тела, дисања и говорне артикулације претходе обнављању познатих песама, које су опет садржајно и/или музички сличне оној коју ће учити. Уз песму или бројалицу може се свирати ритмичка пратња. Слушање музике може се комбиновати са свим другим активностима.

Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Настава музичке културе остварује се кроз следеће области:

- Слушање музике,
- Извођење музике,
- Музичко стваралаштво.

ПРОЦЕС ВРЕДНОВАЊА

Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја у оквиру музике и музичког изражавања. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања, у вези са тим шта ученик осећа као препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, *из ученикове перспективе*, оне могу пребродити.

У смислу активности, постигнућа ученика треба проценити на основу учениковог контакта са музиком и то:

1. допринос ученика за време групног рада,
2. израда креативних задатака на одређену тему,

3. рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе),
4. специфичне вештине.
5. начин размишљања и ставови

Назив предмета	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
Циљ	Циљ учења предмета <i>физичко и здравствено васпитање</i> је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.		
Разред	први		
Годишњи фонд часова	108 часова		

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА		САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:			
<ul style="list-style-type: none"> - примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); - правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; - комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; - одржава равнотежу у различитим кретањима; - разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело; - примењује правилну технику дисања 	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		<ul style="list-style-type: none"> Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	Ходање и трчање	<ul style="list-style-type: none"> Ходање: кратким корацима, -дугим корацима, - у различитом ритму, - ходање са променом реквизитом, - ходање са променом, правца и смера. Техника трчања: - трчање преко препрека, - трчање са променом правца и смера, - брзо трчање 20 м са стартом из

<p>приликом вежбања; - изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; - игра дечји и народни плес; - користи основну терминологију вежбања; - поштује правила понашања на просторима за вежбање; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; - поштује правила игре; - навија фер и бодри учеснике у игри; - прихвати сопствену победу и пораз; - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; - наведе делове свога тела и препозна њихову улогу; - уочи промену у расту код себе и других; - уочи разлику између здравог и болесног стања; - примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; - одржава личну хигијену; - учествује у одржавању простора у коме живи и борави; - схвати значај коришћења воћа у исхрани; - правилно се понаша за столом.</p>			<p>различитих почетних положаја, - игре са коришћењем научених облика ходања и трчања.</p>
		<p>Скакања и прескакања</p>	<p>Поскоци у месту. Поскоци у кретању. Скакања удаљ. Скакања увис. Прескакање дуге вијаче. Вежбе скакања и прескакања упором рукама. Игре уз коришћење различитих облика скакања и прескакања.</p>
		<p>Бацања и хватања</p>	<p>Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из кретања. Бацање лопте увис. Вођење лопте. Додавање лопте. Игре са вођењем, додавањем лопте и гађањем у циљ.</p>
		<p>Пузања, вишења, упори и пењања</p>	<p>Пузања на тлу. Пењања. Провлачења. Вис лежећи опружено. Помицања улево и удесно у вису лежећем и вису слободном. Упори.</p>
	<p>Вежбе на тлу</p>	<p>Основни садржаји Основни ставови и положаји. Поваљка на леђима. Став на лопатицама (свећа). Колут напред из чучња у чучањ. Поваљка на стомаку. Састав од научених елемената. Игре са усвојеним вежбама.</p> <p>Проширени садржаји Колут назад из чучња у чучањ, низ косу површину. Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби.</p>	

		Вежбе равнотеже	Ходање по линији. Ходање по шведској клупи. Лагано трчање на шведској клупи или ниској греди. Кратак састав на линији обележеној на тлу, шведској клупи и ниској греди.
		Вежбе са реквизитима	Вежбе обликовања са реквизитима. Трчања, поскоци и скокови уз коришћење реквизита. Дизање и ношење предмета и реквизита на различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластихом.
		Плес и Ритмика	Ходање и трчање са променом ритма, темпа и динамике уз плесак и уз музичку пратњу. Галоп напред. Дечији поскок. Њихање и кружење вијачом или траком. Суножни скокови кроз вијачу са обртањем напред. Народно коло по избору.
		Полигони	Комбиновани полигон од усвојених вештина (вежби).
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Култура вежбања и играња	Основни термини у вежбању. Вежбам безбедно. Чувам своје и туђе ствари. Правила елементарних игара. Некад изгубим, а некада победим. Навијам фер.
		Здравствено васпитање	Упознај своје тело. Растемо. Видим, чујем, осећам. Моје здравље. Ко све брине о мом здрављу. Лична хигијена. Хигијена простора у коме живим. Хигијена простора у коме вежбам. Животне намирнице и правилна исхрана. Заједно за столом.

Кључни појмови: васпитање, физичко вежбање, игра, здравље и култура.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм предмета *физичког и здравственог васпитања* састоји се од три предметне области:

- физичка способност,
- моторичка вештина,
- физичка и здравствена култура.

Програм првог разреда базиран је на континуитету усвојених знања, вештина, ставова и вредности из предшколског васпитања и образовања.

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА

Организациони облици рада који омогућавају остваривање планираних исхода су редовна настава и ваннаставне активности.

План и програм ваннаставних активности предлаже Одељенско веће првог разреда и саставни је део годишњег плана рада школе и школског програма. У оквиру њих постоје следећи облици рада:

- спортско-рекреативне активности,
- недеља школског спорта,
- активности у природи (крос, спортски дан, излети, зимовање, летовање...),
- школска такмичења,

- корективно-педагошки рад.

Часови физичког и здравственог васпитања

ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ

На свим часовима као и на другим организационим облицима рада, посебан акценат се ставља на:

- развијање физичких способности које се континуирано реализује у припремном делу часа. Део главне фазе користи се за развој основних физичких способности узимајући у обзир утицај који наставна тема има на њихов развој. Методе и облици рада бирају се у складу са потребама и могућностима ученика и материјално-техничким условима за рад;

- подстицање ученика на самостално вежбање;

- учвршћивање правилног држања тела.

МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ

ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА

Спортско-рекреативне активности

Реализују се према интересовању ученика. Сачињава се посебан програм при чему се узимају у обзир материјални и просторни услови рада, узрасне карактеристике и способности ученика.

Недеља школског спорта

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру Школског програма реализује недељу школског спорта.

сти.

Активности у природи (излет, крос, зимовање, летовање...)

Школска такмичења

Корективно-педагошки рад

ПЛАНИРАЊЕ ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

Број часова по наставним темама планира се на основу процене наставника, материјално-техничких и просторних услова. Наставне теме или поједини садржаји за које не постоје услови за реализацију могу бити замењени одговарајућим темама или садржајима програма за које постоје одговарајући услови.

ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ

Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика.

1. Развој снаге:

- без реквизита и са реквизитима,
- на справама и уз помоћ справа.

2. Развој покретљивости:

- без реквизита и са реквизитима,
- уз коришћење справа,

3. Развој издржљивости:

- трчање,
- елементарне игре,
- вежбање уз музику,
- плес.

4. Развој координације:

- извођење координационих вежби у различитом ритму и у променљивим условима.

5. Развој брзине:

- једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.),
- штафетне игре,
- извођење вежби максималном брзином.

За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање.

МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ

Ходање и трчање

Скакања и прескакања

Бацања и хватања
Вишења, упори и пењања;
Вежбе на тлу
Вежбе равнотеже
Вежбе са реквизитима
Плес и ритмика
Полигони
Пливање

ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА

Ова наставна област реализује се кроз све друге наставне области и теме уз практичан рад и састоји се од две наставне теме *Култура вежбања и играња* и *Здравствено васпитање*.

Култура вежбања и играња

Основни термини у вежбању
Вежбај безбедно
Чувам своје и туђе ствари
Правила елементарних игара
Некад изгубим, а некада победим
Навијам фер
Здравствено васпитање
Упознај своје тело
И ја растем
.Видим, чујем, осећам
Моје здравље
Ко све брине о мом здрављу
Тражим помоћ
Лична хигијена
Хигијена простора простора у коме живим
Хигијена простора простора у коме вежбај
Животне намирнице и правилна исхрана
Заедно за столом

Предмет: ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

Наставне јединице:

1. Добродошли у први разред
2. Ваша одељенска заједница
3. Најстарији у смени – однос према друговима
4. Припрема за креативну наставу
5. Уређујемо учионицу
6. Трка за срећније детињство
7. Односи међу половима
8. Чувамо и уређујемо радни простор
9. Поштовање старијих
10. Како се понашати на улици
11. Дечји бонтон
12. Ђачки бонтон
13. Посета градској библиотеци
14. Чувам и враћам књигу
15. Значај књиге
16. Извори знања
17. Припрема за зимске празнике
18. Шта планирамо за друго полугодиште
19. Свети Сава - школска слава
20. Споменици културе код нас
21. Државни празници
22. Права и обавезе
23. Пролећни празници
24. Дечја штампа
25. ТВ и ти
26. Рачунар и ти
27. Колико и како комуницираш са својим другарима
28. Помажем ли старијима
29. Помажем ли својим другарима
30. Излет – полудневни
31. Шта ћу бити кад порастем
32. Тема из превентиве 1 (здравствено васпитање)
33. Тема из превентиве 2 (здравствено вапитање)

34. Екскурзија
 35. На крају смо првог разреда
 36. Поздрав првог

Назив предмета	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	
Циљ	Циљ учења програма <i>грађанско васпитање</i> је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.	
Разред	први	
Годишњи фонд часова	36 часова	
ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
- наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује; - уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; - понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; - препозна код себе и других основна осећања; - препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима;	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у одељењу	Идентитет Ко сам ја? Наше јаке стране, у чему смо успешни, у чему бисмо волели да напредујемо. Таленти и интересовања која поседујемо. Наше сличности и разлике. Основна осећања (радост, страх, туга, бес) и како се препознају. Потребе и права Разлике између жеља и основних животних потреба. Права детета Кршење и заштита права Препознавање кршења права детета. Кома се обратити у ситуацијама кршења права детета.

<p>- преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву;</p> <p>- тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права;</p> <p>- разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу, књижевним делима, филмовима;</p> <p>- комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме;</p> <p>- слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење;</p> <p>- сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму;</p> <p>- договара се и одлучује у доношењу одељенских правила и да се понаша у складу са њима;</p> <p>- својим речима образложи неопходност правила која регулишу живот у заједници;</p> <p>- препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати;</p> <p>- заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу;</p> <p>- учествује у изради плана једноставне акције;</p> <p>- са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију;</p> <p>- доприноси промоцији акције;</p> <p>- на једноставан начин вреднује изведену акцију.</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Одељење/група као заједница</p>	<p>Одговорност према себи и другима.</p> <p>Функционисање заједнице</p> <p>Одељење/група као заједница.</p> <p>Вредности одељења/групе - равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, праведност, поштење.</p> <p>Уважавање различитости.</p> <p>Правила у одељењу/групи и њихова функција.</p> <p>Одлучивање у одељењу/групи.</p> <p>Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице.</p>
<p>- слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење;</p> <p>- сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму;</p> <p>- договара се и одлучује у доношењу одељенских правила и да се понаша у складу са њима;</p> <p>- својим речима образложи неопходност правила која регулишу живот у заједници;</p> <p>- препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати;</p> <p>- заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу;</p> <p>- учествује у изради плана једноставне акције;</p> <p>- са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију;</p> <p>- доприноси промоцији акције;</p> <p>- на једноставан начин вреднује изведену акцију.</p>	<p>ПРОЦЕСИ САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Комуникација сарадња</p>	<p>Комуникација</p> <p>Слушање/неслушање.</p> <p>Кад разговарамо држимо се теме.</p> <p>Изношење мишљења.</p> <p>Уважавање саговорника.</p> <p>Сарадња</p> <p>Групни рад, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима.</p>
<p>- слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење;</p> <p>- сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму;</p> <p>- договара се и одлучује у доношењу одељенских правила и да се понаша у складу са њима;</p> <p>- својим речима образложи неопходност правила која регулишу живот у заједници;</p> <p>- препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати;</p> <p>- заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу;</p> <p>- учествује у изради плана једноставне акције;</p> <p>- са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију;</p> <p>- доприноси промоцији акције;</p> <p>- на једноставан начин вреднује изведену акцију.</p>	<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p> <p>Акција одељења/групе</p>	<p>Планирање и извођење једноставне акције у одељењу/групи</p> <p>Кораци у планирању и извођењу акције.</p> <p>Чиме се поносимо и чиме нисмо задовољни у одељењу.</p> <p>Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити.</p> <p>Одређивање циља и израда плана акције - подела улога, договор о роковима, начину реализације.</p> <p>Извођење и документовање акције - видео, фотографије, текстови и сл.</p> <p>Промоција акције на нивоу школе - приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу.</p> <p>Вредновање акције - чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.</p>

Кључни појмови: различитости, комуникација и права.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм *грађанског васпитања*, у првом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по моделу спирале што значи да су садржаји у сва четири разреда дати у областима *Људска права, Демократско друштво, Процеси у савременом свету и Грађански активизам*.

Област *демократско друштво* је конципирана аналогно предмету *свет око нас* где се ученици у процесу сазнавања полако воде од непосредног окружења (породица, одељење) ка широј друштвеној средини (школа, окружење, држава, свет).

Остваривање исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника. Наставници су у прилици да бирају: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције као и да сами осмисле неке друге активности.

Грађанско васпитање, као програм, део је ширег концепта образовања за демократију и грађанско друштво и у том смислу је тесно повезано са другим предметима, ваннаставним активностима и етосом школе. Најјача корелација је са *српским језиком* и предметом *свет око нас* где се може користити тематско планирање.

У овом предмету продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте као што су постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања и друго. Они се могу користити при интеграцији или рекапитулацији обрађених садржаја, процени напредовања ученика, као и самопроцени наставника колико успешно ради. Продукти се могу користити и ван одељења/групе, на пример на изложби у холу школе, у школским новинама, сајту школе.

За реализацију предмета и остваривање дефинисаних исхода врло је важна улога наставника. Он је модел који својим понашањем доприноси стварању демократске атмосфере која је погодна за размену и аргументовање идеја и мишљења међу ученицима, он је тај који даје повратну информацију и подстиче ученике на разумевање односа у групи. Он подржава ученике када им је тешко да се изразе, помаже им у избору правих речи.

Оцењивање ученика у *грађанском васпитању* је усаглашено са Правилником о оцењивању у основној школи и ученицима блиско јер се описно оцењују из свих предмета.

Предмет: Верска настава

Циљ	Оперативни задаци	Садржаји програма	Број часова и време реализације
-----	-------------------	-------------------	---------------------------------------

<p>- Циљ верске наставе јесте да се њом посведочи садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају.</p>	<p>- развија отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима; - развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, односу са природом, о феномену смрти; - изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живи; - изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао.</p>	<p>1. ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖИЈА</p> <p>2. БОГ ЈЕ ЗАЈЕДНИЦА ЛИЧНОСТИ ОЦА И СИНА И СВЕТОГА ДУХА</p> <p>3. ЧОВЕК КАО БИЋЕ ЗАЈЕДНИЦЕ</p> <p>4. БОГ ЈЕ ИЗ ЉУБАВИ СТВОРИО СВЕТ ЗАЈЕДНО СА СИНОМ И ДУХОМ</p> <p>5. ИСУС ХРИСТОС ЈЕ ПОСРЕДНИК ИЗМЕЂУ БОГА И СТВОРЕНЕ ПРИРОДЕ</p> <p>6. ЦРКВА ЈЕ ЗАЈЕДНИЦА СВИХ ЉУДИ И ЦЕЛЕ ПРИРОДЕ КРОЗ ХРИСТА СА БОГОМ</p> <p>7. ПРАВОСЛАВНА ИКОНОГРАФИЈА ПОКАЗУЈЕ СВЕТ И ЧОВЕКА У ЗАЈЕДНИЦИ СА БОГОМ</p>	<p>7 часова</p> <p>6 часова</p> <p>6 часова</p> <p>6 часова</p> <p>6 часова</p> <p>3 часа</p> <p>2 часа</p>
---	---	---	---

Предмет : ***ВЕРСКА НАСТАВА***

<p>Начин остваривања програма</p>	<p>Врсте активности</p>
--	--------------------------------

<p>- Припрема ученике да прихвате да је постојање израз заједнице, односно да је личност заједница са другом личношћу;</p> <p>- искуство љубави које чини да свет који нас окружује не буде маса, већ да га чине конкретна и непоновљива бића;</p> <p>- да биће са којим смо у заједници љубави постаје извор и нашег постојања као конкретне личности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разговор; - цртање; - причање; - рецитовање; - бојење,...

Предмет: ВЕРСКА НАСТАВА – Католичка веронаука

Циљ наставе католичке веронауке је да дете упозна Бога Оца, његову љубав, да се родитељи и овај свет схвате као Божји дар, затим да се упозна Исус Христ, онај кога нам је Отац послао као знак своје највеће љубави.

Задаци наставе католичке веронауке су:

- да код ученика развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој Особи у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као слици Божјој;
- да се ученици оспособе за препознавање димензија властите особе, младалачких проблема у светлу слободе, живота у заједници и егзистенцијалне димензије живота и смрти на темељу искуства Цркве;
- да код ученика изгради и развије способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе.

Наставне теме:

1. Ми смо деца Божја и отац небески нас воли
2. Бог нас тако љуби да је Исус постао наш брат
3. Да бисмо били Исусова браћа морамо се волети међусобно и следити његову науку
4. Узајамна љубав захтева да се научимо одрицати и чинити добро другима – Исус је откупитељ
5. Молитва и богослужење је начин сусретања са оним што смо учили о Богу

Предмет: НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

Циљ наставе овог изборног предмета је остварити директно увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу.

Задаци:

Усвајање елементарних знања о

разлици између фолклорног и актуелног окружења, и то кроз:

- упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, приче, песме, пословице);
- упознавање са дечјим фолклором (игре и кратке текстуалне форме као што су загонетке, успаванке, разбрајалице итд.);
- усвајање елементарних знања о носећим наставним мотивима (различити за сваки разред у првом циклусу)

годишњем циклусу, и то кроз познавање:

- основних разлика између градског и сеоског начина живота
- основних сезонских радова
- основних обичајно-обредних радњи везаних за те радове
- основних и општих празника
- обичајно-обредних радњи везаних за те празнике

Наставне теме	Број часова		
	Обрада	Други облик рада	Укупно

1.	Породица	1	-	1
2.	Питај своју баку	2	-	2
3.	Шта све могу руке	4	1	5
4.	Створиле су руке	1	-	1
5.	Прича о Божићу	6	1	7
6.	Свети Сава-школска слава	1	-	1
7.	Некад и сад	5	1	6
8.	Грожђе	1	1	2
9.	Прича о Васкрсу	4	1	5
10.	А кад почне распуст	2	1	3
11.	Причај, научи, одгонетни	2	3	5
	Укупно часова	27	9	36

Предмет: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљеви и задаци:

- разумевање појава везаних за непосредну животну средину
- препознавање негативних појава у човековом односу према животној средини (квалитет воде, ваздуха, земљишта, хране, биљног и животињског света)
- уочавање узрочно-последичних веза у животној средини
- уочавање узрочно-последичних веза у животној средини извођењем једноставних огледа
- васпитавање ученика да чува и уређује простор у коме живи и учи
- стицање навика одговорног понашања према животињама
- развијање интересовања и способности за активно упознавање и чување животне средине
- решавање једноставних проблем-ситуација – самостално и у тиму
- развијање правилног става и критичког мишљења

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ РАЗРЕД

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	Други разред	
		недељно	годишње
1.	<u>Српски</u> језик ¹	5	180
2.	Српски као нематерњи ²	2	72
3.	Мађарски	5	180
4.	Математика	5	180
5.	Свет око нас	2	72
6.	Ликовна култура	2	72
7.	Музичка култура	1	36
8.	Физичко васпитање	3	108
9.	Страни језик	2	72
Укупно : А		22-23*	720-792*
Редни број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	Други разред	
		недељно	годишње
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36
2.	Народна традиција	1	36

Укупно : Б	2-3	72-108
Укупно : А+Б	22-25*	792-900

**ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ
ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА
ЗА ДРУГИ РАЗРЕД**

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

Ученици другог разреда наше школе изучаваће:

1. Српски језик
2. Мађарски језик
3. Српски као нематерњи
4. Страни језик
5. Математика
6. Свет око нас
7. Ликовна култура
5. Музичка култура
6. Физичко васпитање

ПРЕДЛОЖЕНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

Школа је дужна да са листе изборних наставних предмета поред обавезних изборних наставних предмета, верске наставе и грађанског васпитања, понуди још три изборна предмета, од којих ученик бира један или више наставних предмета према својим склоностима.

Ученик бира један од понуђених обавезних изборних наставних предмета и изучава га до краја првог циклуса.

Наша школа је у могућности да предложи следеће изборне наставне предмете:

1. Верска настава
2. Грађанско васпитање-сазнање о себи и другима
3. Народна традиција
4. Чувари природе

Предмет:		Циљ:		
СРПСКИ ЈЕЗИК II		да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе, и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине		
Задачи	Садржај и стандарди постигнућа	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<p>-уочавање и схватање реченице као основне језичке категорије, препознавање и разумевање главних реченичних делова</p> <p>-уознавање са фонетским и морфолошким појмовима према захтевима програма</p> <p>-савладавање нових програмских захтева из правописа</p> <p>-овладавање техником читања и писања латиницом</p> <p>-мотивисање, подстицање и усмеравање на читање лектире</p> <p>-увежбавање читања наглас, усавршавање, читање у себи у функцији тумачења текста</p> <p>-уочавање и тумачење битних чињеница текста према захтевима програма</p> <p>-симултано усвајање књижевних и функционалних појмова</p> <p>-овладавање основним облицима језичког изражавања и даља усавршавање и неговање језичке културе</p> <p>-систематско и доследно реализовање програмираних и њима сличних вежбања у говору и писању</p>	<p>-језик 60 (усвајање латинице-читање, писање) 1СЈ.1.4.3. 1СЈ.1.4.4. 1СЈ.1.4.5. 1СЈ.2.4.5. 1СЈ.2.4.6. 1СЈ.2.4.8. 1СЈ.2.4.9.</p> <p>-књижевност 80 1СЈ.1.5.1. 1СЈ.1.5.2. 1СЈ.1.5.3. 1СЈ.1.5.4. 1СЈ.1.2.5. 1СЈ.1.2.6. 1СЈ.2.5.2. 1СЈ.2.5.3. 1СЈ.2.5.4. 1СЈ.2.5.5. 1СЈ.2.5.6. 1СЈ.3.5.1.</p> <p>-језичка култура 40 1СЈ.0.1.1. 1СЈ.0.1.2. 1СЈ.0.1.3. 1СЈ.0.1.4. 1СЈ.0.1.5. 1СЈ.1.2.1. 1СЈ.1.2.2. 1СЈ.1.2.4. 1СЈ.1.2.8. 1СЈ.1.3.1. 1СЈ.1.3.2. 1СЈ.1.3.3. 1СЈ.1.3.4. 1СЈ.1.3.5. 1СЈ.1.3.6. 1СЈ.1.3.7. 1СЈ.1.3.8. 1СЈ.1.3.9. 1СЈ.1.3.10 1СЈ.2.2.1. 1СЈ.2.2.3. 1СЈ.2.2.7. 1СЈ.2.2.8. 1СЈ.2.2.9. 1СЈ.2.3.1. 1СЈ.2.3.3. 1СЈ.2.3.6. 1СЈ.2.3.7. 1СЈ.2.3.8. 1СЈ.2.3.9. 1СЈ.3.2.7. 1СЈ.3.3.5. 1СЈ.3.3.6.</p>	<p>1.а)граматичка б)правопис</p> <p>2.а)лектира б)читање текста в) тумачење текста г)књижевни појмови</p> <p>3.а)основни облици усменог и писменог изражавања б)усмена и писмена вежбања</p>	<p>-усмено излагање</p> <p>-рад на тексту</p> <p>-разговор</p> <p>-драмске игре</p> <p>-осмишљавање приче</p> <p>-рецитовање</p> <p>-богаћење активног речника</p> <p>-писмене и говорне вежбе</p>	180

Предмет:		Циљ:		
МАТЕМАТИКА II		да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву. Да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе , за успешно настављање математичких образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталне способности , формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.		
Задаци	Садржај и стандарди постигнућа	Начин остваривања програма	Активности	Фонд

<p>Ученици треба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> -савладају сабирање и одузимање до 100 -схвате множење као сабирање једнаких сабирака, упознају и користе термине и знак множења; -упознају операцију дељења, користе термине и знак дељења; -упознају (на примерима) комутативности асоцијативност рачунских операција (без употребе ових назива) -уочавају својства нуле као сабирка, чиниоца и дељеника, а јединице као чиниоце и делиоца; -савладају таблицу множења једноцифрених бројева и одговарајуће случајеве дељења до аутоматизма -савладају множење и дељење у оквиру 100, упознају функцију заграде и редослед извожења рачунских операција; -успеју да прочитају и запишу помоћу слова збир, разлику, производ 	<p>-природни бројеви до 100:</p> <ul style="list-style-type: none"> -сабирање и одузимање природних бројева до 100(са прелазом преко десетице), комутативност и асоцијативност сабирања -множење и дељење природних бројева; знаци за множење и дељење; речи: чиниоци, производ, дељеник, делилац, количник, нула и јединица као чиниоци, нула као ељеник комутативност и асоцијативност множења -изрази (две операције); заградсе, редослед рачунских операција. Слово као замена за неки број -одређивање непознатог броја у једнакостима -појкам половине -решавање једноставних задатака(највише две операције). <p>1МА.1.1.1. 1МА.1.1.2. 1МА.1.1.3. 1МА.1.1.4. 1МА.1.1.5. 1МА.2.1.1. 1МА.2.1.2. 1МА.2.1.3 .1МА.2.1.4. 1МА.2.1.5. 1МА.3.1.1. 1МА.3.1.2. 1МА.3.1.3. 1МА.3.1.4 .1МА.3.1.5.</p> <p>-геометријски облици</p>	<p>Природни бројеви до 100 (145 - 55+90)</p> <p>Геометријска тела и фигуре (25 – 8+17)</p> <p>Мерење и мере (10 – 3+7)</p>	<p>Посматрање, уочавање, уопшптавање</p> <ul style="list-style-type: none"> -сабирање, одузимање, множење, дељење -упоређивање, процењивање мерење -решавање проблема у групи или самостално -практично учење -примена стечених знања 	<p>180</p>
--	--	---	--	------------

<p>и количник, као и да знају да одреде вредност израза са две операције; -уознају употребу слова као ознаку за непознати број (односно замену за неки број) у најједноставнијим примерима сабирања и одузимања; -умеју да решавају текстуалне задатке са једном и две рачунске операције, као и једначине са једном операцијом(на основу веза између компонената операција) -схвате појам половине; -уочавају и стичу одређене спретности у цртању, праве и дужи као радних кривих и изломљених кривих -уочавају и цртају правоугаоник и квадрат на квадратној мрежи -уознају и примењују мере за дужину(м, дм, цм) и време (час, минут, дан, седмица месец)</p>	<p>-Предмети облика лопте, ваљка, квадрат и коцке. Упоредивање предмета по облику, ширини, висини и дебљини -Дуж, полиуправа и права. Цртање разних кривих и изломљених линија. Отворена и затворена изломљена линија. Уочавање цртање правоугаоника и квадрата на квадратној мрежи. 1МА.1.2.1. 1МА.1.2.2. 1МА.1.2.3. 1МА.2.2.2.</p> <p>-Мерење и мере:</p> <p>-Мерење дужи помоћу метра, дециметра и центиметра. Мере за време: час, минут, дан, седмица, месец. Односи између јединица упознатих мера. 1МА.1.4.1. 1МА.1.4.4. 1МА.2.4.1. 1МА.2.4.2. 1МА.3.4.1.</p>			
---	--	--	--	--

Предмет: МАЂАРСКИ ЈЕЗИК/MAGYAR NYELV

Циљеви и задаци/Oktatói, nevelői és funkcionális célok:

- A szótagolási szabályok megismerése és rögzítése
- A mondatfajták felismerése és rögzítése
- A tulajdonnevek és köznevek helyesírása
- Beszédkészség fejlesztése
- Szép- és helyesírás kialakítása
- Szókincsgyarapítás
- Fogalmazás alapelemei
- Népmesék, népmondák megismerése
- Írásbeli és szóbeli kommunikáció fejlesztése
- Beszédkészség fejlesztése

Наставни предмет: МАЂАРСКИ ЈЕЗИК/MAGYAR NYELV

Alapszint

1. Beszédkultúra (kifejezőkészség)

- 1.MNY.0.1.1. ismeri a társalgás alapvető elveit: beszélgetést tud kezdeményezni, részt vesz benne, figyelmesen hallgatja beszélgető társait
- 1.MNY.0.1.2. alkalmazza (használja) a megszólítás udvarias formáját
- 1.MNY.0.1.3. a szöveget természetesen mondja, ügyel a hangsúlyra
- 1.MNY.0.1.4. a kiválasztott, rövidebb ismeretterjesztő (tájékoztató) szöveget el tudja mondani előzőleg elkészített vázlat alapján (kiemelve a lényeges részeket)
- 1.MNY.0.1.5. a megadott témáról saját szavaival tud mesélni: tartja magát a történethez és a szerkezeti formához
- 1.MNY.0.1.6. változatosan tudja kifejezni magát (el tudja kezdeni és be is tudja fejezni)
- 1.MNY.0.1.7. röviden fel tudja vázolni saját ötleteit, elképzeléseit
- 1.MNY.0.1.8. meg tudja indokolni saját véleményét, álláspontját

2. Olvasás és szövegértés

- 1.MNY.1.2.1. elsajátította az olvasás alapjait
- 1.MNY.1.2.2. a szöveggel kapcsolatos egyszerű kérdésekre választ tud adni: meg tudja határozni a lényegét
- 1.MNY.1.2.3. felismeri, hogy a keresett információt tartalmazza-e a szöveg
- 1.MNY.1.2.4. ismeri és alkalmazza a szöveggel kapcsolatos fogalmakat: cím, bekezdés, író neve, tartalom, szómagyarázat
- 1.MNY.1.2.5. meg tudja határozni a szöveg témáját, tartalmát
- 1. MNY.1.2.6. ismeri a szöveget alkotó szavak jelentését
- 1.MNY.1.2.7. meg tudja különböztetni az irodalmi és az ismeretterjesztő szöveget
- 1.MNY.1.2.8. az elhangzott szövegről önálló véleményét tud alkotni (indoklással), megjelöli a számára ismeretlen szavakat

3. Írásbeli kifejezőképesség

- 1.MNY.1.3.1. ismeri a nyomtatott és írott betűket
- 1.MNY.1.3.2. alá tudja írni saját nevét
- 1.MNY.1.3.3. a mondatot nagy kezdőbetűvel írja, végére pedig a megfelelő írásjelet teszi
- 1.MNY.1.3.4. ismeri a tulajdonnevek helyesírását (személynév, egyszerűbb földrajzi nevek, intézménynevek – helységnevek, iskola)
- 1.MNY.1.3.5. egyszerű, rövid mondatokat ír
- 1.MNY.1.3.6. a címnek megfelelő szöveget alkot
- 1.MNY.1.3.7. önállóan le tudja írni egy egyszerű, rövid szöveget
- 1.MNY.1.3.8. életkorának megfelelően, egyszerűen, érthetően fejezi ki magát
- 1.MNY.1.3.9. rövid üzeneteket tud írni
- 1.MNY.1.3.10. üdvözlőlapot, meghívót tud írni

4. Nyelvtan, szóképzés

Nyelvtan:

- 1.MNY.1.4.1. felismeri a szófajokat: főnév, ige, melléknév, számnév, névmás
- 1.MNY.1.4.2. felismeri az igeidőket: jelen, múlt, jövő; felismeri az igemódokat: kijelentő, felszólító, feltételes
- 1.MNY.1.4.3. a mondatfajtákat megkülönbözteti a beszélő szándéka szerint; meg tudja határozni, hogy állító vagy tagadó mondatról van-e szó

Lexikológia:

1.MNY.1.4.4. felismeri az antonimákat

1.MNY.1.4.5. ismeri a mindennapi életben használt szavak és szókapcsolatok jelentését

5. Irodalom

1.MNY.1.5.1. forma alapján különbséget tesz az irodalmi műnemek (műfajcsoportok) közt
(epika, líra, dráma)

1.MNY.1.5.2. felismeri a különbséget az állatmese és a mese közt

1.MNY.1.5.3. meghatározza a mű szereplőit, cselekményét

1.MNY.1.5.4. meghatározza a mű cselekményének helyét és idejét

Középszint

1. Beszédkultúra (kifejezőképesség) – nincs középszint

2. Olvasás és szövegértés

1.MNY.2.2.1. hangsúlyozva olvas

1.MNY.2.2.2. szöveggel kapcsolatos egyszerű következtetéseket von le

1.MNY.2.2.3. megkülönbözteti a lényeges és lényegtelen információkat

1.MNY.2.2.4. információkat kapcsol össze (tájékozódni tud diagrammok, táblázatok, ábrák segítségével)

1.MNY.2.2.5. meghatározza a szöveg alapvető értelmét és rendeltetését

1.MNY.2.2.6. felismeri a szöveg figuratív jelentését

1.MNY.2.2.7. felismeri a szövegben előforduló ok-okozati összefüggéseket, befejezi a megkezdett történetet

1.MNY.2.2.8. önálló véleményt alkot, egyezik-e a leírtakkal vagy eltér attól

1.MNY.2.2.9. megtalálja a szövegben a számára ismeretlen részeket

1.MNY.2.2.10. értékelni tudja a szöveghez készült illusztrációk helytállóságát

3. Írásbeli kifejezőképesség

- 1.MNY.2.3.1. ismeri a nyomtatott és írott betűket
- 1.MNY.2.3.2. ismeri a szófajokat: főnév, ige, melléknév, számnév, névmás;
ismeri az igeidőket: jelen, múlt, jövő; felismeri az igemódokat: kijelentő,
felszólító, feltételes
- 1.MNY.2.3.3. egyszerű és összetett mondatokat is használ leírás vagy szövegalkotás közben, ügyelve
a szórendre
- 1.MNY.2.3.4. tartja magát a tartalomhoz, ügyelve a részletekre
- 1.MNY.2.3.5. helyesen alkalmazza kifejezőképességét a kommunikációban
- 1.MNY.2.3.6. rövid, önálló elbeszélést készít
- 1.MNY.2.3.7. rövid, önálló leírást készít
- 1.MNY.2.3.8. életkorának megfelelően fejezi ki magát, használja a szinonimákat, kerülve a szóismétlést
- 1.MNY.2.3.9. kijavítja hibáit
- 1.MNY.2.3.10. önállóan ki tud tölteni egy egyszerű űrlapot
- 1.MNY.2.3.11. önállóan meg tud írni egy levelet és meg is tudja azt címezni

4. Nyelvtan és lexikológia

Nyelvtan:

- 1.MNY.2.4.1. meghatározza a szófajokat: főnevek, igék, melléknevek, számnevek, névmások
- 1.MNY.2.4.2. felismeri a szófajok csoportosítását, felosztását: köznév – tulajdonnév, melléknevek
fokozása, személyes névmások, tőszámok, sorszámok, törtszámok
- 1.MNY.2.4.3. felismeri a cselekvő számát és személyét
- 1.MNY.2.4.4. az igéket át tudja alakítani jelen, múlt és jövő időbe
- 1.MNY.2.4.5. felismeri az alanyt és az igei állítmányt
- 1.MNY.2.4.6. önállóan meghatározza a mondatfajtákat a beszélő szándéka szerint (kijelentő, kérdő,
felkiáltó, felszólító, óhajtó mondat), valamint állítás és tagadás szerint (állító, tagadó
mondat)
- 1.MNY.2.4.7. adott forma alapján különböző mondatokat alkot a beszélő szándéka szerint

Lexikológia:

- 1.MNY.2.4.8. felismeri a szinonimákat
- 1.MNY.2.4.9. felismeri a szavak jelentését a szövegekben megjelenő szólásokban helyesen alkalmazza őket

5. Irodalom

- 1.MNY.2.5.1. megkülönbözteti egymástól a lírai és epikai műveket

- 1.MNY.2.5.2. meghatározza a népköltészeti műveket: népmese, közmondás, szólás, találós kérdések, nyelvtörők
- 1.MNY.2.5.3. a költeményekben felismeri a verssort, versszakot, rímet
- 1.MNY.2.5.4. meghatározza az irodalmi műben előforduló szereplők jellegzetes tulajdonságait, kinézetét, viselkedését, érzéseit, és a szereplők közti kapcsolatokat
- 1.MNY.2.5.5. meghatározza az események sorrendjét
- 1.MNY.2.5.6. megkülönbözteti a leírást és az elbeszélést, ismeri a párbeszédet
- 1.MNY.2.5.7. megérti a figuratív nyelvet (átvitt értelmű) az irodalmi alkotásokban

Emeltszint

1. **Beszédkultúra (kifejezőképesség)** – nincs emeltszint

2. **Olvasás és szövegértés**

- 1.MNY.3.2.1. hosszabb szöveg részeiből, információk társításával bonyolultabb következtetéseket von le
- 1.MNY.3.2.2. szimbolikus rendszerekkel (szöveg, táblázat, grafikon) köti össze és társítja a szövegben előforduló adatokat (információkat)
- 1.MNY.3.2.3. megkülönbözteti a nézeteket a szövegben – a szöveg szerzőjének véleményét vagy a szereplők véleményét
- 1.MNY.3.2.4. a szöveg alapján bonyolultabb következtetéseket von le és kiválasztja a részeket, amelyek alátámasztják azokat, összefoglalja az elbeszélő részeket
- 1.MNY.3.2.5. a szövegben előforduló adatokat, információkat be tudja mutatni táblázatok, diagrammok, ábrák segítségével
- 1.MNY.3.2.6. felméri a szövegek által közölt adatok helytállóságát (melyik szöveg írja le pontosabban az adott eseményt vagy helyet, tartalmaz-e az utasítás megfelelő mennyiségű információt)
- 1.MNY.3.2.7. megmagyarázza, értékeli a szövegben leírt cselekményeket és a szereplők viselkedését (elmagyarázza, hogy a szereplő miért viselkedett az adott módon, értékeli a befejezést a saját elképzeléséhez viszonyítva, elmondja saját véleményét)

3. **Írásbeli kifejezőképesség**

- 1.MNY.3.3.1. érthető, teljes és jól megalkotott mondatokat ír, különböző mondattani elemeket használ
- 1.MNY.3.3.2. szerkezete szerint felbontja a szöveget, kiemeli a lényeges részeket, megkülönbözteti a

kevésbé fontos adatokat

- 1.MNY.3.3.3. alkalmazkodik a szöveg nyelvi- és stílusrendszeréhez
- 1.MNY.3.3.4. rövid beszámolót tud összeállítani
- 1.MNY.3.3.5. korához képest gazdag a szókincse
- 1.MNY.3.3.6. elkülöníti a bekezdéseket (meg tudja határozni, melyik bekezdésben mi található, milyen információ rejlik)

4. Nyelvtan és lexikológia

Nyelvtan:

- 1.MNY.3.4.1. a szófajokat felismeri, meghatározza, alkalmazza a megszerzett tudást (nehezebb feladatokat is meg tud oldani)
- 1.MNY.3.4.2. ismeri és használja az igék ragozását (alanyi, tárgyas), önállóan meg tudja határozni a cselekvő számát és személyét, ismeri és használja az igemódokról tanultakat, ismeri és használja az igeidőkről tanultakat
- 1.MNY.3.4.3. a mondatban önállóan megtalálja az állítmányt és alanyt, valamint a tanult bővítményeket

Lexikológia:

- 1.MNY.3.4.4. a szöveggörnyezetet felhasználva meghatározza az ismeretlen szavak és szókapcsolatok jelentését
- 1.MNY.3.4.5. a szavakat tudja alap és átvitt értelemben is használni

5. Irodalom

- 1.MNY.3.5.1. a szövegre hivatkozva értelmezi a szereplő cselekedeteit, viselkedését és tulajdonságát
- 1.MNY.3.5.2. határozottan felismeri a történések közti ok-okozati összefüggése
- 1.MNY.3.5.3. az irodalmi szövegben előforduló tanulságot megfogalmazza, a szövegből vett példákkal alá is támasztja

Предмет: СРПСКИ КЕО НЕМАТЕРЊИ

Задаци наставе српски језик као нематерњи:

1. Оспособљавање за самостално изражавање на српском језику;
2. Усвајање нове лексике и правилног изговора;
3. Оспособљавање за свакодневну комуникацију;
4. Развијање језичке и комуникативне компетенције;
5. Вођење дијалога, одговарање на питања, постављање питања;
6. Увежбавање језичког модела за исказивање прошлог времена;
7. Усвајање правила лепог понашања;
8. Оспособљавање ученика почетно читање и писање;
9. Подстицање маште код ученика;
10. Развијање радних навика

Наставне теме	Број часова			Литература
	Укупно	Обрада	Остало	
Школа	10	6	4	Наташа Добрић
Куповина, рођендан	17	10	7	Учимо српски 2
Зима (год.доба), празници	6	4	2	Приручник 2
Кућа и породица	13	7	6	Дечја литература
Игре	7	3	4	ЦД
Царство животиња	4	2	2	
Одећа и моје тело	15	8	7	
Укупно:	72	40	32	

Разумевање говора

Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од два до три минута, и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација).

Усмено изражавање

У оквиру програмом предвиђене језичке грађе, ученик је у стању да искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста, самостално или уз помоћ наставника.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Знања о језику

Преознаје основне принципе граматичке и социолингвистичке компетенције.

ИСХОДИ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК КАО НЕМАТЕРЊИ

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Школа		
Ученик уме да: Повезује раније усвојене језичке	Ученик уме да: Повезује раније усвојене садржаје са новим	Ученик уме да: Зна да примени раније усвојене језичке

садржаје са новим садржајима Уз помоћ наставника се изражава на српском језику Поставља питања и одговара уз помоћ наставника	садржајима Уз малу помоћ наставника се изражава на српском језику Уз мању помоћ поставља питања и одговара	садржаје са новим садржајима Самостално се изражава на српском језику Сам постави питање и даје одговор
Куповина, рођендан		
Уз помоћ уз помоћ богати свој речник новим лексемама и изразима Уз помоћ правилно усвајају артикулацију нових речи Уз помоћ наставника оспособљавају се за свакодневну комуникацију на српском језику	Уз мању помоћ богати свој речник новим лексемама и изразима Уз мању помоћ правилно усвајају артикулацију нових речи Уз мању помоћ оспособљавају се за свакодневну комуникацију на српском језику	Самостално богати речник новим лексемама и изразима Самостално усвајају артикулацију нових речи Свакодневно комуницирају на српском језику
Зима (годишња доба), празници		
Уз помоћ поставља питања , одговара на њих Вежбају комуникативну функцију (честитање) уз помоћ наставника Препознају особину исказивања предмета и бића	Уз мању помоћ поставља питања и одговара на њих Уз мању помоћ вежбају комуникативну функцију (честитање) Познају особину исказивања предмета и бића	Самостално поставља питања и одговара Самостално комуницира Знају да исказују особину предмета и бића
Кућа и породица		
Делимично повезује раније усвојене језичке садржаје са новим садржајима Препознаје нове речи из градива	Повезује раније усвојене садржаје са новим садржајима Познаје нове речи из градива	Примени раније усвојене језичке садржаје са новим садржајем Користи нове речи из градива
Игре		
Уз помоћ именује предмете и бића и исказује особине предмета и бића Уз помоћ наставника путем апликација склапа реченицу Препознаје језичке моделе за исказивање просторних односа	Уз мању помоћ именује предмете и бића и исказује особине предмета и бића Уз мању помоћ путем апликација склапа реченице Познаје језичке моделе за исказивање просторних односа	Именује предмете и бића и исказује особине предмета и бића Путем апликација склапа причу Примењује језичке моделе за исказивање просторних односа
Царство животиња		
Препознаје нове речи Уз помоћ склапа краће говорне целине Уз помоћ уочава главне ликове и њихове особине	Познаје нове речи Уз мању помоћ склапа краће говорне целине Уз мању помоћ уочава главне ликове и њихове особине	Примењује нове речи Самостално склапа говорне целине Самостално уочава и описује главне ликове
Одећа и моје тело		

Препознаје нове речи Уз помоћ поставља питања и даје одговоре Уз помоћ склапа краћу причу на основу слика	Познаје нове речи Поставља питања и даје одговор уз мању помоћ Уз мању помоћ склапа краћу причу на основу слика	Примењује нове речи Самостално поставља питања и одговара на њих Препричава самостално на основу слика
---	---	--

Предмет:	Музичка култура II			
	Циљ: је да стварањем навика за бављењем музиком код ученика развијају(негују) репродуктивне и стваралачке способности у музици као и фиормирање националног идентитета.			
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд

<p>-неговање способности извођења музике певање/свирање</p> <p>-стицање навика слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музуичких порука.</p> <p>-подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима(извођење, слушање истраживање и стварање звука)</p> <p>-упознавање традиционалне уметничке музике свог и других народа</p> <p>-упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности</p> <p>-развијање критичког мишљења (исказивање осећања о музици која се изводи и слуша).</p>	<p>-певање и свирање са увођењем музичке писмености 16</p> <p>-музичко изражавање и стварање 10</p> <p>-слушање музике 10</p>	<p>-извођење музике</p> <p>-слушање</p> <p>-стварање</p> <p>-музичке игре</p>	<p>-извођење</p> <p>-певање</p> <p>-свирање</p> <p>-слушање</p> <p>-стварање</p>	<p>36</p>
--	---	---	--	-----------

<p>Предмет:</p> <p>СВЕТ ОКО НАС II</p>	<p>Циљ:</p> <p>Да деца упознају себе, своје окружење и развијају способност за одговоран живот у њему .</p>
---	---

Задаци	Садржај и стандарди постигнућа	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<p>-формирање елементарних научних појмова из природних и друштвених наука</p> <p>-овладавање почетним техникама сазнајног процеса и почетним методама учења;</p> <p>-подстицање дечијих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима ситуацијама у окружењу</p> <p>-подстицање и развијање истраживачких активности деце</p> <p>-развијање одговорног односа према окружењу као и интересовања и спремности за његово очување</p>	<p>-жива и нежива природа 28</p> <p>1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.2.1.4. 1ПД.3.1.1.</p> <p>-где човек живи 15</p> <p>1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.1.6.5. 1ПД.2.5.2. 1ПД.3.5.2.</p> <p>-људска делатност 17</p> <p>1ПД.1.5.3. 1ПД.1.2.1. 1ПД.1.2.3. 1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.5.3. 1ПД.2.2.3. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.5. 1ПД.3.3.1.</p> <p>-кретање у простору и времену 12</p> <p>1ПД.1.4.1. 1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.5. 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.5.</p>	<p>Унаставном процесу полази се од несистематизованих искуствених сзнања детета и иде се ка општим, научно заснованим, систематизованим знањима из области природе, друштва и културе . При избору програмске грађе примењена је концепција спиралних кругова у циљу формирања елементарних појмова и постављања мреже за систем појмова из наведених области, у складу са узрасним карактеристикама ученика .Наведени садржаји су усмерени на развој интелектуалних, психофизичких, когнитивно-конативних и социјално-ефективних сфера личности детета .</p>	<p>-разматрање</p> <p>-процењивање</p> <p>-груписање</p> <p>-праћење</p> <p>-експериментисање</p> <p>-истраживање</p> <p>-сакупљање</p> <p>-стварање</p> <p>-играње</p>	72
Предмет:	Циљ:			

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ II РАЗРЕД

да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних, теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<p>-Подстицање раста, развоја и утицања на правилно држање тела</p> <p>-Развоју и усавршавање моторичких способности;</p> <p>-Стицање моторичких умења која су, као садржајутврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање</p> <p>-Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно образовног подручја</p> <p>-Формирање морално-вољних квалитета личности;</p> <p>-оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;</p> <p>-стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине</p>	<p>-ходање и трчање 15</p> <p>-скакање и прескакање 24</p> <p>-бацања и хватања 15</p> <p>-вишења упори и пењања 4</p> <p>-вежбе на тлу 12</p> <p>-вежбе упором рукама 3</p> <p>-вежбе равнотеже 10</p> <p>-вежбе реквизитима 5</p> <p>-различите вежбе и народни плесови 12</p> <p>-минимални образовни захтеви 8</p>	<p>-ходање у месту и кретање</p> <p>-трчање до 20 метара</p> <p>-поскоци у месту и кретању</p> <p>-скок у даљ и вис</p> <p>-прескакање дуге вијаче</p> <p>-бацање, вођење и додоавање лопте</p> <p>-пењање уз морнарске лестве</p> <p>-колут унапред и уназад</p> <p>.мали полигони</p> <p>-ходови по линији</p> <p>-ходање по шведској клупи</p> <p>-вежбе са палицом, обручем и вијачом</p> <p>-дизање и ношење предмета</p> <p>-плесови</p>	<p>-практична активност</p> <p>-демонстрација</p> <p>-самосталан и интерактиван рад</p> <p>-разговор</p>	<p>108</p>

Предмет:		Циљ:		
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ II		Подстицање развоја личности и социјалног сазнавања личности код ученика основне школе. Овај наставни предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компонентне, одговорне и креативне личности, отворене за договор и сарадњу, која поштује себе и друге.		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд

<p>-подстицање групног рада, договарање сарадња са вршњацима и одраслима</p> <p>-подстицање самосвести, самопоштовања и уважавања других</p> <p>-оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствена осећања и потребе и њихову међусобну повезаност, да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге</p> <p>-развијање комуникативне способности, невербалне и вербалне комуникације, вештине ненасилне комуникације</p> <p>-оспособљавање ученика за примену вештина ненасилне комуникације у решавању сукоба и вршњачком посредовању</p> <p>-развијање креативног изражавања</p> <p>-оспособљавање ученика да упознају непосредно друштвено окружење и сопствено место у њему да активно допринесе развоју школе по мери детета</p>	<p>I тема 2</p> <p>II тема 3</p> <p>III тема 7</p> <p>IV тема 4</p> <p>V тема 4</p> <p>VI тема 4</p> <p>VII тема 6</p> <p>VIII тема 4</p> <p>IX тема 2</p>	<p>I тема</p> <p>1.упознавање родитеља са програмом</p> <p>2. упознавање деце са програмом</p> <p>II тема</p> <p>1.репортери</p> <p>2. поносим се што</p> <p>3.изражавање захвалности другом</p> <p>III тема</p> <p>1.речник осећања</p> <p>2.како се ко осећа</p> <p>3.о стиду и срамоти</p> <p>4. љубомора</p> <p>5.кривица</p> <p>6.ја и љубав</p> <p>7.моје потребе</p> <p>IV тема</p> <p>1.како да кажем</p> <p>2.слушање и неслушање</p> <p>3.да ли се чујемо</p> <p>4.чујем ти срце</p> <p>V тема</p> <p>1.кад ја нећу</p> <p>2.посредовање у сукобу између дечака и девојчице</p> <p>3.посредовање у сукобу између истог пола</p> <p>4.посредовање у сукобу између родитеља и децембар</p> <p>VI тема</p> <p>1.породично стабло</p> <p>2.жирафе у учионици</p> <p>3.шта се коме допада</p> <p>4.шта можемо да урадимо</p> <p>VII тема</p> <p>1.дечја права</p> <p>2.моја одговорност</p>	<p>1. разговор</p> <p>2. цртање</p> <p>3. игре</p> <p>4. слушање</p> <p>5. размена искуства</p> <p>6. игра улога</p>	<p>36</p>
--	--	--	--	-----------

<p>-оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечја права и да буду слободни да активно учествују у њиховом остваривању -развијање и неговање осневне људске вредности</p>		<p>3.кад деца крше дечја права 4.кад родитељи крше дечја права 5.кад одрасли у школи крше дечја права 6.различити смо али су нам права иста VIII тема 1.ја то већ уем 2.шта кад се то деси 3.мој омиљени јунак из приче/бајке/филма 4.сарадња IX тема 1.ја пре, ја после 2.презентација</p>		
Предмет:	Циљ:			

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ II

Развијање свести о потреби и могућностима личног ангажовања у заштити животне средине, усвајање примен принципа одрживости етичности и права будуће генерације на очувану животну средину

Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
-знати појам животна средина и њене елементе -препознавање и описивање најочљивијих појава и промена у животној средини – стицање знања о појавама које угрожавају животну средину -формирање навика и развијање одговорног односа према себи и животној средини -развијање радозналости, креативности и истраживачке способности -развијање основних елемената логичког и критичког мишљења	-животна средина 4 -природне појаве и појаве у животној средини 8 -загађивачи животне средине 12 -заштита жвотне средине и заштита здравља 12	-коришћење уџбеника за очување природне средине -ученици истражују -уочава узроке и последице човековог дејства и излети у природу	-разговор -излети -огледи -практични радови цртање	36

Циљ	Оперативни задаци	Садржаји програма	Број часова и време реализације
<p>- Остварити директно увођење ученика у активности редитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа у ужем и ширем окружењу.</p>	<p>- упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, песме, пословице); - упознавање са дечијим фолклором (успаванке, игре, разбројалице); - усвајање елементарних знања о носећим настраним мотивима кроз познавање основних разлика између градског и сеоског начина живота, сезонских радова, обичајно – обредних радњи везаних за те празнике.</p>	<p>1. ПИТАЈ СВОЈУ БАКУ</p> <p>2. РАДОВИ И ПРАЗНИЦИ</p> <p>3. ЗИМСКИ ХЛЕБОВИ И ПРОЛЕЋНО БИЉЕ</p>	<p>8 часова</p> <p>14 часова</p> <p>14 часова</p>

Предмет : **НАРОДНА ТРАДИЦИЈА**

Начин остваривања програма	Врсте активности
<p>- изостанак теоријске наставе на млађем узрасту, у шта спадају и сви покушаји потпуне или делимичне реконструкције локалних или општих обичаја и обреда;</p> <p>- предмет схватити као интердисциплинарно средство за лакше савлађивање нових и непознатих чињеница (уз помоћ блиских и познатих);</p> <p>- кроз савладавање декоративних елемената обичаја и обреда везаних за верске и сезонске фолклорне празнике;</p> <p>- у сагласности са предметом у оквиру којег се одвија настава такође мора имати два основна вида: практични и теоријски;</p> <p>- практични вид подразумева активан додир са објектима који чине материјалну компоненту традицијске културе, било да се они израђују према постојећем моделу, било дасе са њима упознаје у аутентичном амбијенту;</p> <p>- теоријска настава даје тумачење одређене обичајно – обредне краксе, поставља је у јасно дефинисан контекст и приказује њен историјски развој (тамо где је могуће);</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разговор; - драматизација; - истраживање; - цртање и сликање; - израда икебана; - играње уз музику; - мешање хлеба, - фарбање јаја; - прикупљање биља,...

Предмет:		Циљ:		
ВЕРСКА НАСТАВА II		Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у другом разреду основне школе јесте прихватање да је постојање израз заједништва личности, а да личност постоји само у заједници слободе са другом личношћу .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> - Да изгради свест да Бог општи са светом кроз Христа; - да је Христос корпоративна личност ; - да запази да у Цркви нико не може постојати сам за себе , без заједнице са свима; - да стекне појам о бићу као заједници ; - да схвати да је извор сваког греха егоизам , индивидуализам . 	<ul style="list-style-type: none"> - Због кога је Бог створио свет . Црква је конкретна литургијска заједница . - Литургија је заједница многих људи и природе с Богом оцем преко једног човека Христа . Структура литургије (епископ, свештеници , ђакони и народ) . - Црква као икона будућег царства . Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу с Богом , односно да сарађује на остварењу Божијег плана освету (човеков пад и последице тога – првородни грех) . 	<ul style="list-style-type: none"> - Циљ и начин остваривања је да ученик стекне знање о томе да постојање света има свој циљ ; - да се истина света смешта у есхатан као заједницу свих створених бића с Богом Оцем преко Христа и да је она мерило свих историјских догађаја у којима суделује Бог . - да је Литургија икона Царства Божијег које ће се тек у будућности остварити ; - да су Бог и човек у Христу , односно у Литургији неодвојиви . 	<ul style="list-style-type: none"> - Да ученици постану чланови Литургијске заједнице ; - упознавање ученика са историјским настанком празника и садржајем догађаја који се славе ; - о садржају Васкршњег поста ; - личност светитеља кога ученици славе ; - посебну пажњу посветити Србима , Светитељима , Светом Сави , Симеону , Видовдану . 	36 1 час нед.

ка

Циљ наставе **католичке веронауке** у другом разреду основне школе јесте прихватање да је постојање израз заједништва личности , а да личност постоји само у заједници са другом личношћу.

Оперативни задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да ученик:

- уочи да Литургија није обичан догађај
- уочи да се на Литургији појављује Бог као заједница личности Оца, Сина-Христа и Светог Духа
- упозна структуру Литургије
- разликује радње на Литургији
- уочи да је Исус Христос, иако физички одсутан, присутан на Литургији као плод наше љубави према њему

Предмет:	Циљ:		
ЛИКОВНА КУЛТУРА II	Да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.		
Оперативни задаци	Садржај	Активности	Фонд
Ученици треба да: - схвате ликовно- визуелни рад као израз индивидуалног осећања, доживљаја и стваралачке имагинације; - опажају, сећају се објашњавају и реконструишу појаве или ситуације; - стекну искуства о: оплемењивању животног и радног простора, контрасту облика, карактеру облика, коришћењу материјала за рад, визуелним знаковима, опажањима облика у кретању, компоновању, рекомпоновању, дејству светлости на карактер облика; - развију навику лепог писања; развију осетљивост за лепо писање (ћириличка и латиничка палеографија)	I КРЕТАЊЕ ОБЛИКА У ПРОСТОРУ (6 часова- 4+2) II ДЕЈСТВО СВЕТЛОСТИ НА КАРАКТЕР ОБЛИКА (СВЕТЛОСТ) (4 часа – 2+2) III АМБИЈЕНТ- СЦЕНСКИ ПРОСТОР (6 часова- 4+2) IV ЛЕПО ПИСАЊЕ СА КАЛИГРАФИЈОМ (16 часова- 10+6) V КОНТРАСТ (КАО МОТИВАЦИЈА ЗА ОПАЖАЊЕ ОБЛИКА) (12 часова- 8+4) VI ИНДИВИДУАЛНО КОРИШЋЕЊЕ РАЗЛИЧИТИХ МАТЕРИЈАЛА ЗА РАД (ПАКОВАЊЕ) (6 часова- 4+2) VII РАЗНЕ ВРСТЕ ЗНАКОВА И СИМБОЛА (4 часа- 2+2) VIII ЈЕДНОБОЈНА КОМПОЗИЦИЈА УПОТРЕБНИХ ПРЕДМЕТА (КЛУАЖ) (6 часова- 4+2) IX ЗАМИШЉАЊА- (6 часова- 4+2) X ПРЕОБЛИКОВАЊЕ МАТЕРИЈАЛА И ПРЕДМЕТА ЊИХОВИМ СПАЈАЊЕМ (ВЕЗИВАЊЕ) - (6 часова- 4+2)	- посматрање, опажање и уочавање непоновљивости природе - разговор - проналажење решења задатака - цртање - сликање - вајање - лепо писање	72

Предмет : СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК II РАЗРЕД

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења .</p> <p>Настава страних језика треба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстакне потребу за учењем страних језика ; - подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика ; - олакшава разумевање других и различитих култура и традиција; - стимулише машту, креативност и радозналост ; - подстиче употребу 	<p>Кроз наставу страног језика ученик богати себе упознајући другог ,</p> <p>Стиче свест о значају сопственог зезика и културе у контакту са другим језицима и културама . Ученик развија радозналост , истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика . Поред тога , ученик уочава значај личног залагања у процесу учења страног језика .</p>	<p>Школа : школски прибор , простор и активности</p> <p>Ја и моји другови : другови и особе из непосредног окружења игре (у складу са годишњим добима)</p> <p>Породица и блиско окружење : ужа и шира породица и пријатељи</p> <p>Празници : Божих , Нова година , Ускрс , рођендан и други важни празници</p> <p>Мој дом : просторије и делови намештаја</p> <p>Исхрана: оброци , избор хране и пића , воће и поврће навике у исхрани у земљи / ама чији се језик учи</p> <p>Одећа : одевни предмети по годишњим добима</p> <p>Окружење : место и улица где станујем важне установе у окружењу (биоскоп, школа, позориште, пошта, музеј)</p> <p>Остало : годишња доба, месеци, дани у недељи и делови дана</p>	<p>8 часова</p> <p>9 месец</p> <p>8 часова</p> <p>10 месец</p> <p>8 часова</p> <p>11 месец</p> <p>8 часова</p> <p>12 месец</p> <p>8 часова</p> <p>1 месец</p> <p>8 часова</p> <p>2 месец</p> <p>8 часова</p> <p>3 месец</p> <p>8 часова</p> <p>4 и 5 месец</p> <p>8 часова</p> <p>6 месец</p>

<p>страног језика у личне сврхе и из задовољства .</p>			
--	--	--	--

<p>НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</p>	<p>ВРСТЕ АКТИВНОСТИ</p>
--	--------------------------------

- Усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину ;
- поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности ;
- наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја ;
- ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину ;
- учбеници постају извори активности ;
- учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан ;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад .

- Слушање и реаговање на команде наставника или са аудио записа (углавном физичке активности : устани, седи, ходај, скочи, играј, али и активности у вези са радом у учионици : цртај, сеци, биоји, отвори/затвори свеску, итд.) ;
- рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама итд.) ;
- мануалне активности (сецкање, бојење, прављење предмета од глиномала или сланиг теста ; израда постера за учионицу или родитеље и сл.) ;
- вежбе слушања (према упутствима наставника или са траке повезати појмове у вежбанки, додати делове слике који недостају и сл. ;
- игре ;
- певање у групи ;
- класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добимма, волим/не волим, компарације ...) ;
- погађање предмета или лица ;
- решавање „ текућих проблема“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти ;
- игра по улогама ;
- цртање по диктату ;
- „ превођење “ исказа у гест и геста у исказ ;
- заједничко прављење илустрованих материјала (албум фотографија одељења , план недељних активности) ;
- разумевање писаног језика .

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Српски језик _____језик ¹	5	180
2.	Српски као нематерњи	3	108
3.	Мађарски језик	5	108
4.	Страни језик	2	72
5.	Математика	5	180
6.	Природа и друштво	2	72
7.	Ликовна култура	2	72
8.	Музичка култура	1	36
9.	Физичко васпитање	3	108
УКУПНО : А		20 – 23 *	720 - 828 *

Редни број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ ³	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Верска настава / Грађанско васпит.	1	36
2.	Народна традиција	1	36
УКУПНО : Б		2 - 3 *	72 - 108 *
УКУПНО : А + Б		22 - 26 *	792 - 936 *

**ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ
ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ И ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**

Редни број	ОБЛИК ОРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Редовна настава	22 - 26*	792 - 936*
2.	Допунска настава	1	36

Редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1 - 2	36 - 72
3.	Екскурзија	1 – 3 дана годишње	

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. СВРХА , ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сврха програма образовања

- Квалитетно образовање и васпитање , које омогућава стицање језичке , математичке , научне , уметничке , културне , здравствене , еколошке и информатичке писмености , непоходне за живот у савременом и сложеном друштву .

- Развијање знања , вештина , ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе , развија сопствену личност и потенцијале , поштује друге особе и њихов идентитет , потребе и интересе , уз активно и одговорно учешће у економском , друштвеном и културном животу и допринос демократском и културном развоју друштва .

Циљеви и задаци програма образовања су :

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе , друштва , себе и света у коме живе ,

у сладу са њиховим развојним потребама , могућностима и интересовањима ;

- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика ;

- оспособљавање за рад , даље образовање и самостално учење ,

у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења ;

- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот ;

- развијање свести о државној и националној припадности , неговање српске традиције и културе , као и традиције и културе националних мањина ;

- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања ;

- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине ;

- усвајање , разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног , хуманог и толерантног друштва ;

- уважавање плурализма вредности и омогућавање , подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све ;

- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница , као и етничке и верске толеранције , јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост ;

- поштовање права деце , људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву ;

- развијање и неговање другарства и пријатељства , усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности .

2. ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

1. Српски језик
2. Мађарски језик
3. Српски као нематерњи
4. Страни језик – енглески језик
5. Математика
6. Природа и друштво
7. Ликовна култура
8. Музичка култура
9. Физичко васпитање

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

1. Верска настава / Грађанско васпитање – сазнање о себи и другима
2. Народна традиција

Предмет : СРПСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.</p> <p>Задачи наставе српског језика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијање љубави према матерњем језику, - основно описмењавање, - поступно и систематично упознавање граматике и правописа, - упознавање језичких правила и појмова, - оспособљавање за успешно служење -књижевним језиком, - развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности, 	<ul style="list-style-type: none"> - Овладавање техником читања и писања на оба писма, - савладавање просте реченице (појам, главни делови), - стицање основних појмова о именицама, придевима и глаголима, - постепено увођење у тумачење основне предметности књижевног дела (осећања, догађаји, радње, ликови, поруке, језичко-стилске карактеристике), - овладавање усменим и писменим изражавањем према захтевима програма (препричавање, причање, описивање, извештавање), - постепено 	<p>1. ЈЕЗИК</p> <ul style="list-style-type: none"> - Граматика (именице, глаголи, придеви, реченица, управни говор, речи и њихова значења) - Правопис (примена правописних правила, употреба великог слова у писању, писање речце НЕ и ЛИ, азбука и абецеда, интерпункцијски знаци, писање сугласника Ј у речима, писање скраћеница) - Ортоепија (правилно изговарање гласова Ч, Њ, Џ, Ђ, Х, интонација реченице) . <p>1СЈ.1.3.1. 1СЈ.1.3.2. 1СЈ.1.3.3. 1СЈ.1.3.4. 1СЈ.1.3.5. 1СЈ.1.3.6. 1СЈ.1.3.7. 1СЈ.1.3.8. 1СЈ.1.3.9. 1СЈ.1.3.10. 1СЈ.1.4.1. 1СЈ.1.4.2. 1СЈ.1.4.3. 1СЈ.2.3.1. 1СЈ.2.3.2. 1СЈ.2.3.3. 1СЈ.2.4.1. 1СЈ.2.4.2. 1СЈ.2.4.3. 1СЈ.2.4.4. 1СЈ.2.4.5. 1СЈ.2.4.6. 1СЈ.2.4.7. 1СЈ.2.4.6. 1СЈ.2.4.9. 1СЈ.3.4.1. 1СЈ.3.4.2. 1СЈ.3.4.4. 1СЈ.3.4.5.</p> <p>2. КЊИЖЕВНОСТ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Лектира (лирика, епика, драма, допунски избор, научно-популарни и информативни текстови), - Читање текста , - Тумачење текста , - Књижевни појмови , - Функционални појмови . <p>1СЈ.1.2.1. 1СЈ.1.2.2. 1СЈ.1.2.3. 1СЈ.1.2.4. 1СЈ.1.2.5. 1СЈ.1.2.6. 1СЈ.1.2.7. 1СЈ.1.2.8. 1СЈ.1.5.1. 1СЈ.1.5.2. 1СЈ.1.5.3. 1СЈ.1.5.4. 1СЈ.2.2.1. 1СЈ.2.2.2. 1СЈ.2.2.3. 1СЈ.2.2.4.</p>	<p>55 часова од 9 до 6 месеца</p> <p>70 часова од 9 до 6 месеца</p>

<p>- развијање смисла и способности за правилно , течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање,</p> <p>- увежбавање и усавршавање гласног читања и читања у себи,</p> <p>- оспособљавање за самостално читање, тумачење и вредновање књижевног дела,</p> <p>- оспособљавање за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста,</p> <p>- развијање потребе за књигом и навикавање на самостално коришћење библиотеке,</p> <p>- оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења,</p> <p>- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности,</p> <p>- упознавање и неговање националног и културног идентитета на делима српске књижевности и другим уметничким остварењима,</p> <p>- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује,</p> <p>- навикавање на праћење и</p>	<p>упознавање методологије израде писменог састава .</p>	<p>1CJ.2.2.5. 1CJ.2.2.6. 1CJ.2.2.7. 1CJ.2.2.8. 1CJ.2.2.9. 1CJ.2.3.4 1CJ.2.5.1. 1CJ.2.5.2. 1CJ.2.5.3. 1CJ.2.5.4. 1CJ.2.5.5. 1CJ.2.5.6. 1CJ.3.2.1. 1CJ.3.2.2. 1CJ.3.2.4. 1CJ.3.2.5. 1CJ.3.2.6. 1CJ.3.2.7. 1CJ.3.5.1. 1CJ.3.5.2.</p> <p>3. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>- Основни облици усменог и писменог изражавања (препричавање, причање,описивање, извештавање),</p> <p>- Усмена и писмена вежбања (ортоепске вежбе, ортографске вежбе, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе)</p> <p>,</p> <p>- Интонационо подешавање гласа у изговору,</p> <p>- Казивање напамет научених текстова,</p> <p>- Сценско приказивање драмског и драматизованог текста,</p> <p>- Загонетање и одгонетање, решавање ребуса, служење речником и енциклопедијом за децу, писање сопственог речника ,</p> <p>- Слушање саговорника, писање писма, честитке и разгледнице,</p> <p>- Слушање и вредновање говора и разговора у емисијама за децу,</p> <p>- Систематско увођење у начин планирања и писања тзв. слободних писмених састава ,</p> <p>- Два писмена задатка .</p> <p>1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.3. 1CJ.0.1.4. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.4.4. 1CJ.1.4.5. 1CJ.2.3.3. 1CJ.2.3.5. 1CJ.2.3.6. 1CJ.2.3.7. 1CJ.2.3.8. 1CJ.2.3.9. 1CJ.2.3.10. 1CJ.2.3.11. 1CJ.3.3.1. 1CJ.3.3.2. 1CJ.3.3.5. 1CJ.3.3.6.</p>	<p>55 часова од 9 до 6 месеца</p>
---	--	---	---

процењивање емисија за децу, - подстицање на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво, - неговање и вредновање ваннаставних активности - васпитавање за живот и рад у духу хуманизма, - развијање патриотизма, културних односа и сарадње међу људима .			
---	--	--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
-----------------------------------	-------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика ; - сузбијање мисаоне инерције и ученикових имитаторских склоности ; - заснивање тежишта наставе на суштинским вредностима, односно на битним својствима и стилским функцијама језичких појава ; - уважавање ситуационе условљености језичких појава ; - повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста ; - откривање стилске функције, односно изражајност језичких појава ; - коришћење језичких доживљаја као подстицаја за учење матерњег језика ; - систематска и осмишљена вежбања у говору и писању ; - што ефикасније превазилажење нивоа препознавања језичких појава ; - неговање примењеног знања и умења ; - континуирано повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом ; - остваривање континуитета у систему правописних и стилских вежбања ; - побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама ; - указивање на граматичку сачињеност стилских изражајних средстава ; - коришћење прикладних илустрација одређених језичких појава ; - увођење ученика у свет књижевности али и осталих, тзв. некњижевних текстова ; - читање и тумачење текста превасходно је у функцији даљег усавршавања гласног читања, уз постепено, систематско и доследно увођење у технику читања у себи, као и усвајање основних појмова, односа и релација које садржи у себи прочитани текст ; - упознавање књижевних појмова уз обраду одговарајућих текстова и помоћу осврта на претходно читалачко искуство ; - функционалне појмове обрађивати тако што ћемо ученике подстицати да наведене речи разумеју и схвате и да их примењују у одговарајућим ситуацијама . 	<ul style="list-style-type: none"> - Коришћење погодног полазног текста на коме се увиђа и објашњава одговарајућа језичка појава ; - коришћење исказа говорних ситуација ; - подстицање ученика да полазни текст доживе и схвате у целини и појединостима ; - утврђивање и обнављање знања о познатим језичким појавама и појмовима који непосредно доприносе бољем и лакшем схватању новог градива ; - упућивање ученика да у тексту уочавају примере језичке појаве која је предмет сазнавања ; - најављивање и бележење нове наставне јединице и подстицање ученика да запажену језичку појаву истраживачки сагледају ; - сазнавање битних својстава језичке појаве ; - сагледавање језичких чињеница са разних становишта, њихово упоређивање, описивање и класификовање ; - илустровање и графичко представљање језичких појмова и њихових односа ; - дефинисање језичког појма ; истицање својстава језичке појаве и уочених законитости и правилности ; - препознавање, објашњавање и примена сазнатог градива у новим околностима и у примерима које наводе сами ученици; - утврђивање, обнављање и примена стеченог знања и умења.
---	---

Предмет: МАЂАРСКИ ЈЕЗИК/MAGYAR NYELV

Циљеви и задаци/Oktatói, nevelői és funkcionális célok:

- kommunikációs képességek fejlesztése
- szókincsbővítés
- szövegértés képességének fejlesztése
- helyes- és szépírás (képeség fejlesztése)
- emlékezet fejlesztése
- értelmi gondolkodásiműveletek: analízis, szintézis, általánosítás, konkretizálás, összehasonlítás
- anyanyelvterületek integrációja
- lényegkiemelő képesség fejlesztése
- önellenőrzés képességének fejlesztése
- logikusgondolkodás: gondolkodtató kérdések, motiválás
- helyes testtartás, testi nevelés

Наставне теме		Број часова		
		обрада	вежба, понављање, утврђивање, провера	укупно
1.	Irodalom	47	35	82
2.	Nyelvtan	13	21	34
3.	Kifejezőképesség fejlesztése	8	41	49
4.	Házi olvasmány feldolgozása	4	47	11
5.	Írásbeli dolgozatok	-	-4	4
		72	108	180

Br. Nast. teme	Nastavne teme	Standardi
1.	Beszédkultúra (kifejezőképesség)	1.MNY.0.1.1. ismeri a társalgás alapvető elveit:beszélgetést tud kezdeményezni, részt vesz benne, figyelmesen hallgatja beszélgető társait 1.MNY.0.1.2. alkalmazza (használja) a megszólítás udvarias formáját 1.MNY.0.1.3. a szöveget természetesen mondja, ügyel a hangsúlyára 1.MNY.0.1.4. a kiválasztott, rövideb ismeretterjesztő (tájékoztató) szöveget el tudja mondani előzőleg elkészített vázlat alapján (kiemelve a lényeges részeket)

		1.MNY.0.1.6. változatosan kifejezni magát (el tudja kezdeni és be is tudja fejezni)
2.	Olvasás és szövegértés	1.MNY.1.2.2. a szöveggel kapcsolatos egyszerű kérdésre választ tud adni: meg tudja találni a lényegét 1.MNY.1.2.3. felismeri, hogy a keresett információt tartalmazza-e a szöveg 1.MNY.1.2.4. ismeri és alkalmazza a szöveggel kapcsolatos fogalmakat: cím, bekezdés, író neve, tartalom, szómagyarázat 1.MNY.2.2.1. hangsúlyozva olvas 1.MNY.2.2.2. szöveggel kapcsolatos egyszerűkövetkeztetéseket von le 1.MNY.2.2.3. megkülönbözteti a lényeges és lényegtelen információkat 1.MNY.2.2.9. megtalálja a szövegben a számára ismeretlen részeket 1.MNY.2.2.10. értékelni tudja a szöveghez készült illusztrációk helytállóságát 1.MNY.3.2.2. szimbolikus rendszerekkel (szöveg, táblázat, grafikon) köti össze és társítja a szövegben előforduló adatokat (információkat)
3.	Írásbeli kifejezőképesség	1.MNY.1.3.2. alá tudja írni saját nevét 1.MNY.1.3.3. a mondatot nagy kezdőbetűvel írja, végére pedig a megfelelő írásjelet teszi 1.MNY.1.3.4. ismeri a tulajdonnevek helyesírását (személynév, egyszerű földrajzi nevek, intézménynevek – helységnév, iskola) 1.MNY.1.3.6. a címnek megfelelő szöveget alkot 1.MNY.1.3.7. önállóan le tudja írni egy egyszerű, rövid szöveget 1.MNY.1.3.9. rövid üzeneteket tud írni 1.MNY.1.3.10. üdvözlőlapot, meghívót tud írni 1.MNY.2.3.2. ismeri a szófajokat: főnév, ige, melléknév, számnév, névmás, ismeri az igeidőket: jelen, múlt, jövő 1.MNY.2.3.6. rövid, önálló elbeszélést készít 1.MNY.2.3.7. rövid, önálló leírást készít 1.MNY.2.3.11. önállóan meg tudja írni egy levelet és meg tudja címezni 1.MNY.3.3.1. érthető, teljes és jól megalkotott mondatokat ír, különböző mondattani elemeket használ
4.	Nyelvtan, szókészlettan	1.MNY.1.4.1. felismeri a szófajokat: főnév, ige, melléknév, számnév, névmás 1.MNY.1.4.2. felismeri az igeidőket: jelen, múlt, jövő; felismeri az igemódokat: kijelentő, felszólító, feltételes 1.MNY.1.4.3. a mondatfajtákat megkülönbözteti a beszélő szándéka szerint: meg tudja határozni, hogy állító vagy tagadó mondatról van-e szó 1.MNY.1.4.5. ismeri a mindennapi életben használt szavak és szókapcsolatok jelentését 1.MNY.2.4.1. meghatározza a szófajokat: főnevek, ígék, melléknevek, számnevek, névmások 1.MNY.2.4.2. felismeri a szófajok csoportosítását, felosztását: köznévtulajdonnév, melléknevek fokozása, személyes névmások, tőszámok, sorszámok, törtszámok 1.MNY.2.4.3. felismeri a cselekvő számát és személyét 1.MNY.2.4.4. az igéket át tudja alakítani jelen, múlt és jövő időbe 1.MNY.3.4.1. a szófajokat felismeri, meghatározza, alkalmazza a megszerzett tudást (nehezebb feladatokat is meg tudja oldani) 1.MNY.3.4.4. a szövegek környezetét felhasználva meghatározza az ismeretlen szavak és szókapcsolatok jelentését

5.	Irodalom	1.MNY.1.5.2. felismeri a különbséget az állatmese és a mese közt 1.MNY.1.5.3. meghatározza a mű szereplőit, cselekményét 1.MNY.1.5.4. meghatározza a mű cselekményének helyét és idejét 1.MNY.2.5.2. meghatározza a népköltészeti műveket: népmese, közmondás, szólás, találos kérdések, nyelvtörök 1.MNY.2.5.3. a költeményekben felismeri a verssort, versszakot, rímet 1.MNY.2.5.4. meghatározza az irodalmi műben előforduló szereplők jellegzetes tulajdonságait, kinézetét, viselkedését, érzéseit, és a szereplők közti kapcsolatokat 1.MNY.2.5.5. meghatározza az események sorrendjét 1.MNY.3.5.1. a szövegre hivatkozva értelmezi a szereplő cselekedeteit, viselkedését és tulajdonságát 1.MNY.3.5.3. az irodalmi szövegben előforduló tanulságot megfogalmazza, a szövegből vett példákkal alá is támasztja

Предмет: СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ

Задаци наставе српског језика као нематерњег:

1. Неговање културе говорног изражавања;
2. Оспособљавање ученика за разговоре о разним темама;
3. Проширење и богаћење лексичког фонда;
4. Усвајање нових речи и израза;
5. Активисање пасивног речничког фонда;
6. Развијање самосталности код ученика;
7. Подстицање ученика на логично размишљање и решавање проблема;
8. Неговање културе писменог изражавања;
9. Развијање интелектуалних способности;
10. Оспособљавање за самостално стицање знања;
11. Повезивање нових језичких елемената са ранијим усвојеним;
12. Неговање еколошке свести код ученика.

	Број часова
--	--------------------

Наставне теме		обрада	вежба, понављање, утврђивање, провера	укупно
1.	Абецеда	8	3	11
2.	Књига је најбољи друг	8	5	13
3.	Породични албум	8	8	16
4.	Празници	4	4	8
5.	Игре и другарство	7	8	15
6.	Спорт	4	2	6
7.	Бајке	8	4	12
8.	Путовање	6	6	12
9.	Природа	5	4	9
10.	Писмени задаци	2	4	6
		60	48	108

Стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од 4 до 5 минута; и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација).

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем краће писане и илустроване текстове у вези с познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Усмено изражавање

У оквиру програмом предвиђене језичке грађе, ученик је у стању да искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста, самостално или уз помоћ наставника.

Писмено изражавање

У оквиру програмом предвиђене језичке грађе, ученик пише поруке и кратке текстове.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Знања о језику

Препознаје основне принципе граматичке и социолингвистичке компетенције.

Предмет : МАТЕМАТИКА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Циљ наставе математике у основној школи јесте :</p> <p>да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву ; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе , за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика .</p> <p>Задаци наставе математике јесу :</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу ; - да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности , за успешно настављање образовања и 	<p>Ученици треба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> - савладају читање, писање и упоређивање природних бројева до 1000 ; - упознају римске цифре (I, V, X, L, C, D, M,) принцип читања и писања бројева помоћу њих ; - успешно обављају све четири рачунске операције до 1000 ; - упозната својства операција користе за рационалније (лакше) рачунање ; - упознају зависност резултата од компонената операције ; - знају да израчунају вредност бројевног израза са највише три операције ; - умеју да прочитају и запишу помоћу слова својства рачунских операција ; - знају да одреде вредност израза са словима из дате вредности слова ; 	<p>1. Блок бројева до 1000</p> <ul style="list-style-type: none"> - декадно записивање и читање Бројева до 1000 ; - упоређивање бројева према њиховим декадним записима ; - писање бројева римским цифрама ; - сабирање и одузимање бројева у блоку до 1000 ; - дељење са остатком у блоку бројева до 1000 ; - множење и дељење троцифреног броја једноцифреним ; - изрази ; - коришћење заграда и њихово изостављање ; - својства рачунских операција и њихова примена на трансформисање израза и за рачунске олакшице ; - употреба знакова за скуп и припадност скупу : { }, ∈ ; - једначине облика попут : $x, +, -$ $13 = 25 ; 125 - x = 25 , 5 \cdot x = 225.$ - неједначине облика попут : $X > 15 , X < 245 ;$ - скуп решења неједначине ; - текстуални задаци ; - разломци облика : $1/2(a \leq 10).$ 	<p>138 часова (54 + 84) од 9 до 6 месеца</p>

<p>укључивање у рад ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да развија ученикову способност посматрања , опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења ; - да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава ; - да ученици стичу способност изражавања математичким језиком , јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику ; - да ученици своје основне чињенице о скуповима, релацијама и и пресликавањима ; - да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција ; - да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе ; - да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама ; - да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и доприносе радном и политехничком васпитању и образовању ; - да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су : истинољубивост, упорност, 	<ul style="list-style-type: none"> - знају да решавају једноставније јеначине у скупу бројева до 1000; - упознају и правилно записују разломке чији је бројилац1 а именилац мањи или једнак 10 ; - успешно решавају текстуалне задатке ; - формирају представе о правој и полуправој ; - уочавају и умеју да цртају прав, оштар и туп угао; - знају да цртају паралелне и нормалне праве, квадрат, правоугаоник, троугао и кружницу (помоћу лењира, троугаоника и шестара) ; - стичу представе о подударности фигура (преко модела и цртања) ; - знају да одреде обим правоугаоника, квадрата и троугла ; - упознају мерењем масе тела и запремине течности као и нове јединице за време (година, век). 	<p>1MA.1.1.1. 1MA.1.1.2. 1MA.1.1.3. 1MA.1.1.4. 1MA.1.1.5 .1MA.1.3.1 1MA.1.3.2. 1MA.2.1.1. 1MA.2.1.2. 1MA.2.1.3 .1MA.2.1.4. 1MA.2.1.5. 1MA.2.3.1. 1MA.2.3.2. 1MA.3.1.1. 1MA.3.1.2. 1MA.3.1.3. 1MA.3.1.4. 1MA.3.1.5. 1MA.3.3.1. 1MA.3.3.2.</p> <p>2. Геометријски објекти и њихови међусобни односи</p> <ul style="list-style-type: none"> - кружница (кружна линија) и круг ; - цртање помоћу шестара ; - угао ; - врсте углова – оштар, прав, туп ; - паралелне и нормалне праве и њихово цртање помоћу обичног и троугаоног лењира ; - правоугаоник и квадрат ; - троугао ; - цртање ових фигура помоћу лењира и шестара , - поређење и графичко надовезивање дужи ; - обим правоугаоника, квадрата и троугла . <p>1MA.1.2.1. 1MA.1.2.2. 1MA.1.2.3. 1MA.2.2.1. 1MA.2.2.2. 1MA.2.2.4. 1MA.3.2.2.</p> <p>3. Мерење и мере</p> <ul style="list-style-type: none"> - милиметар и километар ; - килограм ; - литар ; - година и век ; - односи између мањих и већих јединица који остају у оквиру блока бројева до 1000 . <p>1MA.1.4.1. 1MA.1.4.2. 1MA.1.4.3. 1MA.1.4.4. 1MA.2.4.1. 1MA.2.4.2. 1MA.2.4.3. 1MA.2.4.4.</p>	<p style="text-align: center;">32 часова (12 + 20) од 10 до 4 месеца и 2 часа у 6 мес.</p> <p style="text-align: center;">10 часова (4 + 6) 9 и 10 месец и 2 часа у 6 месецу</p>
---	--	---	--

<p>систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода доприносе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика ; - да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних избора знања . 		<p>1MA.2.4.5. 1MA.3.4.1 1MA.3.4.2. 1MA.3.4.3.</p>	
---	--	---	--

<p>НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА</p>	<p>ВРСТЕ АКТИВНОСТИ</p>
--	--------------------------------

- при издвајању скупова води се рачуна о томе да је на неки детету доступан начин јасан кључ по којем је извршено издвајање и тиме у његовој свести потпуно одређена реализација припадности ;

- такође, треба у разноврсним примерима и задацима користити симболе за скуп и припадност елемента скупу ;

- графичко представљање разних стварних ситуација помоћу Венових дијаграма има изванредну сазнајну улогу : истицање битног и занемаривање небитног , развијање „ дидактичке писмености “ и оспособљавање детета за сврсисходно мишљење .

- операције с бројевима , у духу овог програма треба схватити по следечем плану : издвајати погодне природне и дидактички припремљене ситуације које дају значење операцијама и бројевима

- читати, записивати и упоређивати бројеве прве хиљаде;

- вршити четири рачунске операције у оквиру прве хиљаде ;

- користити при обављању рачунских операција упозната својства операција (са нулом и јединицом) ;

- израчунати вредност бројевног израза са највише три операције ;

- користити знаке за скуп и припадност елемената скупу;

- решавати једначине (наведене у програму) на основу зависности између резултата и компонената операција ;

- решавати једноставније задатке са највише три операције ;

- записивати разломке (наведене у програму) ;

- цртати углове (прав, оштар и туп) ; паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат, троугао и круг (помоћу одговарајућег геометријског прибора) ;

- израчунати обим правоугаоника, квадрата и троугла ;

- користити уџбеник .

Предмет : ЛИКОВНА КУЛТУРА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета .</p> <p>Задачи :</p> <ul style="list-style-type: none"> - настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажањем облика , величина , светлина боја , положаја облика у природи ; - да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење ; - стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава ; - стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања ; - развијање способности за препознавање традиционалне , модерне, савремене уметности ; - развијати љубав према вредностима 	<ul style="list-style-type: none"> - Ликовно изражавање ученика у функцији развијања мишљења и визуелног ликовног сензибилитета за медијуме , уз коришћење разних материјала за компоновање , покрет у композицији , онаментичку , простор , одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору , плакат и ликовне поруке као могућност споразумевања ; - увођење ученика у разне могућности комуникација ; - стварање услова да развијање свести о потреби чувања човекове природне и 	<p>Коришћење разних материјала за компоновање (медијуми и проширени медијуми) Дорада и преобликовање започетих објеката . Појмови : медијуми-проширени медијуми .</p> <p>Композиција и покрет у композицији Композиција линија , композиција боја , композиција облика , композиција светлина и сенки , композиција разних материјала у складу са проширеним медијумима . Појмови : композиција .</p> <p>Орнаментика Линеарна орнаментика , површинска орнаментика , тродимензионална орнаментика. Појмови : орнамент</p> <p>Простор (повезивање разних облика у целину) Аутоматски начин цртања , субјективно осечање простора , илузија простора , линије површине ,</p>	<p>10 (6+4) часова јесен</p> <p>20 (12+8) часова јесен</p> <p>10 (6+4) часова зима</p> <p>18 (12+6) часова зима</p>

<p>изражениму делима свих облика уметности ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава ; - да ствара интересовање и потребу за посећивање изложби, галерија, музеја и чување културних добара ; - да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави , ученици примењују у раду и животу ; - развијати сензибилитет за лепо писање ; - развијати моторичке способности ученика. 	<p>културне околине , те активног учествовања у квалитетном естетском и просторном уређењу животне околине .</p>	<p>облици и боје у простору , шаливи простор ... Појмови : машта. Одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору ученика Слика случај (извођење емотивно-афективних садржаја према узрасту ученика) . Појмови :машта Плакат , билборд , реклама Визуелне информације , поруке, препоруке . Појмови : визуелна порука . Ликовне поруке као могућност споразумевања Препознавање карактеристика инсеката , животиња , професија код људи ... Појмови : визуелно споразумевање . Ликована дела и споменици културе; Дела савремених медијума Избор дела и споменика културе у складу са захтевима целина програма и узрасним могућностима ученика .</p>	<p>6 (4+2) часова пролеће</p> <p>6 (4+2) часова пролеће</p> <p>4 (2+2) часова пролеће</p> <p>4 (2+2) часова пролеће</p>
---	--	---	---

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Извршити идентификацију садржаја , полазећи од опажања околине ; - најбоље је учење од природе , посматрање, опажање и уочавање непоновљивости природе , из чега ће произаћи и потреба за очувањем природе , а потом симболичан израз карактеристичних елемената који ће означити и природу ученика ; - водити рачуна да захтев буде сведен и прилагођен узрасним могућностима ученика, чиме ће бити задовољен елементарни захтев да за предвиђено време од једног , до два часа ученик заврши свој рад ; - ученик трба да зна какав му је задатак постављен , сам трба да проналази решења задатка , по логици непосредног естетског доживљаја ; - поред визуелне припреме наставник треба да има и писану припрему која се ослања на глобално и оперативно планирање за сваку годину посебно и за сваки час понаособ ; - наставник треба да приђе решавању задатку самостално ; - није препоручљиво да наставник нуди теме ученицима ; - наставник треба да води разговор са ученицима како би сваки ученик пре почетка рада дошао до своје идеје , а на основу понуђеног ликовног садржаја . 	<ul style="list-style-type: none"> - цртање (графитна оловка , дрвене боје , фломастери , угљен); - сликање (водене боје , темпере); - вајање (глина , пластелин); - колаж ; - дијалог са ученицима ; - разговор .

Предмет : МУЗИЧКА КУЛТУРА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Циљ - развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности ; - оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања ; - развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свога и других народа .</p> <p>Задаци - неговање способности извођења музике (певање/свирање) ; - стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука ; - подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике) ; - упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа ; - развијање критичког мишљења ; - упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности .</p>	<p>Ученици треба да : - певају песме по слуху ; - слушају вредна дела уметничке и народне музике ; - изводе дечје , народне и уметничке игре ; - свирају на дечијим музичким инструментима ; - усвајају основе музичке писмености .</p>	<p>Извођење музике а) Певање - певање песама - певање и извођење музичких игара - певање модела и наменских песама б) Свирање - свирање пратње за бројалице, песме, игре - свирање једноставнијих песама на Орфовом инструментарију - препознати и свирати делове песама</p> <p>Слушање музике - слушање вокално-инструменталних композиција за децу као и музичких прича - слушање народних песама и игара</p> <p>Стварање музике - ритмичким и звучним ефектима креирати једноставне пратње за бројалице, песме, приче, стихове, музичке игре - креирање покрета уз музику коју певају или слушају ученици - смишљање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка - импровизовање дијалога на мелодијским инструментима Орфовог инструментарија .</p>	<p>18 часова током целе године</p> <p>10 часова током целе године</p> <p>8 часова током целе године</p>

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<p>- Настава музичке културе у ОШ својим садржајима и активностима значајно доприноси целокупном развоју ученика ;</p> <p>- код ученика се развија љубав према музичкој уметности и смисо за лепо и узвишено, потпомаже његов свестран развој, оплемењује га и улепшава му живот ;</p> <p>- током наставе омогућује се развијање способности изражавања звучним средствима, упознавање вредних дела музичке уметности и стицање потребе да самостално упознају музичка дела из области народног и уметничког стваралаштва ;</p> <p>- савладавањем музичке писмености и развијањем укуса оспособљавају се ученици да активно учествују у музичком животу своје околине .</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Певање песама по слуху , - певање са нотног текста ; - писање и читање нота и осталих музичких знакова ; -свирање такта ; - свирање ритма ; - свирање мелодије ; - свирање пауза ; - дидактичке игре ; - игре са певањем ; - игре уз инструменталну пратњу ; - мале музичке драматизације ; - слушање музике ; -смишљање нових текстова уз познате бројалице ; - смишљање уметкае унутар бројалице ; - састављање бројалица ; -састављање ритмичких целина по одређеном моделу ; - стварање песме с текстом .

Предмет : ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Циљ физичког васпитања јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада .</p> <p>Задачи наставе физичког васпитања јесу :</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела ; - стицање моторичких способности ; - развој и усавршавање моторичких способности ; - стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја; - формирање морално-вољних квалитета личности ; - оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада ; - стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине . 	<ul style="list-style-type: none"> - Задовољавање основних дечјих потреба за кретањем и игром ; - развијање координације, гипкости, равнотеже и експлозивне снаге ; - стицање моторичких умења у свим природним (филогенетским) облицима кретања у различитим условима : елементарним играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу ; упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела ; - стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика ; - формирање и овладавање елементарним облицима кретања – „ моторичко описмењавање “ ; - стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад . 	<p>1. АТЛЕТИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - техника трчања - скокови - скок увис - скок удаљ - бацања - бацање лоптице у циљ <p>2. ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ</p> <ul style="list-style-type: none"> - вежбе на тлу ; - прескок ; - вратило ; - клупа , ниска греда ; - паралелни разбој до висине груди ; - дохватни кругови ; <p>3. РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ</p> <p>4. ОСНОВИ ТИМСКИХ ИГАРА</p> <ul style="list-style-type: none"> - рукомет ; - кошарка ; - одбојка . 	<p>39 часова јесен и пролеће</p> <p>51 час зима и пролеће</p> <p>10 часова зима и пролеће</p> <p>8 часова пролеће</p>

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<p>1. Програмска концепција физичког васпитања у основној школи заснива се на јединству наставних, ваннаставних и ваншколских организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља физичког васпитања .</p> <p>2. Програм физичког васпитања претпоставља да се кроз развијање физичких способности и стицање мноштва разноврсних знања и умења ученици оспособљавају за задовољавање индивидуалних потреба и склоности, у крајњем, за коришћење физичког вежбања у свакодневном животу .</p> <p>3. Програмски задаци остварују се, осим на редовним часовима, и кроу ванчасовне и ваншколске организационе облике рада .</p> <p>4. Да би физичко васпитање било примерено индивидуалним разликама ученика, који се узимају као критериј у диференцираном приступу , наставник ће сваког ученика усмеравати на оне програмске садржаје у часовној, ванчасовној и ваншколској организацији рада који одговарају његовим индивидуалним интересовањима и могућностима .</p> <p>5. Циљ физичког васпитања се не може остварити без активног и свесног учешћа ученика у наставним и другим облицима рада , те се предвиђа стицање одређених теоријских знања , која омогућавају ученику да схвати законитости процеса на којима се заснива физичко вежбање . За обраду појединих тема не предвиђају се посебни часови , већ се користе разне могућности да се у току вежбања ученицама пружају потрбне информације у вези са конкретним задатком .</p> <p>6. Ученицима , који услед ослабљеног здравља , смањених физичких или функционалних способности , лошег држања тела и телесних деформитета не могу да прате обавезни програм , обезбеђен је корективно-педагошки рад , који се реализује у сарадњи са одговарајућом здравственом установом .</p> <p>7. Програмски садржаји односе се на оне вежбе и моторичке активности које чине основ за стицање трајних навика за вежбање и за које школа има највише услова да их реализује .</p> <p>8. Ради остваривања постављених програмских задатака , одређеним законским регулативама , прецизира се обавеза школе да обезбеди све просторне и материјалне услове за успешно остваривање врло сложених друштвених интереса у школском физичком васпитању .</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Атлетика , - гимнастика , - тимске игре , - вежбе на тлу и справама , - теоријски део .

Предмет : СТРАНИ ЈЕЗИК – ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења .</p> <p>Настава страних језика треба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> - подстакне потребу за учењем страних језика ; - подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика ; - олакшава разумевање других и различитих култура и традиција; - стимулише машту, креативност и радозналост ; - подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства . 	<p>Кроз наставу страног језика ученик богати себе упознајући другог ,</p> <p>Стиче свест о значају сопственог зезика и културе у контакту са другим језицима и културама .</p> <p>Ученик развија радозналост , истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика .</p> <p>Поред тога , ученик уочава значај личног залагања у процесу учења страног језика .</p>	<p>Школа : школски прибор , простор и активности</p> <p>Ја и моји другови : другови и особе из непосредног окружења игре (у складу са годишњим добима)</p> <p>Породица и блиско окружење : ужа и шира породица и пријатељи</p> <p>Празници : Божић , Нова година , Ускрс , рођендан и други важни празници</p> <p>Мој дом : просторије и делови намештаја</p> <p>Исхрана: оброци , избор хране и пића , воће и поврће навике у исхрани у земљи / ама чији се језик учи</p> <p>Одећа : одевни предмети по годишњим добима</p> <p>Окружење : место и улица где станујем важне установе у окружењу (биоскоп, школа, позориште, пошта, музеј)</p> <p>Остало : годишња доба, месеци, дани у недељи и делови дана</p>	<p>8 часова</p> <p>9 месец</p> <p>8 часова</p> <p>10 месец</p> <p>8 часова</p> <p>11 месец</p> <p>8 часова</p> <p>12 месец</p> <p>8 часова</p> <p>1 месец</p> <p>8 часова</p> <p>2 месец</p> <p>8 часова</p> <p>3 месец</p> <p>8 часова</p> <p>4 и 5 месец</p> <p>8 часова</p> <p>6 месец</p>

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину ; - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности ; - наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја ; - ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину ; - учбеници постају извори активности ; - учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан ; - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад . 	<ul style="list-style-type: none"> - Слушање и реаговање на команде наставника или са аудио записа (углавном физичке активности : устани, седи, ходај, скочи, играј, али и активности у вези са радом у учионици : цртај, сеци, биоји, отвори/затвори свеску, итд. ; - рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама итд.) ; - мануалне активности (сецкање, бојење, прављење предмета од глинамола или сланиг теста ; израда постера за учионицу или родитеље и сл.) ; - вежбе слушања (према упутствима наставника или са траке повезати појмове у вежбанки, додати делове слике који недостају и сл. ; - игре ; - певање у групи ; - класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добимма, волим/не волим, компарације ...) ; - погађање предмета или лица ; - решавање „ текућих проблема“ у разреду, тј. договори и мини- пројекти ; - игра по улогама ; - цртање по диктату ; - „ превођење “ исказа у гест и геста у исказ ; - заједничко прављење илустрованих материјала (албум фотографија одељења , план недељних активности) ; - разумевање писаног језика .

Предмет : ПРИРОДА И ДРУШТВО

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Општи циљ интегрисаног наставног предмета Природа и друштво јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему . Остали циљеви и задаци овог наставног предмета су :</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова ; - развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности ; - развијање основних елемената логичког мишљења ; - развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења ; - оспособљавање за самостално учење и проналажење информација ; - интегрисање искуствених и 	<p>Ученици трба да :</p> <ul style="list-style-type: none"> - продубе и прошире знања о природи и друштву у завичају; - стекну знања о рељефу ; - стекну знања о водама завичаја ; - стекну знања о животним заједницама ; - стекну знања о биљном и животињском свету ; - упознавање са значајем и заштитом рељефа ; - упознавање са значајем и заштитом вода и водених животних заједница ; - стекну знања о неживој природи ; - упознају се са карактеристикама и значајем воде ; - стекну знања о ваздуху и променама које настају ; - Упознају се са својствима земљишта и њиховим значајем ; - упознају се са својствима ваздуха значајним за живи свет ; - упознају се са временским 	<p>ПРИРОДА-ЧОВЕК-ДРУШТВО Мој завичај</p> <ul style="list-style-type: none"> - облици рељефа у окружењу - облици појављивања воде у окружењу - животне заједнице - копнене животне заједнице - култивисане животне заједнице - карактеристични биљни и животињски свет копнених животних заједница - значај и заштита рељефа - водене животне заједнице - карактеристични биљни и животињски свет водених животних заједница - значај и заштита вода и водених животних заједница . <p>Нежива природа</p> <ul style="list-style-type: none"> - разлике и сличности воде и других течности - понашање тела у води и различитим течностима - промене при загревању и хлађењу течности - основне карактеристике течности - ваздух притиска и покреће - променљивост облика и запремине - промене које настају при загревању и хлађењу ваздуха - чврсто, течно, гасовито-разлике и сличности - промене материјала и објеката <p>Вежа живе и неживе природе</p> <ul style="list-style-type: none"> - својства земљишта и њихов значај за живи свет - својства воде и ваздуха која су значајна за живи свет и људску делатност - кружење воде у природи 	<p>37 часова 9 , 10 , 11 , 12 и 1 месец</p> <p>10 часова 2, 3, 4 и 5 месец</p>

<p>научних сазнања у контуре система појмова из области природе и друштва ; - стицање елементарне научне писмености и стварање основа за даље учење ; - усвајање цивилизацијских тековина и упознавање могућности њиховог рационалног коришћења и дограђивања; - развијање еколошке свести . Циљеви и задаци - развијање основних научних појмова из природних и друштвених наука ; - развијање основних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају ; - развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења ; - развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности ; - развијање основних елемената логичког мишљења ; - стицање елементарне</p>	<p>приликама и њиховим значајем за живот у окружењу ; - упознају се са различитим звуцима у природи ; - стекну знања о повезаности животних заједница и улога човека у очувања природе ; - стекну знање о различитим облицима кретања и и њиховим различитим карактеристикама ; - стекну знање о оријентацији у простору ; - упознају се са оријентацијом на географској карти ; - Упознавање са траговима прошлости ; - упознавање са прошлошћу завичаја ; - упознавање са ликовима из народних песама, приповодака и бајки ; - упознавање са знаменитим људима нашег краја ; - упознавање са променама под топлотним и механичким утицајима; - упознавање са са ваздухом као топлотним извором ; - упознавање са магнетним својствима ; - упознавање са становништвом нашег краја ; - упознавање са дечијим праљвима; - упознавање са производним и</p>	<p>- временске прилике и њихов значај за живот у окружењу - различити звуци у природи као последице кретања - повезаност животних заједница и улога човека у очувању природне равнотеже 1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД.1.5.3. 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5. 1ПД.1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.2.1.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.1.6. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.2.5.3. 1ПД.2.6.1. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.5. 1ПД.3.1.1. 1ПД.3.1.2. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.</p> <p>КРЕТАЊЕ У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ - различити облици кретања и њихове основне карактеристике - кретање производи звук - оријентација према Сунцу и одређивање главних страна света - оријентација помоћу плана насеља - оријентација на географској карти Р.Србије временске одреднице 1ПД.1.4.1 .1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.3. 1ПД.1.4.4. 1ПД.1.4.5. 1ПД.1.6.3. 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.3 .1ПД.2.4.4. 1ПД.3.4.1</p> <p>НАШЕ НАСЛЕЂЕ - како откривамо прошлост - трагови прошлости - чувамо и негујемо остатке прошлости</p> <p>Некад и сад - одређивање ближе и даље прошлости - мој завичај и његова прошлост - ликови из наших народних песама, приповедака и бајки</p>	<p>13 часова 4 и 5 месец</p> <p>7 часова 5 и 6 месец</p> <p>5 часова 6 месец</p>
--	--	---	---

<p>научне писмености, њена функционална применљивост и развој процеса учења ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - оспособљавање за сналажење у простору и времену ; - разумевање и уважавање сличности и разлика међу појединцима и групама ; - коришћење различитих социјалних вештина, знања и умења у непосредном окружењу ; - развијање одговорног односа према себи, окружењу и културном наслеђу . 	<p>непроизводним делатностима људи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Упознавање са повезаношћу села и града ; - упознавање са саобраћајницама; - упознавање са саобраћајницама у окружењу . 	<ul style="list-style-type: none"> - знаменити људи нашег краја <p>1ПД.1.6.4. 1ПД.1.6.5.</p> <p>МАТЕРИЈАЛИ И ЊИХОВА УПОТРЕБА</p> <ul style="list-style-type: none"> - специфичне промене материјала под топлотним и механичким утицајима - електрична проводљивост воде, водених раствора и ваздуха - ваздух-топлотни изолатор - магнетна својства материјала - својства материјала одређују њихову употребу <p>1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.3. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.2. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.3.3.1.</p> <p>ЉУДСКА ДЕЛАТНОСТ</p> <ul style="list-style-type: none"> - становништво нашег краја - дечија права - производне и непроизводне делатности људи и њихова међузависност - село и град, њихова повезаност, зависност и међуусловљеност - саобраћајнице у окружењу - међусобни утицаји човека и окружења . <p>1ПД.1.2.1 1ПД.1.2.2. 1ПД.1.2.3. 1ПД.2.2.3. 1ПД.2.2.4.</p>	
---	--	--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - У наставном процесу полази се од несистематизованих искуствених сазнања детета и иде се ка општим , научно заснованим , систематизованим знањима из области природе , друштва и културе ; - При избору програмске грађе , примењена је концепција спиралних кругова у циљу формирања елементарних појмова и посматрања мреже за систем појмова наведених области , у складу са узрасним карактеристикама ученика ; - Основна интенција наставе Природа и друштво није само усвајање програмских садржаја , већ подстицање развојних потенцијала детета ; - Садржаји су усмерени на развој интелектуалних , психофизичких , когнитивно-конативних и социјално-афективних сфера личности детета ; - Оспособљавање ученика за коришћење различитих извора знања , графичких и електронских медија , с намером да се код ученика развије функционална писменост као подлога за даље учење . 	<ul style="list-style-type: none"> - Посматрање са јасно усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видних карактеристика) ; - Описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања ; - Процењивање – самостално одмеравање ; - Груписање – уочавање сличности и различитости ради класификовања ; - Праћење – континуирано посматрање ради запажања промена ; - Практиковање – у настави , свакодневном животу и спонтаној игри и раду ; - Експериментисање – намерно модификоване активности , огледи које изводи сам ученик ; - Истраживање – испитивање својстава и особина , веза и узрочно-последичних односа ; - Сакупљање – прављење колекција , збирки , албума из природног и друштвеног окружења ; - Стварање – креативна продукција ; - Активности у оквиру мини пројекта ; - Играње - дидактичке , едукативне и спонтане игре .

Предмет : ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ – САЗНАЊЕ О СЕБИ И ДРУГИМА

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСОВА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Општи циљ предмета Сазнање о себи и другима је постицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика трећег разреда основне школе . Овај предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компетентне, одговорне и креативне личности, одговорне за договор и сарадњу, која поштује и себе и друге .</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима ; - подстицање развоја самопоуздања и личне одговорности ; - оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствене потребе и потребе других, и да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге ; - развијање свесати о потреби уважавања различитости и особености ; уочавање и превазилажење стереотипа везаних за пол, узраст, изглед, понашање, порекло ; - оспособљавање ученика за ненасилно решавање сукоба ; - развијање појма пријатељства; - оспособљавање ученика да разумеју неопходност правила која регулишу живот у заједници и да кроз договарање активно доприносе поштовању или мењању правила сагласно са потребама ; 	<p>ПРВА ТЕМА - Родитељски састанак ; - Уводни час .</p> <p>ДРУГА ТЕМА - Сличности и разлике ; - Полни стереотипи у играма ; - Последице полних стереотипа; - Последица уопштених судова; - Појава искључивања у групи ; - Понашање које одступа од очекиваног ; - Односи у одељењу ; - Односи млађи-старији ; - Дискриминација по узрасту .</p> <p>ТРЕЋА ТЕМА - Пријатељство ; - Лаж као морални прекршај ;</p> <p>ЧЕТВРТА ТЕМА - Обавезе у кући ; - Договарање у породици ; - Права и одговорности у заједници ; - Слобода избора ; - Кућни ред ; - Оцењивање ; - Демократија у учioniци ;</p>	<p>2 часа 9. месец</p> <p>9 часова 9. , 10. и 11. месец</p> <p>5 часова 11. , 12. и 1. месец</p> <p>9 часова 1. , 2. и 3. месец</p>

	<p>- оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечија права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању ;</p> <p>- развијање и неговање еколошке свести ;</p> <p>- развијање моралног расуђивања и неговање основних људских вредности ;</p> <p>- оспособљавање ученика да активно допринесе развоју чколе по мери детета .</p>	<p>- Доношење одлука на нивоу одељења ;</p> <p>- Планирање акције .</p> <p>ПЕТА ТЕМА</p> <p>- Сукоби и њихово решавање ;</p> <p>- Кажњавање ;</p> <p>-Насиље у чколи .</p> <p>ШЕСТА ТЕМА</p> <p>- Лажна солидарност ;</p> <p>- Одговорност за направљену штету ;</p> <p>- Последице лажи ;</p> <p>- Циљ оправдава средство .</p> <p>СЕДМА ТЕМА</p> <p>- Однос према животињама ;</p> <p>- Природа и ја ;</p> <p>- Брига о природи .</p> <p>ОСМА ТЕМА</p> <p>- Евалуација програма и презентација резултата рада родитељима .</p>	<p>3 часа 3. и 4. месец</p> <p>4 часа 4. и 5. месец</p> <p>3 часа 5. и 6. месец</p> <p>1 час 6. месец</p>
--	---	--	---

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<p>Теоријски, предмет <i>Сазнање о себи и другима</i> утемељен је на интеракционистичкој теорији психичког развоја по којој социјална интеракција основни конструктивни чинилац развоја ученика . Одлучујућу улогу у развоју има управо сарадња између одраслог и деце у зони наредног развоја деце тј. У области оних функција које у време интеракције још нису развијене код деце него су у фази настајања . Одрасли се појављују као организатор таквих размена међу децом које ће представљати подстицај за развој њиховог социјалног сазнања, самосвести, моралног и критичког мишљења .</p> <p>Методску окосницу прецдмета чине интерактивне радионице, структуриране активности које настају као резултат захтева који уводи водитељ радионице, а обједињене су око главне теме . Већина радионица у овом програму започиње причом која је блиска искуству детета, а садржи моралну дилему или сукоб потреба или вредности као повод за дискусију у пару или мањој групи, а завршава разменом у целој групи .</p> <p>Циљ је да се пружи могућност сваком детету да реструктурира своје мишљење и деловање због појаве конфликта између његове тачке гледишта и тачке гледишта која је различита од његове .</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Рад у пару или мањој групи ; - Дискусија ; - Символизација различитих искустава ; - Драматизација .

Предмет : ПРАВОСЛАВНИ И КАТОЛИЧКИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)

ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	САДРЖАЈИ ПРОГРАМА	БРОЈ ЧАСА И ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ
<p>Циљ наставе православног катехизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот и есхатолошки живот. То значи да ученици систематски упознају православно веру у њеној доктринираној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се излагање хришћанског виђења живота и постојања света обавља у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање .</p> <p>Задачи православног катехизиса јесу да код ученика :</p>	<p>Оперативни задаци наставе православног катихизиса (веронауке) у трећем разреду јесу да ученици :</p> <ul style="list-style-type: none"> - уоче да конкретни људи као личности нису постојали пре него што су се родили ; - сазнају да је Бог из љубави створио свет за вечнос ; - уоче да је Бог створио свет као скуп конкретних врста ; - запазе да је Бог на крају свега створио човека као личност ; - уоче разлику између природе и личности код човека ; - уоче да се структура створеног света огледа у Литургији . 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бог је створио јединствени свет и то као многе конкретне врсте ни из чега (узрок постојања света јесте Божија слобода). 2. Последице створености по природу и њено постојање (конкретност врста и бића значи и њихову међусобну раздљеност-индивидуалност, али и њихову потенцијалну пропадљивост, смрт зато што су створени ни из чега) . 3. Стварање човека на крају свега створеног по ,, икони и подобију Божијем ,, (разлика између природе и личности код човека) . 4. Евхаристија као свет у малом (Литургија као сједињење свих створења преко човека Исуса Христа с Богом Оцем) . 5. Стварање света и човека у православној иконографији . 	<p>7 часова 9. и 10 месец</p> <p>7 часова 11. и 12. месец</p> <p>7 часова 1. и 2. месец</p> <p>8 часова 3. и 4. месец</p> <p>7 часова 5. и 6. месец</p>

<p>- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој личности у односу на нас;</p> <p>- развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света ;</p> <p>- изграде способности дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе;</p> <p>- помогне у одговорном обликовању заједничког живота са другима ;</p> <p>- изгради уверење да свет и све што је у њему створени су за вечност .</p>			
--	--	--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
<p>Реализацијом програма у трећем разреду треба да се покаже : да свет није самобитан, већ да га је створио Бог Отац, из љубави, и то као конкретне врсте и бића и да постојање света зависи од воље другог, односно од Божије воље .</p> <p>За реализацију овог програма треба користити : дечија искуства која указују на то да кад нешто из љубави направимо, онда је то за нас најлепше; да нам је увек тешко кад се растајемо од оног кога волимо, као и да кад волимо неког, не примећујемо да нам нешто недостаје, односно у тој личности као да је све садржано .Треба градити свест о томе да је вера човека у бесмртност основ целокупне људске прогресивне цивилизације .</p> <p>Уреализацији програма треба пре свега имати на уму литургијско искуство постојања света, као заједнице с Богом преко једног човека, Исуса Христа, начелника на Литургији .</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разговор ; - певање ; - читање , - рецитоване ; - цртање .

--	--

Предмет: НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

Наставне теме		Број часова		
		обрада	понављање, утврђивање	укупно
1.	Све, све или занат	1	1	2
2.	На почетку нешто слатко	1	1	2
3.	За ковача треба снага	3	1	4
4.	Двапут мери једном сеци	7	1	8
5.	Крзно и кожа од главе до пете	4	1	5
6.	За столара треба дара	5	4	9
7.	И још понеко	4	2	6
		26	10	36

Начин остваривања програма	Врсте активности
<ul style="list-style-type: none"> - изостанак теоријске наставе на млађем узрасту, у шта спадају и сви покушаји потпуне или делимичне реконструкције локалних или општих обичаја и обреда; - предмет схватити као интердисциплинарно средство за лакше савлађивање нових и непознатих чињеница (уз помоћ блиских и познатих); - кроз савладавање декоративних елемената обичаја и обреда везаних за верске и сезонске фолклорне празнике; 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор; - драматизација; - истраживање; - цртање и сликање; - израда икебана; - играње уз музику; - мешање хлеба, - фарбање јаја;

- у сагласности са предметом у оквиру којег се одвија настава такође мора имати два основна вида: практични и теоријски;
- практични вид подразумева активан додир са објектима који чине материјалну компоненту традицијске културе, било да се они израђују према постојећем моделу, било да се са њима упознаје у аутентичном амбијенту;
- теоријска настава даје тумачење одређене обичајно – обредне праксе, поставља је у јасно дефинисан контекст и приказује њен историјски развој (тамо где је могуће);

- прикупљање биља,...

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Српски језик _____језик ¹	5	180
2.	Српски као нематерњи	3	108
3.	Мађарски језик	5	180
4.	Страни језик	2	72
5.	Математика	5	180
6.	Природа и друштво	2	72
7.	Ликовна култура	2	72
8.	Музичка култура	1	36
9.	Физичко васпитање	3	108
УКУПНО : А		20 – 23 *	720 - 828*

Редни број	Б. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ ³	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Верска настава / Грађанско васпит.	1	36
2.	Народна традиција	1	36
УКУПНО : Б		2 - 3*	72 - 108*
УКУПНО : А + Б		22 - 26*	792 - 936*

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ И ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Редни број	ОБЛИК ОРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Редовна настава	22 - 26*	792 - 936*
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатни рад	1	36

Редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		недељни	годишњи
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1 - 2	36 - 72
3.	Екскурзија	1 – 3 дана годишње	

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. СВРХА , ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сврха програма образовања

- Квалитетно образовање и васпитање , које омогућава стицање језичке , математичке , научне , уметничке , културне , здравствене , еколошке и информатичке писмености , непоходне за живот у савременом и сложенем друштву .

- Развијање знања , вештина , ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе , развија сопствену личност и потенцијале , поштује друге особе и њихов идентитет , потребе и интересе , уз активно и одговорно учешће у економском , друштвеном и културном животу и допринос демократском и културном развоју друштва .

Циљеви и задаци програма образовања су :

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе , друштва , себе и света у коме живе , у складу са њиховим развојним потребама , могућностима и интересовањима ;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика ;

- оспособљавање за рад , даље образовање и самостално учење , у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења ;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот ;

- развијање свести о државној и националној припадности , неговање српске традиције и културе , као и традиције и културе националних мањина ;

- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања ;

- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине ;

- усвајање , разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног , хуманог и толерантног друштва ;

- уважавање плурализма вредности и омогућавање , подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све ;

- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница , као и етничке и верске толеранције , јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост ;
- поштовање права деце , људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву ;
- развијање и неговање другарства и пријатељства , усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности .

2. ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

1. Српски језик
2. Страни језик – енглески језик
3. Мађарски језик
4. Српски као нематерњи
5. Математика
6. Природа и друштво
7. Ликовна култура
8. Музичка култура
9. Физичко васпитање

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ :

1. Верска настава / Грађанско васпитање – сазнање о себи и другима
2. Народна традиција

ФАКУЛТАТИВНИ ДЕО ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА :

1. Час одељењског старешине
2. Допунска настава
3. Слободна активност (у складу са могућностима школе)
4. Екскурзија ученика (1 дан годишње)

Предмет:		Циљ:		
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК		Оспособљавање ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у писаном и усменом облику о темама из његовог окружења . Подстицање развијања свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> - Разумевање говора ; - Разумевање писаног текста; - Усмено изражавање ; - Интеракција ; - Писмено изражавање . 	<p>ШКОЛА (склоности према предметима , активности и теме по предметима , школски дом) ;</p> <p>ЈА И МОЈИ ДРУГОВИ (хоби , заједничке активности , солидарност и толеранција)</p> <p>ПОРОДИЦА (слободно време у породици , путовања и излети , животиње) ;</p> <p>ПРАЗНИЦИ (прославе и манифестације у оквиру школе и ван ње) ;</p> <p>МОЈ ДОМ (учење , игре , обавезе) ;</p> <p>ИСХРАНА(оброци ван куће) ;</p> <p>ОДЕЋА (одевни предмети) ;</p> <p>ОКРУЖЕЊЕ (суседски односи , екологија) ;</p> <p>ОТАЛО (знаменитости земаља чији се језик учи , пригодна дечја прича или бајка , бројеви до 1000, време по часовима , новац) .</p>	<p>Комуникативна настава језик сматра средством комуникације . Примена овог приступа подразумева примену ставова :</p> <ul style="list-style-type: none"> - циљни језик употребљава се у учионици , у пријатној и опуштеној атмосфери ; - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика ; - указивање наставника на значај граматичке прецизности исказа ; - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину ; - приступ и прихватање нових идеја ; - ученици су активни учесници ; - уџбеници су су извор активности уз употребу разног материјала . 	<ul style="list-style-type: none"> - Слушање и реаговање на команде наставника (или са траке) ; - рад у пару , у групама ; - мануалне активности ; - вежбе слушања ; - игре ; - певање ; - класирање и упоређивање ; - решавање текућих проблема у разреду ; - цртање по диктату ; - израда сликовног речника ; - превођење исказа у гест и геста у исказ ; - разумевање писаног језика ; - писмено изражавање . 	<p>72</p> <p>2 часа</p> <p>недељно</p>

Предмет:		Циљ:		
МУЗИЧКА КУЛТУРА		Развијање интересовања , музичке осетљивости и креативности ; оспособљавање за разумевање музичког изражавања ; развијање осетљивости за музичке вредности и упознавање музичке традиције и културе свог и других народа .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> - Неговање способности певања и свирања ; - стицање навике слушања музике и оспособљавања за разумевање музичких порука; - упознавање традиционалне и уметничке музике свог и других народа ; - развијањен критичког мишљења , - упознавање основа музичке писмености и средстава музичке уметности ; - ученици треба да : певају по слуху , певају песме солмизацијом , обраде просте и сложене тактове , свирају на дечјим музичким инструментима , изводе дечје народне и уметничке игре , импровизују мелодије на задани текст , упознају звуке разних инструмената , слушају вредна дела уметничке и народне музике. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Извођење музике <ul style="list-style-type: none"> а) певање б) свирање 2. Слушање музике <ul style="list-style-type: none"> а) слушање народних песама и игара б) стварање музике 	<ul style="list-style-type: none"> - Певање и свирање остварује се послуху и са нотног текста опонашањем демонстрације учитеља или звучних помагала ; - усвајање вештина читања нота , ученици лакше и тачније певају мелодије и стичу информације о свирању на инструменту ; - понављањем задатих мелодијских мотива вежбају памћење и развијају моторику ; - слушањем музике : стичу искуства у разликовању људских гласова и музичких инструмената , подстиче изражавање ученика о слушаном делу , навикавање на пажљиво слушање ; 	<ul style="list-style-type: none"> - Певање песама по слуху ; - читање и писање нота и осталих музичких знакова ; - анализирање нотног текста , - тактирање ; - куцање , - распевавање ; - разговор ; - објашњавање непознатих речи; - свирање на дечјим инструментима ; - слушање музике треба спојити са : покретом , мимиком , описом , причом или разговором; - стварање музике кроз : музичка питања и одговоре , ритмичку допуњалку , компоновање , илустрацију , импровизацију игре и покрета . 	<p style="text-align: center;">18 (9 + 9)</p> <p style="text-align: center;">18 (9 + 9)</p>

Предмет:		Циљ:		
ЛИКОВНА КУЛТУРА		Циљ васпитно-образовног рада јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> - Да развија способност опажања облика , величина , светлина , боја , положаја облика ; - развија способност за препознавање традиционалне , модерне и савремене уметности ; - да осетљивост за линије и визуелне вредности примењују у раду и животу ; - да ученици на сваком часу користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања ; - усвоје знања о боји , ликовним техникама и креативно-практично раде са односима боја ; - ускладе ликовни рад са другим медијима (звук , покрето , литерарним изразом и сценским амбијентима ; - препознају ликовне технике . 	<ol style="list-style-type: none"> 1. КОЛАЖ , ФРОТАЖ , ДЕКОЛАЖ И АСАБЛАЖ 2. ВЕЗИВАЊЕ ОБЛИКА У ТРОДИМЕНЗИОНАЛНОМ ПРОСТОРУ И У РАВНИ 3. СЛИКАРСКИ МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ 4. ОСНОВНЕ И ИЗВЕДЕНЕ БОЈЕ 5. ЛИНИЈА , ПОВРШИНА , ВОЛУМЕН , БОЈА , ПРОСТОР 6. АМБИЈЕНТ – СЦЕНСКИ ПРОСТОР 	<ul style="list-style-type: none"> - Стварање нових облика по личном нахођењу, рељефност, стварање нових смисаоних целина ; - цртањем линија полазимо од конкретних ка апстрактним облицима; - правилна употреба температуре и водене боје и гваш технике ; - мешањем боја усвојити знања о основним и изведеним бојама ; - перципирање природних облика изразити своје емоције кроз анализу ; - кроз игру доћи до сазнања о тековинама цивилизације , повезивање са другим областима : књижевношћу , позориштем , музиком . 	<ul style="list-style-type: none"> - Одлепљивање, доцртавање, досликавање, превлачење оловком преко папира , уклапање природних и вештачких облика ; - цртање , сликање , вајање , спајање делова играчака у нову целину ; - сликање разним техникама уз мешање и додавање боја ; - сликање и мешање боја ; - цртање , сликање , рад у глини , опажање , преношење , перципирање ; - разговор , израда маске (лепљење, цртање , сликање , шивење , резање) . 	<p>6 + 4</p> <p>6 + 4</p> <p>6 + 4</p> <p>6 + 4</p> <p>14 + 8</p> <p>6 + 4</p>

Предмет:	Циљ:			
ПРИРОДА И ДРУШТВО		Развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу , запажање својстава објеката , појава и процеса у окружењу , упознавање себе , испољавање индивидуалности , интегрисање научених сазнања из области природе и друштва , развијање еколошке свести и навика здравог живота .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> - Развијање научних појмова из природних и друштвених наука , - развијање појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају и домовини ; - развијање : радозналости , интересовања и способности за активно упознавање и запажање основних материјала , објеката , појава и процеса и уочавање њихове повезаности , елемената логичког мишљења ; - способност за сналажење у простору и времену ; - стицање научне писмености , њена применљивост и развој процеса учења ; - уважавање различитости међу групама и појединцима. 	<p>1. МОЈА ДОМОВИНА ДЕО СВЕТА 1ПД.1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.1.6.3. 1ПД.2.6.1. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.3. 1ПД.3.4.1.</p> <p>2. СУСРЕТ СА ПРИРОДОМ 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.2.1.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.1.6. 1ПД.3.1.1. 1ПД.3.1.2.</p> <p>3. ИСТРАЖУЈЕМО ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ 1ПД.1.4.1. 1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.3 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.2.</p> <p>4. РАД ЕНЕРГИЈА , ПРОИЗВОДЊА И ПОТРОШЊА 1ПД.1.2.1. 1ПД.1.2.2. 1ПД.1.3.1. 1ПД.1.5.3. 1ПД.2.2.1. 1ПД.2.2.2. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.3.</p> <p>5. ОСВРТ УНАЗАД - ПРОШЛОСТ 1ПД 1.6.4. 1ПД 1.6.5. 1ПД 1.6.6. 1ПД 2.6.4. 1ПД 2.6.5. 1ПД 2.6.6. 1ПД 2.6.7. 1ПД 3.6.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Континуитет у појачаном развијању знања из природних наука ; - полази се од несистематизованих искуствених сазнања детета ка општим , научно заснованим , систематизованим из области природе , друштва и културе ; - програмска грађа се примењује у виду спиралних кругова у циљу формирања елементарних појава ; - садржаји су усмерени на развој интелектуалних , психофизичких , когнитивно-конативних и социјално-афективних сфера личности детета ; - стицање умења и навика, развијање вештина и ставова . 	<ul style="list-style-type: none"> - Посматрање (усмереном и концентрисаном пажњом) ; - описивање (вербално или ликовно) ; - груписање (уочавање сличности и различитости) ; - праћење (запажање промена) ; - бележење (графичко , симболичко , електронско) ; - практиковање (у настави , животу , игри , раду) ; - експериментисање (огледи које изводи ученик) ; - истраживање (својства , особина, узрочно-последичних односа) ; - сакупљање (прављење колекција , збирки , албума из природног и друштвеног окружења) ; - стварање (креативна продукција) , - активности у оквиру мини пројекта (осмишљавање , реализација и презентација) . 	<p>32 (20 + 12)</p> <p>4 (3 + 1)</p> <p>4 (3 + 1)</p> <p>8 (5 + 3)</p> <p>24 (16+ 8)</p>

Предмет:				
СРПСКИ ЈЕЗИК		Циљ:		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> - Развијање љубави према матерњем језику, неговање и унапређивање језика ; - описивање на основу ороепских и ортографичких стандарда; - систематично упознавање граматике и правописа; - оспособљавање за успешно служење књижевним језиком; - оспособљавање за правилно писмено и усмено изражавање; - богађење речника; - увежбавање гласног читања и читања усеби ; - развијање потребе за књигом , - усвајање појмова из сценске и филмске уметности ; - подстицање на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво . 	<p>ЈЕЗИК</p> <ul style="list-style-type: none"> - граматика (реченица, именице, придеви, заменице, бројеви, глаголи, управни и неуправни говор) ; - правопис (употреба великог слова у писању) ; - писање управног и неуправног говора, наводници, заграда, писање присвојних придева, писање сугласника j ; - ортоепија (наглашене и ненаглашене речи, изговор свих сугласника и гласовних група, учаване дифер. функц. акц.) . 1CJ. 1.4.1. 1CJ. 1.4.2. 1CJ. 1.4.3. 1CJ. 2.4.1. 1CJ. 2.4.2. 1CJ. 2.4.3. 1CJ. 2.4.4. 1CJ. 2.4.5. 1CJ. 2.4.6. 1CJ. 2.4.7. 1CJ. 3.4.1. 1CJ. 3.4.2. 1CJ. 3.4.3. <p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <ul style="list-style-type: none"> - лектира ; - читање текста , - тумачење текста , - књижевни појмови ; - функционални појмови ; 1 CJ. 1.5.1 1 CJ. 1.5.2. 1 CJ. 1.5.3. 1 CJ. 1.5.4. 1 CJ. 2.5.1. 1 CJ. 2.5.2.	<ul style="list-style-type: none"> - Представити и тумачити језик као систем ; - указивањем на ниво програмских захтева не оптеретити ученике ; - остварити селективност избором најосновнијих језичких законитости ; - садржаје из акцентологије обрађивати у настави читања и језичке културе ; - правопис савлађивати путем систематских вежбања ; - у настави граматике примењивати поступке који су се у пракси потврдили својом функционалношћу ; - усмена и систематска вежбања ; - неговати применљивост и стваралаштво ; - разумевање , схватање и примена појмова . 	<ul style="list-style-type: none"> - Читамо у себи и на глас ; - пишемо ; - тумачимо текстове ; - казујемо изражајно ; - проучавамо ; - проучавамо ; - учимо књижевне појмове ; - усмерено се усмено и писмено изражавамо ; - радимо језичке игре , вежбе , задатке , тестове ; - препричавамо ; - причамо ; - описујемо ; - радимо писмена вежбања . 	<p>55</p> <p>60</p>

	<p>1 CJ. 2.5.3. 1 CJ. 2.5.4. 1CJ. 2.5.5. 1CJ. 2.5.6. 1CJ. 2.5.7. 1CJ. 3.5.1. 1CJ. 3.5.2. 1CJ. 3.5.3.</p> <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА - препричавање ; - причање ; - описивање ; - усмена и писмена вежба .</p> <p>1CJ. 0.1.1. 1 CJ.0.1.2. 1CJ. 0.1.3. 1CJ. 0.1.4. 1CJ. 0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ. 0.1.7. 1CJ.0.1.8. 1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ. 1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.1.3.5. 1CJ.1.3.6. 1CJ.1.3.7. 1CJ.1.3.8. 1CJ.1.3.9. 1CJ.1.3.10. 1CJ.2.3.1. 1CJ.2.3.2. 1CJ.2.3.3. 1CJ.2.3.4. 1CJ.2.3.5. 1CJ.2.3.6. 1CJ.2.3.7. 1CJ.2.3.8. 1CJ.2.3.9. 1CJ.2.3.10. 1CJ.2.3.11. 1CJ.3.3.1. 1CJ. 3.3.2 1CJ.3.3.3. 1CJ.3.3.4. 1CJ.3.3.5. 1CJ.3.3.6.</p>			<p>65</p>
--	---	--	--	-----------

Предмет: МАЂАРСКИ ЈЕЗИК/MAGYAR NYELV

Циљеви и задаци/Oktatói, nevelői és funkcionális célok:

- A magyar írásmód rögzítése
- Rokonértelmű és ellentétes jelentésű szavak megismerése és alkalmazása
- Kifejező, értelmes olvasás
- Önálló mondatalkotás (szóbeli, írásbeli)
- Szókincsgyarapítás
- A szépírás és helyesírás rögzítése
- A beszédképesség fejlesztése
- A fogalmazás eleneinek alkalmazása
- Az anyanyelv fontoságának hangsúlyozása
- Nyelvismeret: szótagolás, a hang, a szó és a mondat, magánhangzók és mássalhangzók, j vagy ly, a tulajdonnevek helyesírása, a szófajok, mondatok elemzése
- Szép füzetvezetés kialakítása
- A figyelem, megfigyelőképesség, gondolkodás, emlékezet fejlesztése
- Gyermeklapok megismertetése és megszerettetése
- Ismeretlen és idegen szavak és kifejezések használata
- Szótárhasználat elsajátítása

Наставне теме		Број часова		
		обрада	вежба, понављање, утврђивање, провера	укупно
1.	Irodalom	36	13	49
2.	Nyelvtan	39	41	80
3.	Házi olvasmány	4	13	17
4.	Írásbeli dolgozatok	4	8	12
5.	Kif.képesség/készség fejlesztése	-	22	22
		83	97	180

Br. Nast. teme	Nastavne teme	Standardi
1.	Beszédkultúra (kifejezőképesség)	1.MNY.0.1.4. a kiválasztott, rövidebb ismeretterjesztő (tájékoztató) szöveget el tudja mondani előzőleg elkészített vázlat alapján (kiemelve a lényeges részeket) 1.MNY.0.1.5. a megadott témáról saját szavaival tud mesélni: tartja magát a történethez és a szerkezeti formához
2.	Olvasás és szövegértés	1.MNY.1.2.7. meg tudja különböztetni az irodalmi és az ismeretterjesztő szöveget 1.MNY.1.2.8. az elhangzott szövegről önálló véleményt tud alkotni (indoklással), megjelöli a számára ismeretlen szavakat 1.MNY.2.2.4. információkat kapcsol össze (tájékozódni tud diagrammok, táblázatok, ábrák segítségével) 1.MNY.2.2.7. felismeri a szövegben előforduló ok-okozati összefüggéseket, befejezi a megkezdett történetet
3.	Írásbeli kifejezőképesség	1.MNY.1.3.8. életkorának megfelelően, egyszerűen, érthetően fejezi ki magát 1.MNY.1.3.9. rövid üzeneteket tud írni 1.MNY.1.3.10. üdvözlőlapot, meghívót tud írni 1.MNY.2.3.6. rövid, önálló elbeszélést készít 1.MNY.2.3.7. rövid, önálló leírást készít 1.MNY.2.3.11. önállóan meg tud írni egy levelet és meg is tudja azt címezni 1.MNY.3.3.4. rövid beszámolót tud összeállítani 1.MNY.3.3.6. elkülöníti a bekezdéseket (meg tudja határozni, melyik bekezdésben mi található, milyen információ rejlik)
4.	Nyelvtan, szóképzés	1.MNY.1.4.1. felismeri a szófajokat: főnév, ige, melléknév, számnév, névmás 1.MNY.1.4.2. felismeri az igeidőket: jelen, múlt, jövő; felismeri az igemódokat: kijelentő, felszólító, feltételes 1.MNY.1.4.5. ismeri a mindennapi életben használt szavak és szókapcsolatok jelentését 1.MNY.2.4.3. felismeri a cselekvő számát és személyét 1.MNY.2.4.4. az igéket át tudja alakítani jelen, múlt és jövő időbe 1.MNY.2.4.5. felismeri az alanyt és az igei állítmányt 1.MNY.2.4.6. önállóan meghatározza a mondatfajtákat a beszélő szándéka szerint (kijelentő, kérdő, felkiáltó, felszólító, óhajtó mondat), valamint állítás és tagadás szerint (állító, tagadó mondat) 1.MNY.2.4.7. adott forma alapján különböző mondatokat alkot a beszélő szándéka szerint 1.MNY.3.4.2. ismeri és használja az igék ragozását (alanyi, tárgyas), önállóan meg tudja határozni cselekvő számát és személyét, ismeri és használja az igemódokról tanultakat, ismeri és használja az igeidőkről tanultakat 1.MNY.3.4.3. a mondatban önállóan megtalálja az állítmányt és alanyt, valamint a tanult bővítményeket
5.	Irodalom	1.MNY.1.5.4. meghatározza a mű cselekményének helyét és idejét 1.MNY.2.5.4. meghatározza az irodalmi műben előforduló szereplők jellegzetes tulajdonságait, kinézetét, viselkedését, érzéseit, és a szereplők közti kapcsolatokat 1.MNY.2.5.6. megkülönbözteti a leírást és az elbeszélést, ismeri a párbeszédet 1.MNY.3.5.3. az irodalmi szövegben előforduló tanulságot megfogalmazza, a szövegből vett példákkal alá is támasztja

Предмет: СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ

Задачи:

- Оспособљавање ученика за читање и разумевање дужих литерарних текстова;
- Проширивање и богаћење лексичког фонда;
- Усвајање нових речи и израза;
- Усвајање основних комуникативних функција;
- Подстицање маште и креативности;
- Увођење првих појмова из граматике појам личне заменице;
- Стицање комуникативне компетенције;
- Подстицање ученика на стваралаштво;
- Неговање културе говорног и писменог (ћирилица) изражавања;
- Усвајање и примена основних правописних правила.

Наставне теме		Број часова		
		обрада	понављање, утврђивање	укупно
1.	Школске речи	6	7	13
2.	Моја породица	10	6	16
3.	Ово сам ја	8	4	12
4.	Зимске слике	4	5	9
5.	Деца воле смешне речи	6	6	12
6.	Спајај корисно и лепо	5	6	11
7.	Сунчева златна рука	6	6	12
8.	Шта је лепо да се ради лети	5	6	11
9.	Писмени задаци	4	8	12
		54	54	108

Стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од 4 до 5 минута, и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација).

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем краће писане и илустроване текстове у вези с познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Усмено изражавање

У оквиру програмом предвиђене језичке грађе, ученик је у стању да искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста, самостално или уз помоћ наставника.

Писмено изражавање

У оквиру програмом предвиђене језичке грађе, ученик пише поруке и кратке текстове.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Знања о језику

Препознаје основне принципе језика, односно граматичке и социолингвистичке компетенције.

Предмет:		Циљ:		
МАТЕМАТИКА		Циљ јесте да ученици усвоје елементарна математичка знања , да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања , у решавању разноврсних задатака из животне праксе , за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање као и да допринесе развоју менталних способности и свестрану личност ученика .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> - Стицање знања неопходних за разумевање квантитативних и просторних односа ; - стицање основне математичке културе ; - развијање радних , етичких, и естетских навика , - обука у коришћењу разноврсних извора знања ; - разумевање садржаја природних наука ; - изграђивање позитивних особина личности ; - стицање способности изражавања математичким језиком ; - усвајање основних чињеница о скуповима, релацијама и пресликавању ; - упознавање најважнијих геометријских фигура и њихових односа ; - прецизност у мерењу . 	<ul style="list-style-type: none"> -Скуп природних бројева ; - писање и читање природних бројева у декадном систему ; - бројевна полуправа , - разломци облика a/b ($a < b$ и $b \neq 0$) ; - рачунске операције у скупу природних бројева и њихова основна својства (изражена формулом) ; - зависнос разлике и производа од чланова ; - изрази са више операција ; - једначине и неједначине раније упознатих облика , - решавање текстуалних задатака ; - мерење и мере , - мере за површину ; - површина ; - површина правоугаоника и квадрата , површина коцке и квадрата . 	<p>СКУП ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА</p> <p>1МА.1.1.1 1МА.1.1.2. 1МА.1.1.3. 1МА.1.1.4. 1МА.1.1.5. 1МА.1.3.1. 1МА.1.3.2. 1МА.2.3.1. 1МА.2.3.2. 1МА.2.1.1. 1МА.2.1.2. 1МА.2.1.3. 1МА.2.1.4. 1МА.2.1.5. 1МА.3.1.1. 1МА.3.1.2. 1МА.3.1.3. 1МА.3.1.4. 1МА.3.1.5. 1МА.3.3.1. 1МА.3.3.2.</p> <p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</p> <p>1МА.1.4.1. 1МА.1.4.2. 1МА.1.4.3. 1МА.1.4.4. 1МА.2.4.1. 1МА.2.4.2. 1МА.2.4.3. 1МА.2.4.4. 1МА.2.4.5. 1МА.3.4.1. 1МА.3.4.2 1МА.3.4.3.</p> <p>ПОВРШИНА</p> <p>1МА.1.2.4. 1МА.2.2.5. 1МА.2.2.6. 1МА.3.2.1. 1МА.3.2.3. 1МА.3.2.4.</p> <p>ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ И ЊИХОВЕ ИСПРАВКЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Читамао , записујемо и упоређујемо природне бројеве ; - придружујемо бројевима тачке на бројевној полуправи ; - читамо и састављамо изразе са више операција и израчунавамо вредност ; - вршимо 4 рачунске операције ; - уочавамо зависност између резултата и компонената рачунских операција ; - читамао и пишемо разломке ; - решавамо једначине и неједначине упознатих облика ; - проверавамо тачност извршене рачунске рачунске операције ; - решавамо текстуалне задатке ; - израчунавамо површину квадрата , правоугаоника , коцке, и квадрата ; - коректно записујемо решењезадатка ; - користимо уџбеник . 	<p>132 (50 + 82)</p> <p>10 (4 + 6)</p> <p>30 (12 + 18)</p> <p>8 (4 + 4)</p>

Предмет:		Циљ:		
ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНА И КАТОЛИЧКА ВЕРОНАУКА		Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у четвртом разреду јесте да ученици стекну знање о томе да постојање света има свој циљ . Тај циљ је есхатолошка као литургијска заједница , јединство свих створених бића међу собом и с Богом , преко Богочовека Исуса Христа .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> - Да изгради свест да Бог општи са светом кроз Христа; - да је Христос корпоративна личност ; - да запази да у Цркви нико не може постојати сам за себе , без заједнице са свима; - да стекне појам о бићу као заједници ; - да схвати да је извор сваког греха егоизам , индивидуализам . 	<ul style="list-style-type: none"> - Због кога је Бог створио свет . Црква је конкретна литургијска заједница . - Литургија је заједница многих људи и природе с Богом оцем преко једног човека Христа . Структура литургије (епископ, свештеници , ђакони и народ) . - Црква као икона будућег царства . Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу с Богом , односно да сарађује на остварењу Божијег плана освету (човеков пад и последице тога – првородни грех) . 	<ul style="list-style-type: none"> - Циљ и начин остваривања је да ученик стекне знање о томе да постојање света има свој циљ ; - да се истина света смешта у есхатан као заједницу свих створених бића с Богом Оцем преко Христа и да је она мерило свих историјских догађаја у којима суделује Бог . - да је Литургија икона Царства Божијег које ће се тек у будућности остварити ; - да су Бог и човек у Христу , односно у Литургији неодвојиви . 	<ul style="list-style-type: none"> - Да ученици постану чланови Литургијске заједнице ; - упознавање ученика са историјским настанком празника и садржајем догађаја који се славе ; - о садржају Васкршњег поста ; - личност светитеља кога ученици славе ; - посебну пажњу посветити Србима , Светитељима , Светом Сави , Симеону , Видовдану . 	36 1 час нед.

Предмет:	Циљ:			
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	Подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика . Предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања и да изграде сазнања, умења , способности и вредности неопходне за формирање аутономне , комплетне , одговорне и креативне личности , отворене за договор и сарадњу .			
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> - Познавање дечјих и људских права и Конвенције о правима детета ; - разумевање и препознавање појма идентитета ; - разумевање појма одговорности ; - различитост култура ; - једнакост ; - право и правда ; - мир , сигурност и стабилност ; - демократија ; - примена појмова ; - критичко мишљење ; - јасно исказивање личних ставова ; - саосећајна комуникација ; - истраживање ; - тимски рад ; - ненасилно решавање сукоба ; - руковођење и учешће ; - приврженост демократији , мирољубивости , заштити права . 	<p>ПРВА ТЕМА : Подстицање групног рада , договарања и сарадње са вршњацима и одраслима ;</p> <p>ДРУГА ТЕМА : Дечја права су универзална , једнака за све ;</p> <p>ТРЕЋА ТЕМА : Заједно стварамао демократску атмосферу у нашем разреду , школи ;</p> <p>ЧЕТВРТА ТЕМА : Живим демократију , демократска акција ;</p> <p>ПЕТА ТЕМА : Људско биће је део целог света – развијање еколошке свести ;</p> <p>ШЕСТА ТЕМА : Евалуација</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Искуствено учење ; - метода партиципације и интеракције ; - метода рефлексije ; - истраживачке методе (пројекти , анализе случаја) ; - интерактивне методе (дискусија , расправа , преговарање , дијалог , интервју) ; - симулацијске методе (игра улога , симулирање доношења одлука ...) ; - игровне методе (драматизација , игре улога из прича , игре опуштања) ; - стваралачке методе (олуја идеја , израда новина , писање писама , обраћање локалној управи , израда плаката). 	<ul style="list-style-type: none"> - Рад у пару ; - рад у групи ; - размена у великој групи – одељењу ; - рад целог разреда ; - индивидуални рад . 	<p>2</p> <p>8</p> <p>10</p> <p>11</p> <p>3</p> <p>2</p>

Предмет : **НАРОДНА ТРАДИЦИЈА**

Циљ	Оперативни задаци	Садржаји програма	Број часова и време реализације
<p>- Остварити директно увођење ученика у активности редитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа у ужем и ширем окружењу.</p>	<p>- упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, песме, пословице); - упознавање са дечијим фолклором (успаванке, игре, разбројалице); - усвајање елементарних знања о носећим настраним мотивима кроз познавање основних разлика између градског и сеоског начина живота, сезонских радова, обичајно – обредних радњи везаних за те празнике.</p>	<p>1. ПИТАЈ СВОЈУ БАКУ</p> <p>2. РАДОВИ И ПРАЗНИЦИ</p> <p>3. ЗИМСКИ ХЛЕБОВИ И ПРОЛЕЋНО БИЉЕ</p>	<p>8 часова</p> <p>14 часова</p> <p>14 часова</p>

Предмет : **НАРОДНА ТРАДИЦИЈА**

Начин остваривања програма	Врсте активности
<p>- изостанак теоријске наставе на млађем узрасту, у шта спадају и сви покушаји потпуне или делимичне реконструкције локалних или општих обичаја и обреда;</p> <p>- предмет схватити као интердисциплинарно средство за лакше савлађивање нових и непознатих чињеница (уз помоћ блиских и познатих);</p> <p>- кроз савладавање декоративних елемената обичаја и обреда везаних за верске и сезонске фолклорне празнике;</p> <p>- у сагласности са предметом у оквиру којег се одвија настава такође мора имати два основна вида: практични и теоријски;</p> <p>- практични вид подразумева активан додир са објектима који чине материјалну компоненту традицијске културе, било да се они израђују према постојећем моделу, било дасе са њима упознаје у аутентичном амбијенту;</p> <p>- теоријска настава даје тумачење одређене обичајно – обредне краксе, поставља је у јасно дефинисан контекст и приказује њен историјски развој (тамо где је могуће);</p>	<p>- разговор;</p> <p>- драматизација;</p> <p>- истраживање;</p> <p>- цртање и сликање;</p> <p>- израда икебана;</p> <p>- играње уз музику;</p> <p>- мешање хлеба,</p> <p>- фарбање јаја;</p> <p>- прикупљање биља,...</p>

Предмет:		Циљ:		
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ		Разноврсним и систематским моторичким активностима допринети интегралном развоју личности ученика , развоју моторичких умења , навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада .		
Задаци	Садржај	Начин остваривања програма	Активности	Фонд
<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање раста , развоја и утицање на правилно држање тела ; - развој и усавршавање моторичких способности ; - стицање моторичких умења и стицање теоријских знања ; - формирање моторно – вољних карактеристика личности ; - оспособљавање ученика да стечена знања користе у свакодневним условима ; - стицање и развијање свести о потреби чувања здравља и заштите природе ; - усмерени развој моторичких способности . 	АТЛЕТИКА	- Утврђивање стања ;	- Брзо трчање , спринт ;	15
	ВЕЖБЕ НА ТЛУ И СПРАВАМА	- одређивање радних задатака за појединце и групе ученика ;	- интервални рад ;	25
	РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕС	- утврђивање средстава и метода за остваривање радних задатака ;	- скок увис , удаљ ;	10
	ОСНОВИ СПОРТСКИХ ИГАРА	- остваривање васпитних задатака ;	- бацање , штафетно трчање ;	20
	АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ	- праћење и вредновање ефеката рада ;	- прескок ;	2
ОБАВЕЗНИ ПРОГРАМ – ИЗАБРАНЕ СПОРТСКЕ ГРАНЕ	- оцењивање ;	- колут , став на шакама , мост , вага ;	36	
		- излет ;	- двовисински разбој ;	
		- крос ;	- греда , вратила , кругови , коњ са хваталкама ;	
		- слободне активности ;	- вежбе равнотеже ;	
		- дани спорта ;	- орети скокови , вијача , лопта ;	
		- корективно – педагошки рад .	- обруч , плесови ;	
			- рукомет , кошарка , одбојка , фудбал ;	
			- крос .	

ПРОГРАМ ЧАСОВА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Планови рада одељењских старешина у млађим разредима	разред / време реализације			
	I	II	III	IV
САДРЖАЈ:				
Безбедно кретање у саобраћају- предавање саобраћајне службе МУП-а	IX	IX	IX	IX
Како је некад било у школи (родитељ или дека, бака)	IX	IX	IX	IX
Обележавање светског дана мира 18.09		IX	IX	IX
Добро дошли у школу, упознавање са школским просторијама и њиховим наменама	IX			
Обележавање светског дана детета 01.10.	X	X	X	X
Хигијена учионице – уређење, очување заједничке имовине	X	X		
Упознајмо наш град	XI	XI	XI	XI
Учешће ученика у школским и одељенским прославама	XI			
Шта је лепо, а шта није (улепшати своју собу, стан, школу)		XI		
Ко воли тај сме то и да покаже, јер љубав је важна			XI	XI
Зашто је спорт важан за здравље	XI	XI	XI	XI
Лепо понашање - у школи, у продавници, у аутобусу на улици...	XI	XI		
Шта је добар друг и како то постати ?	XII	XII	XII	XII

По коме се зове наша школа	XII			
Велики људи, деца жељна знања		XII	XII	
Шта је солидарност			XII	XII
Обележавање децембарских празника				XII
Лепоту света и живота откривамо у књигама- упознајмо библиотеку	XII			
Шта ћу читати на распусту	XII			
Учествујемо у прослави Светог Саве		XII		
Колико смо научили у првом полугодишту		XII	XII	
Поштуј правила игре - дружење које намеће одређене друштвено социјалне норме			I	XII
Шта све угрожава човекову животну средину				I
Наши проблеми и успех у првом полугодишту	I	I	I	I
Једна уметност-разговор	I	I	II	II
Избор дечјих радова за пано или зидне новине	II	II	II	II
Брига о здрављу – игра, значај одмарања	II	II	II	II
Дечја штампа-слободан избор песме или приче	II	II	III	III
Како и где да сазнам оно што ме интересује	III	III		
Како да помогнемо другу који слабије учи	III	III	III	
Зашто некад неко краде, зашто лаже (да ли се то може свакоме десити и како да то не радимо)			III	
Како корисно употребити слободно време		III		III
Моја породица , љубав у породици, дељење обавеза	III	III	IV	III
Светски дан здравља 07.04.	IV	IV	IV	IV
Допунска настава – развијање исправног односа према њој				IV
Светски дан здравља 07.04	IV	IV	IV	IV

Биљке нам улепшавају живот-нега биљака у учионици и код куће	V			
Колико и како гледамо емисије на телевизији			V	
Дечји ликови у књигама, личимо ли на њих				V
Сусрет са људима неких необичних занимања				V
Моја највећа жеља-шта желим да ми се оствари овог лета	V	V		
Они који раде у школи, а нису наставници	V	V		
Другарство је свуда око нас или радионица		V	V	V
-Обележавање дана заштите животне средине	VI	VI	VI	VI
Негујемо другарство и солидарност-помоћ другу			V	VI
Оспособити ученике да уоче различитости међу половима	VI	VI	VI	

ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА

V, VI, VII и VIII

разред

за период од школске
2018/2019.

до школске 2021/2022. године

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сврха програма образовања

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложенем друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и доприноси демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
 - подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
 - оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
 - омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
 - развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорност

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Други циклус основног образовања и васпитања (V – VIII разред)

А. Обавезни наставни предмети	Пети разред		Шести разред		Седми разред		Осми разред	
	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
Српски језик	5	180	4	144	4	144	4	136
Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	68
Мађарски језици	5	180	4	144	4	144	4	144
Српски као нем.	3	108	3	108	3	108	2	72
Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68
Техничко и информатичко обр.					2	72	2	68
Техника и технологија	2	72	2	72				
Физичко васпитање					2	72	2	68
Физичко и здравствено васпитање	2	72	2	72				
Информатика	1	36	1	36				
У К У П Н О: А	23	828	24	864	26	936	26	884
Б. Обавезни изборни наставни предмети								
Верска наст./ Грађ. васпитање	1	36	1	36	1	36	1	34
Страни језик – немачки језик	2	72	2	72	2	72	2	68
Физичко васпитање			1	36	1	36	1	34

– Изабрани спорт								
У К У П Н О: Б	3	108	4	144	4	144	4	136
В. Изборни наставни предмети								
Информатика и рачунарство					1	36	1	34
Чувари природе	1	36	1	36	1	36	1	34
Свакодневни живот у прошлости	1	36	1	36	1	36	1	34
У К У П Н О: В	2	72	2	72	1	36	1	34
Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
Додатни рад	1	36	1	36	1	36	1	34
Час одељ. старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	34-68
Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 3 дана годишње	

³ Ученик бира један од понуђених наставних предмета и изучава га до краја другог циклуса.

⁴ Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га **до краја другог циклуса**

⁵ Ученик бира спортску грану са листе коју нуди школа на **почетку школске године**

⁶ Школа је дужна да, поред обавезних изборних предмета са листе Б, понуди још најмање четири изборна предмета са листе В, за сваки разред, од којих ученик може да бира један предмет, према својим склоностима, **на почетку школске године**

ПРОГРАМ ЗА V РАЗРЕД

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	
Циљ	Циљеви наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.	
Разред	пети	
Годишњи фонд часова	180 часова	
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ

КЊИЖЕВНОСТ

- разликује књижевни и некњижевни текст; упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности
 - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела
 - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова
 - одреди род књижевног дела и књижевну врсту
 - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности
 - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији
- анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле – поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава)
 - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца
 - разликује облике казивања
 - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике
 - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту
 - процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.)
 - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела
 - одреди тему и главне и споредне мотиве

ЛИРИКА **Лектира** **Књижевни термини и појмови**

ЕПИКА **Лектира**

- анализира узрочно-последично низање мотива
- илуструје особине ликова примерима из текста
- вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове
- илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима
- уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину
- наведе примере личне добити од читања
- напредује у стицању читалачких компетенција
- упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст

ДРАМА **Лектира** **Књижевни термини и појмови**

НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ

ДОМАЋА ЛЕКТИРА: **Допунски избор лектире**

ЈЕЗИК	Грамматика (морфологија, синтакса)	<ul style="list-style-type: none"> – разликује променљиве речи од непроменљивих – разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају дефлексију – разликује основне функције и значења падежа – употребљава падежне облике у складу са нормом – употребљава глаголске облике у складу са нормом – разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима)
	Правопис	<ul style="list-style-type: none"> – доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова – користи правопис (школско издање)
	Ортоепија	<ul style="list-style-type: none"> – правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице – говори јасно поштујући књижевнојезичку норму – течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА		<ul style="list-style-type: none"> – користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог – издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи

и завршни део текста)

– саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште

– проналази експлицитно и имлицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту

– напамет говори одабране књижевне текстове или одломке

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Страни језик

Историја

Музичка култура

Ликовна култура

Верска настава

Грађанско васпитање

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Наставни програм предмета Српски језик и књижевност чине три предметне области: Књижевност, Језик и Језичка култура. Препоручена дистрибуција часова по предметним областима је следећа: Књижевност – 70 часова, Језик – 70 часова и Језичка култура – 40 часова. Све три области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.

Наставни програм српског језика и књижевности заснован је на исходима, односно на процесу учења и ученичким постигнућима. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности које ученик гради, проширује и продубљује кроз све три предметне области овог предмета.

1.. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника јесте да дати програм прилагоди, имајући у виду: састав одељења и карактеристике ученика; уџбенике и друге наставне материјале које ће користити; техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже; ресурсе, могућности, као и потребе локалне средине у којој се школа налази. 2.. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

КЊИЖЕВНОСТ

Окосницу програма књижевности чине текстови из лектире. Лектира је разврстана по књижевним родовима – лирика, епика, драма и обогаћена избором нефикционалних, научнопопуларних и информативних текстова. Обавезни део лектире састоји се, углавном, од дела која

припадају основном националном корпусу, али је обогаћен савременим, актуелним делима. Избор дела је у највећој мери заснован на принципу прилагођености узрасту.

ЈЕЗИК

У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писану комуникацију стандардним (књижевним) српским језиком. Отуда захтеви у овом програму нису усмерени само на усвајање језичких правила и граматичке норме, већ и на разумевање њихове функције и правилну примену у усменом и писменом изражавању.

ГраMATИКА

Правопис

Ортоепија

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА

Развијање језичке културе један је од најважнијих задатака наставе матерњег језика. Ова наставна област, иако је програмски конституисана као посебно подручје, мора се повезивати с обрадом књижевних текстова као репрезентативних образаца изражавања, а такође и са наставом граматике и правописа. Исто тако, обрада књижевног текста и рад на граматици и правопису књижевног језика мора укључивати и садржаје који доприносе неговању културе усменог и писменог изражавања.

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Праћење и вредновање резултата напредовања ученика је у функцији остваривања исхода, а започиње иницијалном проценом достигнутог нивоа знања. Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.

Формативно вредновање је саставни део савременог приступа настави и подразумева процену знања, вештина, ставова и понашања, као и развијања одговарајуће компетенције током наставе и учења. Резултат оваквог вредновања даје повратну информацију и ученику и наставнику о томе које компетенције су усвојене, а које нису, као и о ефикасности одговарајућих метода које је наставник применио ради остваривања циља. Резултати формативног вредновања на крају наставног циклуса треба да буду исказани и бројчаном оценом.

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања, праћења и вредновања. Важно је да наставник, поред постигнућа ученика, континуирано прати и вреднује властити рад. Све што се покаже добрим и ефикасним, наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а оно што буде процењено као недовољно делотворно, требало би унапредити.

Ред. број	Наставна тема/целина	Увод	Обрада	Понављање, вежбање	Систематизација	Евалуација, самоевалуација	Укупно	Стандарди
1	ГРАМАТИКА	1	32	14	1	8	56	CJ.1.3.5 CJ.1.3.8. CJ.1.3.9. CJ.1.3.16 CJ.2.3.3. CJ.2.3.7 CJ.2.3.8. CJ.3.3.1. CJ.3.3.6.
2	КЊИЖЕВНОСТ	1	50	16	1	4	71	CJ.1.2.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.1.3.21 CJ.1.4.1. CJ.1.4.7. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7. CJ.2.4.6. CJ.2.4.8 CJ.2.4.9. CJ.3.1.2. CJ.3.1.2. CJ.3.4.1 CJ.3.4.4
3	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА			31	1	5	42	CJ.1.2.1 CJ.1.1.2. CJ.1.2.4. CJ.1.2.9. CJ.2.2.3. CJ.2.1.5. CJ.3.2.1. CJ.3.2.4
4	ПРАВОПИС		3	7	1		11	CJ.1.2.1. CJ.1.2.7. CJ.2.2.3. CJ.2.3.11. CJ.3.2.1 CJ.3.2.4.
5	ОРТОЕПИЈА			4				CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.2.1.1. CJ.2.1.4. CJ.3.1.1. CJ.3.1.2.
Свега		2	85	72	4	17	180	

Naziv predmeta	СТРАНИ ЈЕЗИК
Cilj	Cilj nastave i učenja stranog jezika je da se učenik usvajanjem funkcionalnih znanja o jezičkom sistemu i kulturi i razvijanjem strategija učenja stranog jezika osposobi za osnovnu pismenu i usmenu komunikaciju i stekne pozitivan odnos prema drugim jezicima i kulturama, kao i prema sopstvenom jeziku i kulturnom nasleđu.
Razred	V
Godišnji fond časova	72 časa

Предмет: МАЂАРСКИ ЈЕЗИК

A tantárgy tanításának céljai:

- a tanulók ismerjék meg a magyar nyelv rendszerét, és azt a nyelvhasználatban alkalmazni tudják
- figyeljenek fel a helyes és helytelen megfogalmazásokra
- ismerjék meg az információ szerzéséhez szükséges forrásokat: tv, rádió, nyomtatott sajtó, világháló, kézikönyvek, stb.
- a tanulók írásbeli és szóbeli kifejezőképességének fejlesztése
- az irodalmi és népköltészeti művek ismertetésével kialakítani a tanulóknál a „művészi szép” iránti igényt

Operatív (gyakorlati) feladatok:

- a nyelvtani szabályok elsajátítása
- új helyesírási ismeretek elsajátítása
- a szótárak és lexikonok használata
- a népköltészet és műköltészet műfajai
- a magyar nép múltjának feltárása
- a beszéd és íráskészség fejlesztése

Témakör	Alapszint	Középszint	Haladó szint
<i>Olvasás és szövegértés</i>	Kifejező, szép olvasás A szöveg értése A szövegben megkülönbözteti a fontosat a mellékéstől Egyszerű következtetéseket von le az elolvasott szöveggel kapcsolatban	Folyékonyan, kifejezően olvas Elválasztja a fontosat a mellékéstől A különböző olvasmányokból összegyűjtött tartalmakat megkülönbözteti és összeköti	Megtalálja a szövegben a kulcsszavakat Következtetéseket von le Elemzi, véleményezi az olvasott szöveget

<i>Írásbeli kifejezőkészség</i>	Önállóan fogalmaz szerkezetileg helyes szöveget Az írásjeleket alkalmazza Az alapvető helyesírási szabályokat alkalmazza	Önállóan összegezi az olvasmányok lényegét Helyesírási szabályok szerint ír	Hosszabb művek lényegét összegzi, leírja Szinte minden helyesírási szabályt helyesen alkalmaz Önállóan fogalmaz a látott, hallott élményekből
<i>Nyelvtan, helyesírás</i>	Felismeri a legfontosabb szófajokat Felismeri a hangtani szabályokat Ismeri a toldalékolás szabályait Felismeri a mondat fő részeit Helyesen írja a hosszú és a rövid magánhangzókat	Helyesen alkalmazza a hangtani változásokat Ismeri a toldalékok fajtáit Megkülönbözteti a mondatrészeket	Mondattanilag elemzi a mondatokat Alkalmazza és felismeri a hangtani változásokat A szavakat elemeire bontja, és felismeri a szóelemeket
<i>Irodalom</i>	Megkülönbözteti a műköltészetet a népköltészettől Megkülönbözteti a verses, a prózai és a párbeszédes formát Ismeri a népköltészeti műfajokat	Felismeri és megkülönbözteti a népköltészeti művek fajtáit Ismeri fejből néhány népdalt, elmesél népmesét	Önállóan véleményt alkot az elolvasott műről Az elolvasott műveket szerkezeti egységekre bontja A műfajokat ismeri, néhányat maga is tud írni

Предмет: СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ

Задаци наставе српског језика као нематерњег:

1. Оспособљавање ученика за читање и разумевање дужих литерарних текстова;
2. Проширивање и богаћење лексичког фонда;
3. Усвајање нових речи и израза;
4. Усвајање основних комуникативних функција;
5. Подстицање маште и креативности;
6. Увођење првих појмова из граматике појам личне заменице;
7. Стицање комуникативне компетенције;
8. Подстицање ученика на стваралаштво;
9. Неговање културе говорног и писменог (ћирилица) изражавање;
10. Усвајање и примена основних правописних правила.

Наставне теме		Број часова		
		обрада	вежба, понављање, утврђивање, провера	укупно
1.	Језичка материја	9	5	14
2.	Обрада текста	32	30	62
3.	Говорне и писмене вежбе	-	20	20
4.	Писмени задатак	4	8	12
		45	63	108

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

OBLAST/TEMA	ISHODI	SADRŽAJI
Комуникативне функције Pozdravljanje i predstavljanje sebe i drugih i traženje/davanje osnovnih informacija o sebi i drugima u širem društvenom kontekstu	Po završenoj temi/oblasti učenik će biti u stanju da u usmenoj i pisanoj komunikaciji: – razume kraće tekstove koji se odnose na pozdravljanje, predstavljanje i traženje/davanje informacija lične prirode; – pozdravi i otpozdravi, predstavi sebe i drugog koristeći jednostavna jezička sredstva; – postavi i odgovori na jednostavnija pitanja lične prirode; – u nekoliko vezanih iskaza saopšti informacije o sebi i drugima;	Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje kraćih, jednostavnijih tekstova koji se odnose na date komunikativne situacije (dijalozi, narativni tekstovi, formulari i sl.); reagovanje na usmeni ili pisani impuls sagovornika (nastavnika, vršnjaka i sl.) i iniciranje komunikacije; usmeno i pisano davanje informacija o sebi i traženje i davanje informacija o drugima (SMS, imejl, formulari, članske karte, opis fotografije i sl.).

Opisivanje karakteristika živih bića, predmeta, pojava i mesta	<ul style="list-style-type: none"> – razume jednostavniji opis osoba, biljaka, životinja, predmeta, pojava ili mesta; – uporedi i opiše karakteristike živih bića, predmeta, pojava i mesta, koristeći jednostavnija jezička sredstva; 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p>
Poziv i reagovanje na poziv za učešće u zajedničkoj aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> – razume jednostavnije predloge i odgovori na njih; – uputi jednostavan predlog; – pruži odgovarajući izgovor ili odgovarajuće opravdanje; 	<p>Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova koji sadrže predloge; usmeno i pisano pregovaranje i dogovaranje oko predloga i učešća u zajedničkoj aktivnosti; pisanje pozivnice za proslavu/žurku ili imejla/SMS-a kojim se ugovara zajednička aktivnost; prihvatanje/odbijanje predloga, usmeno ili pisano, uz poštovanje osnovnih normi učtivosti i davanje odgovarajućeg opravdanja/izgovora.</p>
Izražavanje molbi, zahteva, obaveštenja, izvinjenja, i zahvalnosti	<ul style="list-style-type: none"> – razume i jednostavne molbe i zahteve i reaguje na njih; – uputi jednostavne molbe i zahteve; – zatraži i pruži kratko obaveštenje; – zahvali i izvini se na jednostavan način; – saopšti kratku poruku (telefonski razgovor, dijalog uživo, SMS, pismo, imejl) kojom se zahvaljuje; 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih iskaza kojima se traži/nudi pomoć, usluga, obaveštenje ili se izražava želja, izvinjenje, zahvalnost; usmeno i pisano traženje i davanje obaveštenja, upućivanje molbe za pomoć/uslugu i reagovanje na nju, izražavanje želja, izvinjenja i zahvalnosti.</p>
Razumevanje i davanje uputstava	<ul style="list-style-type: none"> – razume i sledi jednostavnija uputstva u vezi s uobičajenim situacijama iz svakodnevnog života (pravila igre, recept za pripremanje nekog jela i sl.) sa vizuelnom podrškom bez nje; – da jednostavna uputstva (npr. može da opiše kako se nešto koristi/pravi, napiše recept i sl.); 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p> <p>Slušanje i čitanje tekstova koji sadrže jednostavnija uputstva (npr. za kompjutersku ili običnu igru, upotrebu aparata, recept za pravljenje jela i sl.) sa vizuelnom podrškom i bez nje; usmeno i pisano davanje uputstava.</p>

Opisivanje i čestitanje praznika, rođendana i značajnih događaja, čestitanje na uspehu i izražavanje žaljenja	<ul style="list-style-type: none"> – razume čestitku i odgovri na nju; – uputi prigodnu čestitku; – razume i, primenjujući jednostavnija jezička sredstva, opiše način proslave rođendana, praznika i važnih događaja; 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova u kojima se opisuju i čestitaju praznici, rođendani i značajni događaji; opisivanje praznika, rođendana i značajnih događaja; reagovanje na upućenu čestitku u usmenom i pisanom obliku; upućivanje prigodnih čestitki u usmenom i pisanom obliku; izrada i prezentacija projekata u vezi sa proslavom praznika, rođendana i značajnih događaja.</p>
Opisivanje događaja i sposobnosti u sadašnjosti	<ul style="list-style-type: none"> – razume jednostavnije tekstove u kojima se opisuju stalne, uobičajene i trenutne radnje i sposobnosti; – razmeni informacije koje se odnose na datu komunikativnu situaciju; – opiše stalne, uobičajene i trenutne događaje/aktivnosti i sposobnosti koristeći nekoliko vezanih iskaza; 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p> <p>Slušanje i čitanje opisa i razmenjivanje iskaza u vezi sa stalnim, uobičajenim i trenutnim događajima/aktivnostima i sposobnostima; usmeno i pisano opisivanje stalnih, uobičajenih i trenutnih događaja/aktivnosti i sposobnosti (razgovor uživo ili putem telefona, razglednica, SMS poruka, imejl i sl.).</p>
Opisivanje događaja i sposobnosti u prošlosti	<ul style="list-style-type: none"> – razume kraće tekstove u kojima se opisuju događaji i sposobnosti u prošlosti; – razmeni informacije u vezi sa događajima i sposobnostima u prošlosti; – opiše u nekoliko kraćih, vezanih iskaza događaj u prošlosti; – opiše neki istorijski događaj, istorijsku ličnost i sl.; 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p> <p>Slušanje i čitanje opisa i usmeno i pisano razmenjivanje iskaza u vezi sa događajima/aktivnostima i sposobnostima u prošlosti; usmeno i pisano opisivanje događaja/aktivnosti i sposobnosti u prošlosti; izrada i prezentacija projekata o istorijskim događajima, ličnostima i sl.</p>
Iskazivanje želja, planova i namera	<ul style="list-style-type: none"> – razume želje planove i namere i reaguje na njih; – razmeni jednostavne iskaze u vezi sa svojim i tuđim željama, planovima i namerama; – saopšti šta on/ona ili neko drugi želi, planira, namerava; 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p> <p>Slušanje i čitanje kraćih tekstova u vezi sa željama, planovima i namerama; usmeno i pisano dogovaranje o željama, planovima i namerama (telefonski razgovor, razgovor uživo, SMS, imejl i sl.).</p>
Iskazivanje potreba, oseta i	– razume i reaguje na svakodnevne izraze u vezi	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p>

osećanja	<p>sa neposrednim i konkretnim potrebama, osetima i osećanjima;</p> <p>– izrazi, osnovne potrebe, osete i osećanja jednostavnijim jezičkim sredstvima;</p>	<p>Slušanje i čitanje iskaza u vezi sa potrebama, osetima i osećanjima; usmeno i pisano dogovaranje u vezi sa zadovoljavanjem potreba; predlaganje rešenja u vezi sa osetima i potrebama; usmeno i pisano iskazivanje, svojih osećanja i reagovanje na tuđa.</p>
Iskazivanje prostornih odnosa i veličina	<p>– razume jednostavnija pitanja i odgovori na njih;</p> <p>– razume obaveštenja o prostoru i veličinama;</p> <p>– opiše specifičnije prostorne odnose i veličine jednostavnim, vezanim iskazima;</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p> <p>Slušanje i čitanje kraćih tekstova u vezi sa specifičnijim prostornim odnosima i veličinama; usmeno i pisano razmenjivanje informacija u vezi sa prostornim odnosima i veličinama; usmeno i pisano opisivanje prostornih odnosa i veličina.</p>
Iskazivanje vremena (hronološkog i meteorološkog)	<p>– razume, traži i daje jednostavnija obaveštenja o hronološkom vremenu i meteorološkim prilikama u širem komunikativnom kontekstu;</p> <p>– opiše dnevni/nedeljni raspored aktivnosti;</p> <p>– opiše meteorološke prilike i klimatske uslove u svojoj zemlji i jednoj od zemalja ciljne kulture jednostavnim jezičkim sredstvima;</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova u vezi sa hronološkim vremenom, meteorološkim prilikama i klimatskim uslovima; usmeno i pisano traženje i davanje informacija o vremenu dešavanja neke aktivnosti, meteorološkim prilikama i klimatskim uslovima u širem komunikativnom kontekstu; izrada i prezentacija projekata (npr. o časovnim zonama, upoređivanje klimatskih uslova u svojoj zemlji sa klimatskim uslovima jedne od zemalja ciljne kulture i sl.).</p>
Izricanje dozvola, zabrana, pravila ponašanja i obaveza	<p>– razume i reaguje na jednostavnije zabrane, svoje i tuđe obaveze;</p> <p>– razmeni jednostavnije informacije koje se odnose na zabrane i pravila ponašanja u školi i na javnom mestu (u prevoznom sredstvu, sportskom centru, bioskopu, zoološkom vrtu i sl.) kao i na svoje i tuđe obaveze;</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p> <p>Slušanje i čitanje iskaza u vezi sa zabranama, pravilima ponašanja i obavezama; postavljanje pitanja u vezi sa zabranama, pravilima ponašanja i obavezama i odgovaranje na njih; usmeno i pisano saopštavanje zabrana, pravila ponašanja i obaveza (npr. kreiranje postera sa pravilima ponašanja, spiska obaveza i sl.).</p>

	<p>– predstavi pravila ponašanja, zabrane i listu svojih i tuđih obaveza koristeći odgovarajuća jezička sredstva;</p>	
<p>Izražavanje pripadanja i posedovanja</p>	<p>– razume i formuliše jednostavnije izraze koji se odnose na posedovanje i pripadnost; – pita i kaže šta neko ima/nema i čije je nešto;</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova s iskazima u kojima se govori šta neko ima/nema ili čije je nešto; postavljanje pitanja u vezi sa datom komunikativnom situacijom i odgovaranje na njih. Is this your dog? No, it's Steve's dog. Whose house is this? It's Jane and Sally's house. They're Jane's and Sally's bags. These are the children's toys. That's my parents' car. This is my blanket. This blanket is mine. This isn't your card. It's hers. I've got/I have a ruler. Have you got/Do you have a pen? Sally hasn't got/doesn't have an umbrella.</p>
<p>Izražavanje interesovanja, dopadanja i nedopadanja</p>	<p>– razume i reaguje na jednostavnije iskaze koji se odnose na opisivanje interesovanja, hobija i izražavanje dopadanja i nedopadanja; – opiše svoja i tuđa interesovanja i hobije i izrazi dopadanje i nedopadanje uz jednostavno obrazloženje;</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova u vezi sa nečijim interesovanjima, hobijima i stvarima koje voli/ne voli, koje mu/joj se sviđaju/ne sviđaju; razmena informacija o svojim i tuđim interesovanjima, hobijima, dopadanju i nedopadanju (telefonski razgovor, intervju, običan razgovor sa prijateljima u školi i sl.); usmeno i pisano opisivanje interesovanja, dopadanja i nedopadanja (pisanje imejla o ličnim interesovanjima, hobijima, dopadanju i nedopadanju, liste stvari koje mu/joj se sviđaju/ne sviđaju i sl.); istraživačke projektne aktivnosti (npr. koliki broj učenika u odeljenju voli/ne voli plivanje, skijanje, tenis i sl.) grafičko prikazivanje i tumačenje rezultata.</p>
<p>Izražavanje mišljenja (slaganja i neslaganja)</p>	<p>– razume i formuliše jednostavnije iskaze kojima se traži mišljenje, izražava slaganje/neslaganje;</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova u vezi sa traženjem mišljenja i izražavanjem slaganja/neslaganja; usmeno i pisano traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja.</p>

Izražavanje količine, brojeva i cena	<ul style="list-style-type: none"> – razume jednostavnije izraze koji se odnose na količinu nečega; – pita i kaže koliko nečega ima/nema, koristeći jednostavnija jezička sredstva; – na jednostavan način zatraži artikle u prodavnici jednostavnim izrazima za količinu, naruči jelo i/ili piće u restoranu i pita/kaže/izračuna koliko nešto košta; – sastavi spisak za kupovinu – namirnice i količina namirnica (dve vekne hleba, paket testenine, tri konzerve tunjevine i sl.); – izrazi količinu u merama – 100 gr šećera, 300 gr brašna i sl. 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama</p> <p>Slušanje i čitanje jednostavnijih tekstova koji govore o količini nečega; postavljanje pitanja u vezi s količinom i odgovaranje na njih, usmeno i pisano; slušanje i čitanje tekstova na teme porudžbine u restoranu, kupovine, igranje uloga (u restoranu, u prodavnici, u kuhinji...); pisanje spiska za kupovinu; zapisivanje i računanje cena.</p>
--------------------------------------	---	---

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

1.. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, учбенике и друге наставне материјале, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази

2.. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Комуникативна настава **језик** сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. **Технике/активности**

Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту.

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.

Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, из Разумевање писаног језика:

Писмено изражавање:

СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА

Слушање

Читање

Писање

Говор

Социокултурна компетенција и медијација

3.. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Назив предмета	ЛИКОВНА КУЛТУРА
Циљ	Циљ наставе и учења ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	72 часа

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
РИТАМ	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опише ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте ритма; – гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; – користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; – разматра, у групи, како је учио/ла о визуелном ритму и где та знања може применити; – направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; – искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност; 	<p>Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине;</p> <p>Материјал из природе, вештачки материјал, материјал за рециклажу, рециклирани материјал, импровизовани прибор, школски прибор и материјал, професионални прибор;</p> <p>Ритам у природи (смена дана и обданице, смена годишњих доба, таласи, падавине...); Ритам у простору (распоред тродимензионалних облика у природи, урбаним срединама и у ближем окружењу ученика). Ритам у структури (грађи) облика. Ритам у текстури природних и вештачких материјала;</p> <p>Врсте ритма.</p> <p>Ритам као принцип компоновања у делима ликовних уметности. Ритам у другим врстама уметности. Примена визуелног ритма у свакодневном животу;</p> <p>Различити ритмови као подстицај за стваралачки рад – звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, плес...;</p> <p>Уметничко наслеђе – значај праисторијског наслеђа на простору Србије и у свету.</p>
ЛИНИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; – гради линије различитих вредности комбинујући материјал, 	<p>Уметничко наслеђе – значај наслеђа првих цивилизација.</p>

	<p>угао и притисак прибора/материјала;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; – црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; – разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; – искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности; – пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима; – гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; – наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон; – обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком; – преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност; – комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену; – објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; – разматра, у групи, како је учио/ла о облицима и где та знања примењује; – искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно; 	
<p>ОБЛИК</p>		<p>Уметничко наслеђе – наслеђе етно културе. Значајни римски споменици на тлу Србије.</p>
<p>ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас; – обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, 	<p>Уметничко наслеђе – значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла.</p>

- линији, облику и материјалу;
- изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом;
- тумачи једноставне визуелне информације;
- објасни зашто је наслеђе културе важно.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Сви предмети

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

1.. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући у виду специфичност наставног предмета ликовна култура, програм је оријентисан на процес (учења) и на исходе. Под учењем се подразумевају сва дешавања на часу која воде ка стицању функционалних знања и умења и развијању способности, навика и вредносних ставова, а који омогућавају целовит развој ученика и припремају их за живот у савременом свету.

Часови се одржавају у специјализованој учионици (кабинету намењеном настави предмета ликовна култура, информатика и рачунарство, техника и технологија или другог наставног предмета, а у зависности од опреме која је потребна за реализацију часа), учионици опште намене, простору школе, установама културе, локалном окружењу... Место реализације часова одређује се у складу са могућностима и потребама школе и локалне заједнице, као и са планираним начином реализације часа или наставне јединице.

Садржаји програма од петог до осмог разреда нису промењени, већ су организовани у четири тематске целине и допуњени.. Оваква организација садржаја омогућава и коришћење постојећих уџбеника, без потребе за реорганизацијом или допуном њихових садржаја (кључни садржаји су обрађени у свим одобреним уџбеницима).

Исходи теме су искази о томе за шта је сваки ученик (у мањој или већој мери) оспособљен по завршетку учења теме. Исходе тема не треба изједначавати са исходима задатака, активности или наставне јединице, који се дефинишу прецизније (уобичајено их дефинише наставник како би могао лакше да процењује и прилагођава сопствену праксу). Један исход задатка достиже се по завршетку једног задатка/активности. Један исход теме достиже се по завршетку више разноврсних активности, односно тек по завршетку теме. Приликом планирања активности и задатака пожељно је да сваки води ка достизању више од једног исхода теме.

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм није организован по предметним областима, јер није пожељно, а често ни могуће, одвојено изучавати садржаје различитих предметних области (ни стандарди постигнућа за крај школовања нису организовани по предметним областима).

Развој ученика

Креативност

Опажање.

Ликовне технике и материјал

Теорија обликовања

Медијска писменост и комуникација

Уметничко наслеђе

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Оцењивање се врши према Правилнику о оцењивању.

Процењивање напредовања ученика и оствареност исхода врши се такозваном алтернативном (или аутентичном) методом, која се и до сада користила у пракси.

Назив предмета	МУЗИЧКА КУЛТУРА	
Циљ	Циљ наставе и учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.	
Разред	пети	
Годишњи фонд часова	72 часа	
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
ЧОВЕК И МУЗИКА	У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none">– наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу;– објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања;– искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека;– реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма;– идентификује утицај ритуалног понашања у музици	Човек у праисторији Улога музике у првобитном друштву; Елементи музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес; Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине. Човек Антике Божанска природа музике: – митолошка свест античког човека;

	<p>савременог доба (музички елементи, наступ и сл.);</p>	<p>– музички атрибути богова; – музика и држава. Музика у храму и музика на двору; Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама; Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим; Појава првих нотација, пентатоника;</p>
<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – класификује инструменте по начину настанка звука; – опише основне карактеристике удараљки; – препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; – користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација); – изражава се покретима за време слушања музике; – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; 	<p>Најстарији инструменти: тело, удараљке, дувачки, жичани;</p>
<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – користи могућности ИКТ-а за слушање музике; 	<p>Елементи музичке изражајности – темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената; Слушање вокалних, вокално-инструменталних и кратких инструменталних композиција, домаћих и страних композитора; Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа; Слушање народних и уметничких дела</p>
<p>ИЗВОЂЕЊЕ</p>	<p>Певање – пева и свира самостално и у групи;</p>	<p>Певање песама по слуху самостално и у групи;</p>

<p>МУЗИКЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; 	<p>Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима;</p> <p>Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста;</p> <p>Извођење дечијих, народних и уметничких игара;</p> <p>Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом;</p>
<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>Свирање</p> <ul style="list-style-type: none"> – исказе своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...); <ul style="list-style-type: none"> – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво. 	<p>Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука;</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе;</p> <p>Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива;</p> <p>Импровизација мелодије на задати текст;</p> <p>Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима;</p> <p>Израда једноставних музичких инструмената;</p> <p>Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација.</p>

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Српски језик и књижевност

Матерњи језик

Историја

Страни језици

Математика
Биологија
Географија
Ликовна култура
Физичко и здравствено васпитање
Информатика и рачунарство
Верска настава
Грађанско васпитање

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Настава је усмерена на остваривање исхода и даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир.

Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике, лично музичко изражавање ученика и музичко стваралаштво у оквиру којих ученик користи теоријска знања као средства за партиципацију у музици. У том смислу основни методски приступ је од звука ка теорији.

Исходи по холистичком принципу обухватају различите сфере феномена музике и заједно рефлектују музичко биће у нама, те као такви јесу остварљиви за сваког ученика. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује овај дати програм потребама конкретног одељења имајући у виду: састав одељења и карактеристике ученика; уџбенике и друге наставне материјале које ће користити; техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже; ресурсе, могућности, као и потребе

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Настава музичке културе остварује се кроз следеће области:

- Човек и музика,
- Музички инструменти,
- Слушање музике,
- Извођење музике,
- Музичко стваралаштво.

ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

Певање

Свирање

Народне песме и игре

Дечје песме

Свирање на Орфовим инструментима

МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

- музичка питања и одговоре,
 - компоновање мелодије на задати текст,
 - састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива,
 - импровизација игре/покрета на одређену музику,
 - илустрацију доживљаја музике,
 - израду музичких инструмената (функционалних или нефункционалних),
 - музичко-истраживачки рад,
 - осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката,
 - осмишљавање музичких квизова,
 - осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација,
 - креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони...
- Уколико има могућности, могу се осмислити и реализовати тематски пројекти на нивоу одељења или разреда (племенска музика, музика на двору, у храму, пригодна музика...).

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Настава музичке културе подразумева учешће свих ученика, а не само оних који имају музичке предиспозиције. Тако се у настави музичке културе за исте васпитно-образовне задатке могу добити различите оцене, као и за различите резултате исте оцене, због тога што се конкретни резултати упоређују са индивидуалним ученичким могућностима.

Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. У зависности од области и теме, постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања.

У процесу вредновања резултата учења наставник треба да буде фокусиран на ученичку мотивацију и ставове у односу на извођење и стваралаштво, способност концентрације, квалитета перцепције и начин размишљања приликом слушања, као и примену тероетског знања у музицирању.

Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, из ученикове перспективе, оне могу пребродити.

Када је у питању вредновање области Музичко стваралаштво, оно треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације, креативно размишљање и стварање, педагошки оправдане.

СКУПНО ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ

ХОР

Свака основна школа је обавезна да организује рад хорова.

ОРКЕСТАР

Оркестар је инструментални састав од најмање 10 извођача који свирају у најмање три самосталне деонице. У зависности од услова које школа има, могу се образовати оркестри блок флаута, тамбурица, гудачког састава, хармоника, мандолина као и мешовити оркестри.

Рад наставника са оркестром улази као редовна настава (3 часа недељно, 108 часова годишње) у недељни фонд часова наставника музичке културе, а ученицима је део радне обавезе.

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

У зависности од афинитета, креативних способности или извођачких могућности ученика рад се може организовати кроз следеће активности:

- солистичко певање,
- групе певача,
- „Мала школа инструмента” (клавир, гитара, тамбуре...),
- групе инструмената,
- млади композитори,
- млади етномузиколози (прикупљање мало познатих или готово заборављених песама средине у којој живе),
- музичко-креативне радионице (прављење музичких инструмената, илустрације везане за наставу музичке културе и школске музичке догађаје, ажурирање школског сајта, креирање, организација и реализација музичких догађаја...),
- ритмичке радионице (модерни и традиционални плес, ритмичке игре, „бит боксинг” – вокалне перкусије, игре чашама, штаповима...),

– посете концертима у школи и ван ње (концерти еминентних уметника, концерти у организацији Музичке омладине или неког другог удружења, концерти ученика музичких школа, пријатеља школе, пројекције музичких филмова...).

Програм рада треба прилагодити индивидуалним могућностима, зрелости и нивоу претходног знања сваког ученика.

<p>Основни ниво: Ученик препознаје основне елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом и основне карактеристике певачких гласова. Препознаје одређене музичке жанрове.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Средњи ниво: Ученик препознаје основне елементе музичке писмености одређене Наставним програмом, основне карактеристике певачких гласова и разликује вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне саставе. Познаје основне појмове појединих музичких жанрова и народног стваралаштва. - Напредни ниво: Ученик зна и разуме елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом, препознаје основне карактеристике група музичких инструмената. Познаје основне појмове појединих музичких жанрова, народног стваралаштва и контекст настанка српске народне музике 	<p>ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ</p>
<p>Основни ниво: Ученик препознаје основна темпа, динамику и врсту такта слушаног дела, разликује инструментале и вокалне саставе. На основу</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>
<p>слушања музичког примера може да препозна припадност одређеном музичком жанру.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Средњи ниво: Ученик познаје основна темпа, динамику, врсту такта у слушаном делу и може да одреди основне карактеристике композиције. Препознаје вокалне групе и инструменталне саставе. Може да одреди припадност слушаног примера одређеном жанру и препознаје народно и уметничко стваралаштво. - Напредни ниво: Ученик препознаје основна темпа, динамику, врсту такта и карактер слушаног дела. Препознаје инструменталне и вокалне саставе. Препознаје везу музичког садржаја примера са ванмузичким програмом. Препознаје одређена дела народног и уметничког музичког стваралаштва, као и фоклорну музику других народа. 	
<p>Основни ниво: Ученик може да пева или свира (на неком од Орфових инструмената) једноставније музичке примере у С-дуру до 8 тактова.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Напредни ниво: Ученик може да пева уз тактирање и/или свира (на неком од Орфових инструмената) једноставније музичке примере поштујући основне ритмичке вредности темпа, основни динамички распон и партитурне ознаке. Може да пева у хору или свира у оркестру <p>једноставније песме различитих жанрова. Уме да изведе игру по избору (народну или класичну).</p>	<p>МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ</p>
<p>Учествује у школским приредбама.</p>	
<p>Основни ниво: Ученик може да осмисли једноставну ритмичку пратњу песме коју зна на неком од Орфових инструмената и да нацрта</p>	<p>МУЗИЧКО</p>

<p>или направи једноставне музичке инструменте.</p> <p>- Напредни ниво: Ученик може да осмисли једноставну ритмичку пратњу песме коју зна, и даје запише и одсвира. Може активно да учествује у компоновању мање музичке целине са наставником. Ученик може да направи модел инструмената по избору од понуђених инструмената из окружења. Може да осмисли музичку игру (драматизација песме) на основу песме различитих жанрова.</p>	<p>СТВАРАЛАШТВО</p>
---	---------------------

Назив предмета	ИСТОРИЈА	
Циљ	<p>Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.</p>	
Разред	пети	
Годишњи фонд часова	36 часова	
ОБЛАСТ/ТЕМА	<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); – лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; – разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; – именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; – разврста историјске изворе према њиховој основној подели; – повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека); 	<p>САДРЖАЈИ</p> <p>Основни садржаји</p> <p>Појам прошлости и историја као наука о прошлости људског друштва.</p> <p>Хронологија – рачунање времена.</p> <p>Подела прошлости и периодизација историје.</p> <p>Историјски извори – дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају.</p>
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ		

<p>ПРАИСТОРИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; – разликује основне одлике каменог и металног доба; 	<p>Проширени садржаји Сродне науке и помоћне историјске науке. Историја око нас. Историјско наслеђе – тековине.</p> <p>Основни садржаји Основне одлике праисторије (начин живота људи, проналасци). Подела праисторије (камено, метално доба).</p> <p>Проширени садржаји Најважнији праисторијски локалитети у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча...).</p>
<p>СТАРИ ИСТОК</p>	<ul style="list-style-type: none"> – лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока; – користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока; – одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; – пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку; – наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока; – идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока; – разликује врсте писама цивилизација Старог истока; – илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет; – користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску 	<p>Основни садржаји Појам Старог истока – географске одлике, најзначајније цивилизације (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија). Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно уређење (монархија – царства/краљевства) у цивилизацијама Старог истока. Основне одлике привреде и свакодневни живот – обичаји, занимања, култура исхране и становања. Култура и историјско наслеђе народа Старог истока – религија (монотеизам и политеизам), писмо, књижевност,</p>

АНТИЧКА ГРЧКА

- појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век;
- изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом;
- прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему;
- визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом;

- опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке;
- лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке;
- приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине;
- пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој;
- идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата;
- истражи основна обележја и значај религије старих Грка;
- разликује легенде и митове од историјских чињеница;
- наведе значај и последице освајања Александра Великог;
- илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет;
- користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију;

уметност, наука, цивилизацијске тековине (математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна средства, медицина, закони...).

Проширени садржаји

Специфичности египатске религије.

Специфичности религија цивилизација Месопотамије.

Основне одлике јудаизма.

Најважније цивилизације Далеког истока (Индија, Кина).

Основни садржаји

Појам античке Грчке – географске одлике.

АНТИЧКИ РИМ

- израчуна временску удаљеност између појединих догађаја;
- користи основне историјске појмове;
- лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе;
- наведе основне разлике између античке римске републике и царства;
- разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима;
- истражи основна обележја и значај религије античког Рима;
- илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет;
- пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму;
- наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства;
- лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије;
- користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију.

Основни садржаји
Појам античког Рима – географске одлике и периодизација.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Српски језик и књижевност

Матерњи језик

Географија

Ликовна култура

Музичка култура

Верска настава

Грађанско васпитање

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм је конципиран тако да су за сваку од пет тематских целина (Основи проучавања прошлости, Праисторија, Стари исток, Античка Грчка и Антички Рим), дати исходи, основни и проширени садржаји.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи историју. Они омогућавају да се циљ наставе историје достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа.

- Главна карактеристика наставе усмерене на остваривање исхода је та да је фокусирана на учење у школи, што значи да ученик треба да учи:
- смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из историје и других предмета;
 - проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема;
 - дивергентно: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;
 - критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената;
 - кооперативно: кроз сарадњу са наставником и другим ученицима; кроз дискусију и размену мишљења; уважавајући аргументе саговорника.

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ ИСТОРИЈА
1.УВОД (Прошлост; Време; Историја наука о прошлости)
ОСНОВНИ НИВО
ИС 1.1.1. – Именује и разликује основне историјске одреднице
ИС 1.1.2. –Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода
ИС 1.1.4. –Уме да одреди ком веку припадају одређене године из прошлости
ИС 1.1.5. –Уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости
ИС 1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике
2. ПРАИСТОРИЈА (Основне одлике праисторије)
ОСНОВНИ НИВО
ИС1.1.2. Именује историјске периоде и зна редослед историјских периода
ИС1.1.3. Зна поделу на праисторију и историју
ИС1.1.6.Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
ИС1.2.3.Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике
СРЕДЊИ НИВО
ИС 2.2.2 Уме да закључи о окм историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора.
НАПРЕДНИ НИВО
ИС 3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији, веку или историјском периоду припада одређена година, личност или историјски феномен)
ИС3.2.1.Уме да изврши селекцију историјских извора

3. СТАРИ ВЕК (Основна обележја Старог истока; Најстарији период грчке историје; Грчки полиси-Спарта и Атина; Грчко-персијски ратови и Пелопонески рат; Грчка култура; Хеленистичко доба и његова култура; Постанак Рима; Рим-светска сила старог века; Рим у доба царства; Римска култура; Хришћанство; Пад Западног римског царства)	
ОСНОВНИ НИВО	
ИС1.1.1. – Именује и разликује основне историјске одреднице	
ИС1.1.4. Уме да одреди ком веку припадају одређене године из прошлости	
ИС1.1.6. Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације	
И□1.1.8. Именује најважније појмове из опћте историје	
ИС1.2.1. Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних и материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч	
ИС1.2.3. Препознаје једноставне и карактеристичне информације дат□ у форми слике	
ИС1.2.4. Уме да прочита једноставне карактеристичне информације дате у форми карте у којој је наведена легенда	
ИС1.2.7. Зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче	
ИС1.2.8. Препознаје различита тумачења исте историјск□ појаве на једноставним примерима	
СРЕДЊИ НИВО	
ИС2.1.1. Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом истзоријск□м одредницом и историјским периодом	
ИС2.1.3. Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје	
ИС2.1.4. Препознаје да постоји повезаност појава из прошлос□и са појавама из садашњости	
ИС2.2.2. Уме да закључи о окм ист□ријском феномену је реч на основу карактзеристичних сликовних историјских извора.	
ИС2.2.4. Уме да осреди угао гледања на историјску појаву на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену	
НАПРЕДНИ НИ□О	
ИС3.1.1. Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији, веку или историјском периоду припада одр□ђена година, личност или историјски феномен)	
ИС3.1.5. Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости	
ИС3.1.6. Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице одређених историјских дешавања	
ИС3.2.1. Уме да изврши □елекцију историјских догађаја	
ИС 3.2.5. Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде...)	
ИС3.2.6 Уме да издвоји разлике и □личности у тумачењима и изворима који се односе на исту ист□ријску појаву	

Назив предмета **ГЕОГРАФИЈА**

Циљ **Циљ** наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.

Разред **пети**

Годишњи фонд часова **36 часова**

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none">– повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком;– повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом;– на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека;– разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи;– разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља;– објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему;– разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике;– одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;	<p>Ширење географских хоризоната и велика географска открића.</p> <p>Одговорност човека према планети Земљи.</p>
ВАСИОНА	<ul style="list-style-type: none">– помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику;– помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана;– примерима објасни деловање Земљине теже на географски	<p>Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде, сазвежђа.</p> <p>Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори.</p>
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА	<p>Облик Земље и структура њене површине</p>	<p>Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи</p> <p>Сила Земљине теже, глобус, екватор, полови.</p>

<p>Земљина кретања</p>	<p>омотач;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; – повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; – повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; – повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева; 	<p>Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, привидно кретање Сунца, локално време.</p> <p>Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви.</p>
<p>Унутрашња грађа и рељеф Земље</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); – разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; – наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; – помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); – разликује хипоцентар и епицентар и наведе трусне зоне у свету и у Србији; – наведе поступке које ће предузети за време земљотреса ; – опише процес вулканске ерупције и њене последице; – помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; – помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; – разликује ерозивне и акумулативне процесе; – наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови); 	<p>Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континената.</p> <p>Вулканизам и земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији, последице и шта радити у случају земљотреса.</p> <p>Стене: магматске, седиментне, метаморфне.</p> <p>Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина.</p> <p>Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра.</p> <p>Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји).</p>
<p>Ваздушни омотач Земље</p>	<ul style="list-style-type: none"> – опише структуру атмосфере; – наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); – разликује појам времена од појма клима; – наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; – графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; – користи дневне метеоролошке извештаје из медија и 	<p>Атмосфера (састав, структура и значај).</p> <p>Време и клима: климатски елементи и појаве (температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар).</p> <p>Климатски чиниоци, основни типови климе.</p> <p>Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу).</p>

<p>Воде на Земљи</p>	<p>планира своје активности у складу са њима; – наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; – наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја);</p> <p>– уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; – наведе и опише својства морске воде; – помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; – наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); – разликује типове језерских басена према начину постанка; – наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; – наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; – наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања;</p>	<p>Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје).</p> <p>Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и ледници.</p> <p>Човек и вода – поплаве и бујице, заштита вода од загађења.</p>
<p>Биљни и животињски свет на Земљи</p>	<p>– помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; – помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; – опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; – наведе примере за заштиту живог света на Земљи.</p>	<p>Распростирање биљног и животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света.</p>

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Биологија

Историја

Математика

Информатика и рачунарство

Физичко и здравствено васпитање

Ликовна култура

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Наставни програм географије који је пред вама представља програм оријентисан на исходе. Суштинска промена овог програма, у односу на претходни, је у томе да је он оријентисан на процес учења и ученичка постигнућа, а не на наставне садржаје. Исходи дефинисани програмом представљају ученичка постигнућа и као такви су основна водила наставнику који креира наставу и учење. Наставни програм је тематски конципиран. За сваку област/тему дати су садржаји. Како је сада у први план стављен исход, а не садржај предмета, наставни садржаји дати у програму представљају само препоручене садржаје наставнику. Наставник је креатор наставе и учења и он има пуну слободу у планирању, осмишљавању и коришћењу садржаја којима ће остварити дефинисане исходе.

Исходи су искази о томе шта ће ученици знати, разумети и умети да ураде након обрађене наставне области/теме, односно на основу знања која граде учећи географију. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности које ученик гради, проширује и продубљује кроз три програмске области овог предмета.

Главна карактеристика наставе усмерене на достизање исхода је учење у школи током којег наставник треба да обезбеди услове у којима ће ученик учити:

- смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем онога што учи са оним што је већ учио из географије и других предмета;
- проблемски: самосталним прикупљањем и анализирањем података и информација; постављањем релевантних питања себи и другима; развијањем плана решавања задатог проблема;
- дивергентно: предлагањем нових решења; смишљањем нових примера; повезивањем садржаја у нове целине;
- критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената; предвиђањем последица;
- кооперативно: кроз рад и сарадњу са ученицима и наставником, кроз дискусију и размену мишљења користећи све расположиве изворе знања.

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програмску структуру чине три области:

1. Човек и географија

2. Васиона

3. Планета Земља

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

СТАНДАРДИ у Географији

Наставни садржаји	Фонд	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Васиона и Земља	4+2	<p>ГЕ 1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред</p> <p>ГЕ 1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања</p>	ГЕ 2.2.1 описује небеска тела и њихова кретања	ГЕ 3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика
Географска карта	5+3	<p>ГЕ 1.1.1. разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања ГЕ 1.1.2. наводи начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта)</p> <p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p>	<p>ГЕ 2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>ГЕ 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене</p>	ГЕ 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА				
Земљина кретања	2+2	<p>ГЕ 1.2.1. Именује небеска тела и у Сунчевом систему и наводи њихов распоред</p> <p>ГЕ 1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве</p>	ГЕ 2.2.1 описује небеска тела и њихова кретања	ГЕ 3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања

		појаве и процесе везане за њена кретања		
Унутршња грађа и рељеф Земље	7+4	ГЕ 1.2.3. Именује Земљине сфере (литосферу) и препознаје њене основне одлике	ГЕ 2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве и процесе у литосфери	ГЕ.3.2.2. објашњава физичко географске законитости у географском омотачу и наводи мере за његову заштиту обнову и унапређивање
Ваздушни омотач Земље	4+2	ГЕ 1.2.3. Именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу) и препознаје њихове основне одлике	ГЕ 2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве и процесе у литосфери и атмосфери	ГЕ.3.2.2. објашњава физичко географске законитости у географском омотачу и наводи мере за његову заштиту обнову и унапређивање

Назив предмета	МАТЕМАТИКА		
Циљ	<p>Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.</p>		
Разред	пети		
	144 часа		
Годишњи фонд часова			
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ	
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи 	<p>Први део</p> <p>Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу \mathbb{N}_0.</p>	

	<p>бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева);</p> <ul style="list-style-type: none"> – примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; – разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце; – одреди и примени НЗС и НЗД; – изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке; – правилно користи речи и, или, не, сваки у математичко-логичком смислу; – анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом; – опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг; 	<p>Други део Прости и сложени бројеви.</p>
<p>ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор; – упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски; – преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом, – правилно користи геометријски прибор; – идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе; 	<p>Тачке и праве; односи припадања и распореда.</p>
<p>УГАО</p>	<ul style="list-style-type: none"> – нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор; – измери дати угао и нацрта угао задате мере; – упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно, – реши једноставан задатак применом основних својства паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова); 	<p>Угао, централни угао; једнакост углова.</p>
<p>РАЗЛОМЦИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој 	<p>Први део</p>

ОСНА СИМЕТРИЈА	<p>разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други;</p> <ul style="list-style-type: none"> – одреди месну вредност цифре у запису децималног броја, – заокругли број и процени грешку заокругљивања; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину; – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – одреди проценат дате величине; – примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; – примени аритметичку средину датих бројева; – сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер; – идентификује оносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије; – симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; – конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства; – конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави. 	<p>Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$).</p> <p>Други део</p> <p>Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака.</p> <p>Трећи део</p> <p>Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$.</p> <p>Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије фигуре. Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла.</p>
----------------	--	---

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Основне карактеристике програма математике су: усклађеност са програмом математике за први циклус основног образовања и васпитања, логичка повезаност садржаја и настојање, где год је то могуће, да садржаји претходе садржајима других предмета у којима се примењују. При избору садржаја и писању исхода за предмет математика узета је у обзир чињеница да се учењем математике ученици оспособљавају за: решавање разноврсних практичних и теоријских проблема, комуникацију математичких језиком, математичко резонување и доношење закључака и одлука. Такође, у обзир је узета и чињеница да сам процес учења математике има своје посебности које се огледају броју година изучавања и недељног броја часова предмета и неопходности стицања континуираних знања.

Садржаји програма представљају основу за остваривање исхода, јер је њима обухваћено све оно што ученик треба да изгради на нивоу знања, које представља основни услов за остваривање исхода.

Наставници у својој свакодневној наставној пракси, треба да се ослањају на исходе, јер они указују шта је оно за шта ученици треба да буду оспособљени током учења предмета у једној школској години. Исходи представљају очекиване и дефинисане резултате учења и наставе.

Остваривањем исхода, ученици усвајају основне математичке концепте, овладавају основним математичким процесима и вештинама, оспособљавају се за примену математичких знања и вештина и комуникацију математичким језиком. Кроз исходе се омогућава остваривање и међупредметних компетенција као што су комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња и компетенција за целоживотно учење.

Напомена: за реализацију 4 писмена задатака (у трајању од по једног часа), са исправкама, планирано је 8 часова.

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставни програм усмерава наставника да наставни процес конципира у складу са дефинисаним исходима, односно да планира како да оствари исходе, које методе и технике да примени, као и које активности ће за то одабрати.

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Природни бројеви и дељивост

Основни појмови геометрије

Угао

Разломци

Осна симетрија

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Саставни део процеса развоја математичких знања у свим фазама наставе треба да буде и праћење и процењивање степена остварености исхода, које треба да обезбеди што поузданије сагледавање развоја и напредовања ученика.

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ МАТЕМАТИКА	ЗА КРАЈ ОБАВЕЗНОГ ОБРАЗОВАЊА ЗА
Основни ниво	
БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА	
<i>У области БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА</i> ученик/ученица уме да:	
М.А.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне)	
М.А.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно	

М.А.1.1.2. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно
М.А.1.1.3. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n, где је n дати природан број
М.А.1.1.4. дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим
М.А.1.1.5. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама
АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ
У области АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ ученик/ученица врши формалне операције
које су редуциране и зависе од интерпретације; уме да:
М.А.1.2.1. реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану
М.А.1.2.2. израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима
М.А.1.2.3. сабира, одузима и множи мономе
М.А.1.2.4. одреди вредност функције дате таблицом или формулом

ГЕОМЕТРИЈА
У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица:
М.А.1.3.1. влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова и паралелне и нормалне праве)
М.А.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)

М.А.1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)
М.А.1.3.4. влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)
М.А.1.3.5. влада појмовима: купа, ваљак и лопта (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе)
М.А.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)
МЕРЕЊЕ
У области МЕРЕЊЕ ученик/ученица уме да:
М.А.1.4.1. користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине, масе, времена и углова
М.А.1.4.2 претвори веће јединице дужине, масе и времена у мање
М.А.1.4.3. користи различите апоене новца
М.А.1.4.4. при мерењу одабере одговарајућу мерну јединицу; заокругљује величине исказане датом мером

ОБРАДА ПОДАТАКА
У области ОБРАДА ПОДАТАКА ученик/ученица уме да:
М.А.1.5.1. изражава положај објеката сврставајући их у врсте и колоне; одреди положај тачке у првом квадранту координатног система ако су дате координате и обратно
М.А.1.5.2. прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине
М.А.1.5.3. податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто
М.А.1.5.4. одреди задати проценат неке величине

Средњи ниво
БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА
У области БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица уме да:
М.А.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима
М.А.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа
М.А.2.1.3. примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама
М.А.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама
АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ
У области АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ ученик/ученица је рачунске процедуре
довео/ла до солидног степена увежбаности; уме да:
М.А.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате
М.А.2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен
М.А.2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином
М.А.2.2.4. уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y=ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције
М.А.2.2.5. користи једначине у једноставним текстуалним задацима

ГЕОМЕТРИЈА
У области ГЕОМЕТРИЈА ученик/ученица уме да:
М.А.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима
М.А.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему
М.А.2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена
М.А.2.3.4. влада појмовима: призма и пирамида; рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку
М.А.2.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку
М.А.2.3.6. уочи односиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма)
МЕРЕЊЕ
У области МЕРЕЊЕ ученик/ученица уме да:
У области ОБРАДА ПОДАТАКА ученик/ученица уме да:
М.А.2.5.1. влада описом координатног система (одређује координате тачака, осно или централно симетричних итд)
М.А.2.5.2. чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)
М.А.2.5.3. обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном

М.А.2.5.4. примени процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама (на пример, промена цене неког производа за дати проценат)
М.А.2.4.1. пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину и масу
М.А.2.4.2. претвори износ једне валуте у другу правилно постављајући одговарајућу пропорцију
М.А.2.4.3. дату величину исказе приближном вредношћу
ОБРАДА ПОДАТАКА

Напредни ниво
БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА
У области БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА ученик/ученица уме да:
М.А.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза
М.А.3.1.2. оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама
М.А.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама
АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ
У области АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ ученик/ученица је постигао/ла висок степен увежбаности извођења операција уз истицање својстава која се примењују; уме да:
М.А.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате
М.А.3.2.2. користи особине степена и квадратног корена
М.А.3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставнији облик

М.А.3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства

М.А.3.2.5. користи једначине, неједначине и системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке

ГЕОМЕТРИЈА

М.А.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише

М.А.3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука

М.А.3.3.4. израчуна површину и запремину призме и пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати

М.А.3.3.5. израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати

М.А.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката

МЕРЕЊЕ

У области **МЕРЕЊЕ** ученик/ученица уме да:

М.А.3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима

М.А.3.4.2. процени и заок угли дате податке и рачуна са таквим приближним

вредностима; изражава оцену грешке (нпр. мање од 1 динар, 1cm, 1g)

ОБРАДА ПОДАТАКА

У области **ОБРАДА ПОДАТАКА** ученик/ученица уме да:

М.А.3.5.1. одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове

М.А.3.5.2. тумачи дијаграме и табеле

М.А.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали

М.А.3.5.3. прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина

М.А.3.5.4. примени процентни рачун у сложенијим ситуацијама

Назив предмета	БИОЛОГИЈА	
Циљ	Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.	
Разред	пети	
Годишњи фонд часова	72 часа	
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ ПРЕПОРУЧЕНИ
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; – групише жива бића према њиховим заједничким особинама; – одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића; 	Жива бића, нежива природа и биологија.
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење; – једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље; – прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; – разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; 	
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; – користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; 	
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	<ul style="list-style-type: none"> – доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи; – направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; – предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, 	Жива бића из непосредног окружења.

ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин;
– илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава;

– идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.

Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напици.

Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци.

Физичка активност и здравље.

Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА:

Математика

Физичко и здравствено васпитање

Информатика и рачунарство

Географија

Техника и технологија

Ликовна култура

Српски језик и књижевност

Матерњи језик

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм биологије за пети разред је део спиралног наставног програма биологије за основну школу и оријентисан је на остваривање исхода.

Спирални наставни програм подразумева да у сваком разреду из сваке области ученик усваја мању количину информација, до којих долази самостално уз подршку наставника. У сваком наредном разреду количина информација – знања се по мало повећава, при чему се ново знање повезује са знањем и искуством стеченим у претходном разреду, уз постепено појачавање захтева, у смислу логичких и методолошких операција. На тај начин се знање постепено проширује и продубљује, односно гради.

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наставни програм оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује овај дати програм потребама конкретног одељења имајући у виду: састав одељења и карактеристике ученика; уџбенике и друге наставне материјале које ће користити; техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже; ресурсе, могућности, као и потребе локалне средине у којој се школа налази.

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Ученици у пети разред улазе са знањем основних биолошких појмова, са одређеним животним искуствима и уобличеним ставовима, али и да се по томе разликују, и да на томе треба пажљиво градити нова знања, вештине, ставове и вредности. Док се не појаве уџбеници који одговарају овом програму, препоручује се да наставници израђују материјале за учење.

Акцент наставе биологије у петом разреду је на разумевању концепта разноврсности живог света и његовог значаја за природу и човека, значаја процеса који карактеришу живот и односа који се успостављају у природи. То би требало да буде добра основа за даље учење биологије и осталих предмета из природне групе и развој научног и критичког приступа биолошким феноменима.

Област: Порекло и разноврсност живог света

Област: Јединство грађе и функције као основа живота

Област: Наслеђивање и еволуција

Област: Живот у екосистему

Област: Човек и здравље

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. Да би вредновање било објективно и у функцији учења, потребно је ускладити нивое циљева учења и начине оцењивања.

СТАНДАРДИ

Садржаји	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Увод	уме да наведе основне карактеристике живог света разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима	2.1.1 примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на карактеристичном биолошком	примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.) уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо
Особине живих бића и разноврсност живог света	уме да наведе основне карактеристике живог света разликује живу и неживу природу у непосредном окружењу и у типичним случајевима препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња	примењује критеријуме за разликовање живог од неживог на карактеристичном биолошком материјалу (препаратима, огледима) познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима	примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.) уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо

			разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима
--	--	--	--

<p>Царство биљака- грађа и животни процеси</p>	<p>1.1.3 препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња</p> <p>1.1.5 зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о њима</p> <p>зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p> <p>зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија</p> <p>зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси</p> <p>разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном</p> <p>разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)</p> <p>зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином</p> <p>разуме да јединка једне врсте даје</p>	<p>2.1.2 познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима</p> <p>2.1.4 уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме</p> <p>зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам</p> <p>разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје</p> <p>разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање</p> <p>разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања</p> <p>разуме механизам настанка зигота</p>	<p>3.1.5 уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама</p> <p>зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p> <p>разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције</p>
---	---	---	---

	потомке исте врсте зна основне појмове о процесима размножавања		
Разноврсност биљака, значај и заштита	1.1.4 уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија зна основне карактеристике грађе биљака,	2.1.3 познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне и сл.) зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке; зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива,	3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције

	<p>животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>1.4.3 уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота)</p> <p>разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад)</p> <p>препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата)</p> <p>зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења</p>	<p>ткива са истом функцијом органе, органи са истом функцијом системе органа</p> <p>2.2.3 зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>2.4.3 уме на разноврсним примерима да одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране, и најважнија својства биоценоза и популација</p> <p>разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије</p> <p>разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)</p>	
Царство гљива	<p>зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p> <p>зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија</p> <p>зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p>	<p>2.2.1 разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне и сл.)</p> <p>2.4.4 зна да у природи постоји кружење појединих појединих супстанци (вода, угљеник и азот)</p> <p>2.4.9 разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)</p>	<p>зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p> <p>разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције</p>

Назив предмета	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	
Циљ	Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.	
Разред	пети	
Годишњи фонд часова	72 часа	

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање – разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју – наводи занимања у области технике и технологије – процењује сопствена интересовања у области технике и технологије – организује радно окружење у кабинету – правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу 	<p>Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења.</p> <p>Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије.</p> <p>Правила понашања и рада у кабинету.</p> <p>Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду.</p> <p>Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном окружењу.</p>	<p>72 (2 недељно)</p>

САОБРАЋАЈ

- процени како би изгледао живот људи без саобраћаја
- класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени
- наводи професије у подручју рада саобраћај
- направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија
- разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила
- правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају
- користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима
- аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник
- повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика
- одговорно се понаша као путник у возилу
- показује поштовање према другим учесницима у саобраћају
- анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла

ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ

- самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет
- правилно чита технички цртеж
- преноси податке између ИКТ уређаја
- примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару
- користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима
- користи Интернет сервисе за претрагу и

Улога, значај и историјски развој саобраћаја.
 Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени.
 Професије у подручју рада саобраћај.
 Употреба информационих технологија у савременом саобраћају
 Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања.
 Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају – рачунарска симулација и саобраћајни полигон.
 Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају.
 Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.

Прибор за техничко цртање (оловка, гумица, лењир, троугаоници, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера.
 Типови и дебљине линија
 Геометријско

Елементи котирања

Цртање техничког цртежа са елементима
 Пренос података између ИКТ уређаја

РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА

приступање онлине ресурсима
– преузима одговорност за рад
– представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер

– повезује својства природних материјала са применом

– објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже

– сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета

– правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега)

– направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом

– самостално израђује једноставан модел

– самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе

– одабира материјале и алате за израду предмета/модела

– мери и обележава предмет/модел

– ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате

– користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења

– самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ

– показује иницијативу и јасну оријентацију ка

КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ

Апликација за дигиталну обраду слике. Операције подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/резолюције слике, издвајање дела слике.

Креирање документа у програму за обраду текста.

Форматирање текста, уметање слике и графике.

Интернет претрага и приступ онлине ресурсима.

Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали.

Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине).

Врсте, својства и примена природних материјала.

Технологија прераде и обраде дрвета.

Технологија прераде и обраде коже.

Текстилна технологија.

Технологија производње папира.

Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета – сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање).

Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених материјала – маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега.

Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата.

Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа.

Тимски рад и подела задужења у тиму.

остваривању циљева и постизању успеха
– планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова
– активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима
– пружи помоћ у раду другим ученицима
– процењује остварен резултат и развија предлог унапређења

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Информатика и рачунарство

Математика

Биологија

Географија

Ликовна култура

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Наставни предмет техника и технологија намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.

Наставни програм за пети разред оријентисан је на остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет техника и технологија. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у пет наставних тема: животно и радно окружење, саобраћај, техничка и дигитална писменост, ресурси и производња и конструкторско моделовање.

Назив предмета	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО
Циљ	Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	36 часова

ОБЛАСТ / ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА
ИКТ	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:		
	<ul style="list-style-type: none"> – наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу – правилно користи ИКТ уређаје – именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја – прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања – креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички) – креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички) – примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа – креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички) – сачува и организује податке 	<ul style="list-style-type: none"> Предмет изучавања информатике и рачунарства. ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера. Подешавање радног окружења. Организација података. Рад са сликама. Рад са текстом. Рад са мултимедијом. Рад са презентацијама. 	<p>72 (2 недељно)</p>

**ДИГИТАЛНА
ПИСМЕНОСТ**

- разликује основне типове датотека
- реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја;
- доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине
- разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на интернету
- реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем интернета
- приступа интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај
- информацијама на интернету приступи критички
- спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету
- разуме значај ауторских права
- препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем
- рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на интернету

РАЧУНАРСТВО

- изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке
- схвати математичко-логички смисао речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, израза „ако...онда”
- зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски
- наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема
- креира једноставан рачунарски програм у визуелном

Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин.

Правила безбедног рада на интернету.

Претраживање интернета, одабир резултата и преузимање садржаја.

Заштита приватности личних података.

Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом.

Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”,

„ако...онда”.

Увод у алгоритме аритметике: писмено сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам.

Увод у тему програмирања.

Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање.

Алати за рад са графичким објектима, текстом,

окурењу

- сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби
- користи математичке операторе за израчунавања
- објасни сценарио и алгоритам пројекта
- анализира и дискутује програм
- проналази и отклања грешке у програму
- сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака
- одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта
- наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка
- вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен
- поставља резултат свог рада на интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника

звукот и видеот.

Програм – категорије, блокови наредби, инструкције.

Програмске структуре (линијска, циклична, разграната).

Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.

Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима.

Представљање резултата пројектног задатка.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Сви предмети

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставног предмета информатика и рачунарство, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по спиралном моделу и оријентисан је на остваривање исхода. Исходи говоре о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи овај предмет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у три тематске целине: ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство.

У настави оријентисаној на постизање исхода потребно је уважити стечене дигиталне вештине ученика. У планирању и припремању наставе, наставник полази од исхода које треба остварити и планира, не само своје, већ, превасходно активности ученика на часу. Наставник треба да буде више оријентисан ка менторској улози, а мање ка предавачкој. Потребно је да наставник програмске исходе, који треба да се достигну до краја петог разреда, разложи на исходе – кораке за сваки час, било да се ради о часовима обраде или утврђивања, а које треба да оствари сваки

ученик. Такође, треба да за сваки час планира и припреми средства и начине провере остварености пројектованих исхода. Препорука је да наставник планира и припрема наставу самостално и у сарадњи са колегама из разредног већа због успостављања корелација међу предметима. Потребно је радити на развоју алгоритамског начина мишљења у поступку решавања проблема и задатака, развоју логичког мишљења и изградњи личних стратегија за учење уз примену ИКТ-а.

Да би сви ученици достигли предвиђене исходе, потребно је активности осмислити тако да укључују практичан рад, уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима. Достижање дефинисаних исхода може се остварити уз одређени степен слободе наставника како у избору метода рада, програмских алата и технологија (рачунар, дигитални уређај...), тако и у редоследу и динамици реализације елемената различитих тематских области. На интернету се могу се наћи примери добре праксе који се, уз прилагођавање условима рада и поштовањем ауторских права, могу користити.

С обзиром да је настава овог предмета теоријско-практичног карактера изводи се са половином одељења, један час недељно, у рачунарском кабинету/дигиталној учионици.

Назив предмета	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		
Циљ	Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.		
Разред	Пети		
Годишњи фонд часова	72 часа + 54 часа (обавезне физичке активности ученика)		
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ	БРОЈ ЧАСОВА
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби – изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама – упореди резултате тестирања са вредностима 	<p>Обавезни садржаји</p> <ul style="list-style-type: none"> Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације 	<p>72</p> <p>(2</p> <p>недељно)</p>

<p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ</p>	<p>Атлетика</p>	<p>за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак</p> <p>– комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу</p> <p>– доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама</p>	<p>Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности</p>
	<p>Спортска гимнастика</p>	<p>– одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела</p> <p>– користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри</p> <p>– процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици</p>	<p>Обавезни садржаји</p> <p>Техника истрајног трчања</p> <p>Истрајно трчање – припрема за крос</p> <p>Техника спринтерског трчања</p> <p>Техника високог и ниског старта</p> <p>Скок увис (прекорачна техника)</p> <p>Бацање лоптице (до 200 г)</p> <p>Препоручени садржаји</p> <p>Техника штафетног трчања</p> <p>Скок удаљ</p> <p>Бацања кугле 2 кг</p> <p>Бацање „вортекс-а”</p> <p>Тробој</p> <p>Обавезни садржаји</p> <p>Вежбе на тлу</p> <p>Прескоци и скокови</p> <p>Вежбе у упору</p> <p>Вежбе у вису</p> <p>Ниска греда</p> <p>Гимнастички полигон</p> <p>Препоручени садржаји</p> <p>Вежбе на тлу (напредне варијанте)</p> <p>Висока греда</p> <p>Трамболина</p> <p>Прескок</p>

Основе тимских
и спортских
игара

- користи елементе технике у игри
- примењује основна правила рукомета у игри
- учествује на унутародељенским такмичењима

Плес
и ритмика

- изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу
- игра народно коло
- изведе кретања у различитом ритму
- изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура

Коњ са хватаљкама
Вежбе у упору (сложенији састав)
Вежбе у вису (сложенији састав)

Обавезни садржаји

Рукомет/минирукомет:

Основни елементи технике и правила;

- вођење лопте,
- хватања и додавања лопте,
- шутирања на гол,
- финтирање,
- принципи индивидуалне одбране
- основна правила рукомета/минирукомета

Спортски полигон

Препоручени садржаји

Напредни елементи технике, тактике и правила игре:

- хватања котрљајућих лопти,
- дриблинг,
- шутирања на гол,
- финтирање,
- основни принципи колективне одбране.

Обавезни садржаји

Покрети уз ритам и уз музичку пратњу

Ритмичка вежба без реквизита

Скокови кроз вијачу

Народно коло „Моравац”

Народно коло из краја у којем се школа налази

Основни кораци друштвених плесова

<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад)</p>	<p>Пливање</p> <ul style="list-style-type: none"> – контролише и одржава тело у води – преплива 25 м слободном техником – скочи у воду на ноге – поштује правила понашања у и око водене средине <p>Физичко вежбање и спорт</p> <ul style="list-style-type: none"> – објасни својим речима сврху и значај вежбања – користи основну терминологију вежбања – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама – примени мере безбедности током вежбања – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање – примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама – навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин – користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности – прихвати сопствену победу и пораз у складу 	<p>Препоручени садржаји Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Сложенији скокови кроз вијачу</p> <p>Обавезни садржаји Предвежбе у обучавању пливања Игре у води Самопомоћ у води</p> <p>Препоручени садржаји Плива једном техником Роњење у дужину</p> <p>Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту „Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација) Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта Значај развоја физичких способности за</p>
--	---	---

Здравствено васпитање	<p>са „ферплејом”</p> <ul style="list-style-type: none"> – примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту – направи план дневних активности 	<p>сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...)</p> <p>Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела)</p> <p>Планирање дневних активности</p>
	<ul style="list-style-type: none"> – наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде – чува животну средину током вежбања 	<p>Физичка активност, вежбање и здравље</p> <p>Основни принципи вежбања и врсте физичке активности</p> <p>Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања</p> <p>Лична и колективна хигијена пре и после вежбања</p> <p>Утицај правилне исхране на здравље и развој људи</p> <p>Исхрана пре и после вежбања</p> <p>Прва помоћ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – значај прве помоћи, – врсте повреда. <p>Вежбање и играње на чистом ваздуху – чување околине приликом вежбања</p>

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Биологија

Географија

Музичка култура

Ликовна култура

Информатика

Математика

Српски језик

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Концепција физичког и здравственог васпитања заснива се на јединству часовних, ванчасовних и ваншколских организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља кроз достизање исхода и стандарда овог васпитно-образовног подручја.

Главна промена у савременој концепцији и пракси образовања и васпитања, па тако и у програму премета физичко и здравствено васпитање, је померање тежишта са наставних садржаја на јасно дефинисане исходе, односно са наставних садржаја на процес учења и његове резултате.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли у предмету физичко и здравствено васпитање, и учешћем у обавезним физичким активностима. Исходи представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у три предметне области:

- физичке способности,
- моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине и
- физичка и здравствена култура.

Они омогућавају да се циљ овог предмета достигне у складу са предметним и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа. Исходи не прописују структуру, садржаје и организацију наставе, као ни критеријуме и начин вредновања ученичких постигнућа.

ВАНЧАСОВНЕ И ВАНШКОЛСКЕ АКТИВНОСТИ

План и програм ових активности предлаже Стручно веће и саставни је део годишњег плана рада школе и школског програма.

Б. Слободне активности – секције

В. Недеља школског спорта

Г. Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање)

Д. Школска и ваншколска такмичења

Ђ. Корективно-педагошки рад и допунска настава

Ослобађање ученика од наставе физичког и здравственог васпитања

Ученик може бити ослобођен само од практичног дела програма наставе за одређени период, полугодиште или целу школску годину на основу препоруке изабраног лекара.

Ученик ослобођен практичног дела у обавези је да присуствује часовима. За рад са ослобођеним ученицима наставник сачињава посебан програм рада базиран на усвајању теоријских и васпитних садржаја у складу са програмом и у корелацији са садржајима других предмета..

Исходи за ученике ослобођене од практичног дела наставе

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:

- Наведе основна правила, гимнастике, атлетике, спортске игре, пливања;
- Дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања;

- Презентује и анализира информације о физичком вежбању, спорту, здрављу, историји спорта, актуелним спортским подацима итд.);
- Учествоје у организацији Недеље школског спорта и школских такмичења.

Планирање васпитно-образовног рада

Дефинисани исходи су важан део и незаобилазан елемент процеса планирања наставе и учења. Дефинисани као резултати учења на крају сваког разреда, током планирања рада потребно је одредити временску динамику у односу на бављење појединим исходима током школске године. Неопходно је посебну пажњу обратити на исходе које није могуће достићи током једног или више часова, већ је у ту сврху потребно реализовати различите активности током године.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- теоријска настава (до 4 часа);
- практична настава (68–72 часа).

Теоријска настава

Посебни теоријски часови могу се организовати само у оним ситуацијама када не постоје услови за реализацију наставе у просторима за вежбање или алтернативним објектима, и као први час у полугодишту. На тим часовима детаљније се обрађују садржаји предвиђени темама Физичко вежбање и спорт и Здравствено васпитање уз могући практичан рад у складу са условима.

Максималан број часова без практичног рада не би требало да буде већи од четири (4) у току школске године.

При планирању теоријских садржаја неопходно је узети у обзир: садржај програма, претходна искуства ученика, садржаје других предмета (корелацију – међупредметне компетенције).

Практична настава

Број часова по темама планира се на основу, процене наставника, материјално-техничких и просторних услова. Наставне теме или поједини садржаји за које не постоје услови за реализацију могу бити замењени одговарајућим темама или садржајима програма за које постоје одговарајући услови. Оквирни број часова по темама:

1. Атлетика (16);
2. Гимнастика (16);
3. Основе тимских и спортских игара: Рукомет – минирукомет; (16)
4. Ритмика и плес (4);
5. Пливање (12);
6. Тестирање и мерење (6–8).

Програм физичког и здравственог васпитања остварује се реализацијом обавезних и препоручених садржаја.

Обавезни садржаји су они које је неопходно спровести у раду са ученицима узимајући у обзир способности ученика, материјално-техничке и просторне услове.

Препоручени садржаји су они које наставник бира и реализује у раду са ученицима (групама или појединцима), који су савладали обавезне садржаје, узимајући у обзир ниво достигнутог исхода, потребе ученика и услове за рад.

Физичке способности

При планирању кондиционог вежбања у главној фази часа, треба узети у обзир утицај наставне теме на физичке способности ученика и применити вежбе чији делови биомеханичке структуре одговарају основном задатку главне фазе часа и служе за обучавање и увежбавање (обраду и утврђивање) конкретног задатка. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе (континуирани, понављајући и интервални метод, кружни тренинг, и др.), пилагођене узрасним карактеристикама ученика. У раду са ученицима примењивати диференциране облике рада, доzirати вежбања у складу са њиховим могућностима и примењивати одговарајућу терминологију вежби. Време извођења вежби и број понављања, задају се групама ученика или појединцима у складу са њиховим способностима, водећи рачуна о постизању што веће радне ефикасности и оптимализацији интензитета рада. Акцент се ставља на оне моторичке активности којима се најуспешније супротставља последицама хипокинезије.

Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика.

1. Развој снаге

- без и са реквизитима,
- на справама и уз помоћ справа.

2. Развој покретљивости

- без и са реквизитима,
- уз коришћење справа,
- у помоћ сувежбача.

3. Развој аеробне издржљивости

- истрајно и интервално трчање,
- вежбање уз музику – аеробик,
- тимске и спортске игре,
- други модели вежбања.

4. Развој координације

- извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима (кретање екстремитетима у две равни).

5. Развој брзине и експлозивне снаге

- једноставне и сложене структуре кретања изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.),

- штафетне игре,
- извођење вежби различитом максималном брзином (бацања, скокови, акробатика, шутирања, ударци кроз атлетику, гимнастику, тимске и спортске игре).

За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање.

Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине

1. Атлетика
2. Спортска гимнастика
- 3.1. Рукомет – минирукомет
4. Плес и ритмика;;
5. Пливање;
6. Тестирање и мерење активности.

Оквирни број часова по темама обавезних физичких активности

1. Основе тимских и спортских игара:
Мали фудбал (18);
2. Друге активности предвиђене програмом стручног већа (36).

Дидактичко-методички елементи

Основне карактеристике часова:

- јасноћа наставног садржаја;
- оптимално коришћење расположивог простора, справа и реквизита;
- избор рационалних облика и метода рада;
- избор вежби оптималне образовне вредности;
- функционална повезаност свих делова часа – унутар једног и више узастопних часова једне наставне теме.

Уколико на часу истовремено вежбају два одељења, настава се спроводи одвојено за ученике и ученице.

Приликом избора облика рада неопходно је узети у обзир просторне услове рада, број ученика на часу, број справа и реквизита и динамику обучавања и увежбавања наставног задатка.

Избор дидактичких облика рада треба да буде функцији рационалне организације и интензификације часа, као и достизања постављених исхода.

Праћење и оцењивање

Исходи представљају добру основу за праћење и процену постигнућа ученика, односно креирање захтева којима се може утврдити да ли су ученици достигли оно што је описано одређеним исходом. Исходи помажу наставницима у праћењу, прикупљању и бележењу постигнућа ученика. Како ће у процесу вредновања искористити исходе наставник, сам осмишљава у односу на то који се начин праћења и процене њему чини најрационалнијим и најкориснијим. Поред тога, постојање исхода олакшава и извештавање родитеља о раду и напредовању ученика.

У процесу оцењивања пожељно је користити лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика.

У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе физичког и здравственог васпитања, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:

- Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата:
- вежбање у адекватној спортској опреми;
- редовно присуствовање на часовима физичког и здравственог васпитања и обавезним физичким активностима;
- учествовање у ванчасовним и ваншколским активностима и др.
- Приказ једног од усвојених комплекса општеприпремних вежби (вежби обликовања),
- Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике):

Атлетика:

Спортска гимнастика: .

Рукомет:

Мали фудбал:

Плес и ритмика:

Пливање:

Педагошка документација

- Дневник рада за физичко и здравствено васпитање;
 - Планови рада физичког и здравственог васпитања и обавезних физичких активности ученика: план рада стручног већа, годишњи план (по темама са бројем часова), месечни оперативни план, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације.
 - Писане припреме: форму и изглед припреме сачињава сам наставник уважавајући: временску артикулацију остваривања, циљ часа, исходе који се реализују, конзистентну дидактичку структуру часова, запажања након часа;
 - Радни картон: наставник води за сваког ученика. Радни картон садржи: податке о стању физичких способности са тестирања, оспособљености у вештинама напомене о специфичностима ученика и остале податке неопходне наставнику.
- Педагошку документацију наставник сачињава у писаној, а по могућности и електронској форми.

ПРОГРАМА РАДА ОДЕЉЕЊСКИХ СТАРЕШИНА ПЕТОГ РАЗРЕДА

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	Упознавање ученика са правилима понашања у школи Усклађивање ставова породице и школе везаних за васпитање ученика Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке документације Родитељски састанак	-разговор -дискусија -евиденција у дневнику	-одељењски старешина -ученици -родитељи
-октобар	Упознавање својих и потреба других Изражавање сопствених и разумевање туђих осећања Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-новембар	Развијање толеранције на различите ставове, особине и потребе Грађење сарадничког односа у групи (разреду) Анализа успеха на крају I тромесечја Родитељски састанак Сређивање педагошке документације	-разговор -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник

-децембар	Решавање проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-јануар	Обележавање Дана Светог Саве Проблеми у учењу и савлађивању знања – грађење модела за превазилажење	-разговор	-одељењски старешина -ученици
-фебруар	Суочавање са неуспехом и грађење модела за његово превазилажење Помоћ ученицима при укључивању у такмичења Разрешавање сукоба Родитељски састанак	- едукативне радионице -разговор	-изабрани ученици-чланови ученичког парламента -стручни сарадник - сарадници Завода за јавно здравље -одељенски старшина
-март	Грађење и јачање личних вредности и ставова Праћење ученика на такмичењима Сређивање педагошке документације Развој сарадничке комуникације у разреду (активно слушање других)	-едукативна радионица -разговор -евиденција у дневнику рада	-одељењски старешина -стручни сарадник
-април	Анализа успеха на крају III тромесечја Родитељски састанак Стресогене животне ситуације Учење и изградња	-разговор -дискусија- -презентација -евиденција у дневнику	-ученици -одељенски старешина -стручни сарадник

	одбрамбених механизма за превазилажење стреса Организовање родитељског састанка		
-мај	Организовање и извођење екскурзије Ризична понашања (пушење, алкохолизам, наркоманија) Учење вредносних судова. Сређивање педагошке документације	-чишћење учионице -разговор -договор	- ученици -одељенски старешина -родитељи
-јун	Анализа успеха на крају школске године Анализа рада одељенског старешине Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија	-ученици -одељенски старешина

1. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	
Циљ	Циљ наставе и учења грађанског васпитања је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.	
Разред	пети	
Годишњи фонд часова	36 часова	
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: – разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права;	Потребе и права Потребе и жеље.

ДЕМОКРАТСКО
ДРУШТВО

Школа као заједница

ПРОЦЕСИ У
САВРЕМЕНОМ СВЕТУ

- препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава;
- штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права;
- учествује у доношењу правила рада групе и поштује их;
- аргументује потребу посебне заштите права детета;
- на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе;
- наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права;
- наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права;
- поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи;
- препозна ситуације кршења својих права и права других;
- идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;

- поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе;
- поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва;
- искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице;
- понаша се у складу са правилима и дужностима у школи;
- наводи начине демократског одлучивања;
- препозна одговорност одраслих у заштити права деце;
- објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права;
- реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ;

- препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи;

Потребе и права.

Права и правила у учионици.

Правила рада у учионици, доношење групних правила.

Права детета у документима о заштити права

Посебност права детета и људска права.

Конвенција о правима детета.

Врсте права.

Показатељи остварености и кршења дечијих права .

Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу.

Права и функционисање заједнице

Моје заједнице.

Школа као заједница.

Одлучивање у учионици и школи.

Гласање и консензус као демократски начини одлучивања.

Одговорности и обавезе у заједници

Одговорност деце.

Одговорности одраслих (родитеља, наставника).

Кршење и заштита права

Шта могу и коме да се обратим у ситуацијама насиља.

Наши идентитети

Наше сличности и разлике

Сукоби и насиље

- прихвата друге ученике и уважава њихову различитост;
- проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу;
- наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама;
- проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита;
- у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира;
- препозна и објасни врсте насиља;
- прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама;
- заштити од дигиталног насиља;
- анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу;
- аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;
- препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе;
- идентификује проблеме у својој школи;
- прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике;
- осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте;
- активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин);
- учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила;

ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ

(раса, пол, национална припадност, друштвено порекло, вероисповест, политичка или друга уверења, имовно стање, култура, језик, старост и инвалидитет).

Стереотипи и предрасуде.

Дискриминација.

Толеранција.

Сукоби и насиље

Сукоби и начини решавања сукоба.

Предности конструктивног решавања сукоба.

Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционално, социјално, сексуално, дигитално.

Реаговање на насиље.

Начини заштите од насиља.

Планирање и извођење акција у школи у корист права детета

Учешће ученика у школи.

Избор проблема.

Тражење решења проблема.

Израда плана акције.

Анализа могућих ефеката акције.

Планирање и извођење акције.

Завршна анализа акције и вредновање ефеката.

Приказ и анализа групних радова.

- учествује у извођењу акције;
- процењује ефекте спроведене акције и идентификује пропусте и грешке;
- презентује, образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређивање живота у школи.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Српски језик и књижевност

Матерњи језик

Историја

Ликовна култура

Музичка култура

Информатика и рачунарство

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставног предмета грађанско васпитање, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по моделу спирале и оријентисан је на остваривање исхода. Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу онога што су стекли учећи овај предмет. Они представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у четири области (Људска права, Демократско друштво, У програму су наведени садржаји које наставник може да допуњује, проширује и мења према конкретним потребама и плану сопственог рада али увек имајући у виду исходе које треба остварити. Редослед наведених исхода не исказује њихову важност јер су сви од значаја за постизање општег циља предмета. Између исхода, како у оквиру једне, тако и више области, постоји повезаност. Остваривање једног исхода доприноси остваривању других исхода. Многи исходи су процесни и представљају резултат кумулативног дејства образовно-васпитног рада, током дужег временског периода. Посебност грађанског васпитања је у томе што је оно део ширег концепта образовања за демократију и грађанско друштво и у том смислу је тесно повезано са другим предметима, ваннаставним активностима и уопште етосом школе.

По врсти, исходи могу бити:

а) сазнајни (нпр. објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права);

б) емоционални (нпр. препозна своје потребе, као и потребе других);

в) вољни (нпр. учествује у извођењу акције);

г) комбиновани (нпр. препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став према томе јер ставови садрже сазнајну, емоционалну и вољну компоненту).

Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима. Наставници су у прилици да бирају: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате,

дискусије, пројекте, истраживања, промоције, покретање акција као и да сами осмисле неке друге активности. За ученике петог разреда неке од ових метода рада су новина те их треба постепено навикавати на начин рада где су и они активни креатори наставе.

Садржај грађанског васпитања има природну везу са другим наставним предметима. То се види у исходима који се односе на препознавање добрих примера и кршење људских права у садржајима који се обрађују у историји или у књижевним делима која се читају у оквиру српског језика и књижевности, односно матерњег језика. Из тог разлога, међупредметно планирање је велика подршка остварењу циља овог предмета.

Посебну пажњу треба обратити на последњу област програма где се претходно стечена знања и вештине интегришу и практикују. Акције треба да буду мале и изводљиве али да имају све неопходне кораке. Ученике треба охрабривати када наиђу на тешкоће и јасно указивати да су и неуспеле акције такође добре, јер њиховом анализом долазимо до увида који су кораци били погрешни. Бројни су примери тема у оквиру којих се могу осмислити акције у школи у корист права детета. На пример, вршњачка подршка је важан сегмент укупне подршке инклузивног образовања, тако да је укљученост младих људи у овај сегмент живота и рада школе веома значајан. Он се огледа управо у заједничком промишљању наставника и ученика на тему како осмислити план подршке, како га најуспешније реализовати, водећи рачуна о потребама сваког ученика обухваћеног инклузивним образовањем.

У предмету грађанско васпитање продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте као што су постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања, представе и друго. Они се могу користити при интеграцији или рекапитулацији обрађених садржаја, процени напредовања ученика, као и самопроцени наставника колико успешно ради. Продукти се могу користити и ван групе, на пример на изложби у холу школе, у школским новинама, сајту школе, у раду ученичког парламента, у локалној заједници или локалним медијима.

За реализацију наставе овог предмета и остваривање дефинисаних исхода, врло је важна улога наставника. Он је модел који својим понашањем даје пример и доприноси стварању демократске атмосфере која је погодна за размену и аргументовање идеја и мишљења међу ученицима; он је тај који даје повратне информације и подстиче ученике на разумевање односа у групи. .

Значај предмета налази се и у чињеници да исходи грађанског васпитања у великој мери доприносе развоју неколико међупредметних компетенција и да се његови садржаји врло добро уклапају у различите ваннаставне активности. Посебно је значајан допринос развоју међупредметне компетенције комуникација јер се при раду на свим садржајима инсистира на исказивању сопственог мишљења, осећања, ставова и то на начин који не угрожава друге, као међупредметне компетенције решавање проблема јер је приступ предмету да се у свакој тематској целини ученици оснажују да препознају проблеме али и активно траже решења.

Чињеница да се предмет описно оцењује не умањује потребу да се континуирано прати напредовање ученика у достизању исхода које започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на шта ће се процењивати његово даље напредовање. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика. Грађанско васпитање пружа изузетну могућност за неговање саморефлексије (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре.

Naziv predmeta	ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК
Cilj	Cilj nastave i učenja stranog jezika je da se učenik usvajanjem funkcionalnih znanja o jezičkom sistemu i kulturi i razvijanjem strategija učenja stranog jezika osposobi za osnovnu pismenu i usmenu komunikaciju i stekne pozitivan odnos prema drugim jezicima i kulturama, kao i prema sopstvenom jeziku i kulturnom nasleđu.
Razred	peti
Godišnji fond časova	72 časa

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

OBLAST/TEMA Komunikativne funkcije	ISHODI	SADRŽAJI
Pozdravljanje	Po završenoj temi/oblasti učenik će biti u stanju da u usmenoj i pisanoj komunikaciji: – pozdravi i otpozdravi, primenjujući najjednostavnija jezička sredstva;	Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Reagovanje na usmeni ili pisani impuls sagovornika (nastavnika, vršnjaka, i slično) i iniciranje upoznavanja; uspostavljanja kontakta (npr. pri susretu, na razglednici, u imejlu, SMS-u).
Predstavljanje sebe i drugih; davanje osnovnih informacija o sebi; davanje i traženje osnovnih informacija o drugima	– predstavi sebe i drugog; – razume jasno postavljena jednostavna pitanja lične prirode i odgovara na njih;	Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Iniciranje upoznavanja, posredovanje u upoznavanju i predstavljanje drugih osoba, prisutnih i odsutnih, usmeno i pisano; slušanje i čitanje kratkih i jednostavnih tekstova kojim se neko predstavlja; popunjavanje formulara osnovnim ličnim podacima (prijava na kurs, pretplata na dečji časopis, nalepnica za prtljag, članska karta i slično).
Razumevanje i davanje jednostavnih uputstava i naloga	– razume uputstva i naloge i reaguje na njih;	Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje naloga i uputstava i reagovanje na njih (komunikacija u učionici – uputstva i nalozi koje razmenjuju učesnici u nastavnom procesu, uputstva za igru i slično).

Iskazivanje pravila ponašanja	– razume jednostavna i pažljivo iskazana pravila ponašanja (sugestije, preporuke, zabrane) i reaguje na njih, uz vizuelnu podršku (znakovi, simboli i slično) i bez nje;	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje jednostavnih iskaza u vezi sa pravilima ponašanja.</p> <p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje kratkih jednostavnih poziva na zajedničku aktivnost i reagovanje na njih, usmeno ili pisano (poziv na rođendan, žurku, na igru, u bioskop...); upućivanje i prihvatanje/odbijanje poziva na zajedničku aktivnost, usmeno ili pisano, koristeći najjednostavnije izraze molbi, zahvalnosti, izvinjenja.</p>
Poziv i reagovanje na poziv za učešće u zajedničkoj aktivnosti	– razume poziv i reaguje na njega; – uputi poziv na zajedničku aktivnost;	
Iskazivanje molbe, zahteva i zahvalnosti	– razume kratke i jednostavne molbe i zahteve i reaguje na njih; – uputi kratke i jednostavne molbe i zahteve; – iskaže i prihvati zahvalnost na jednostavan način;	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje jednostavnih iskaza kojima se traži pomoć, usluga ili obaveštenje; davanje jednostavnog, usmenog i pisanog odgovora na iskazanu molbu ili zahtev; izražavanje i prihvatanje zahvalnosti u usmenom i pisanom obliku.</p>
Čestitanje	– razume jednostavno iskazane čestitke i odgovara na njih; – uputi jednostavne čestitke;	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje kratkih i jednostavnih ustaljenih izraza kojima se čestita praznik, rođendan ili neki drugi značajan događaj; reagovanje na upućenu čestitku u usmenom i pisanom obliku; upućivanje kratkih prigodnih čestitki u usmenom i pisanom obliku.</p>
Opisivanje živih bića, predmeta, mesta i pojava	– razume jednostavan opis živih bića, predmeta, mesta i pojava; – opiše živa bića, predmete i mesta i pojave jednostavnim jezičkim sredstvima;	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje kraćih jednostavnih opisa živih bića, predmeta, mesta i pojava u kojima se pojavljuju informacije o spoljnom izgledu, pojavnim oblicima, dimenzijama i ostalim najjednostavnijim karakteristikama; davanje kratkih usmenih i pisanih opisa živih bića, predmeta, mesta i pojava. Upotreba prideva i priloga kao imenskog dela predikata uz glagol sein. Prisvojni determinativi u nominativu, dativu i akuzativu. Red reči u iskazanoj i upitnoj rečenici.</p>

Opisivanje uobičajenih i trenutnih aktivnosti, planova i sposobnosti	<ul style="list-style-type: none"> – razume jednostavne iskaze o uobičajenim i trenutnim aktivnostima i sposobnostima i reaguje na njih; – opiše i planira uobičajene i trenutne aktivnosti kratkim jednostavnim jezičkim sredstvima; – opiše šta ume/ne ume da (u)radi; 	<p>Predlozi uz glagole mirovanja.</p> <p>(Inter)kulturni sadržaji: kultura stanovanja, odnos prema živoj i neživoj prirodi.</p> <p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje opisa u vezi sa uobičajenim i trenutnim aktivnostima, planovima i sposobnostima u porodičnoj i školskoj sredini; sastavljanje poruka i spiskova u vezi sa uobičajenim i trenutnim aktivnostima, planovima i sposobnostima.</p>
Iskazivanje potreba, oseta i osećanja	<ul style="list-style-type: none"> – razume svakodnevne iskaze u vezi s neposrednim potrebama, osetima i osećanjima i reaguje na njih; – izrazi osnovne potrebe, osete i osećanja kratkim i jednostavnim jezičkim sredstvima; 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje iskaza u vezi sa potrebama, osetima, osećanjima; saopštavanje potreba i oseta i predlaganje rešenja u vezi s njima; usmeno i pisano iskazivanje svojih osećanja i (empatično) reagovanje na tuđa.</p>
Iskazivanje prostornih odnosa i veličina	<ul style="list-style-type: none"> – razume jednostavna obaveštenja o prostoru i orijentaciji u prostoru i reaguje na njih; – traži i pruži kratka i jednostavna obaveštenja o orijentaciji u prostoru; – opiše neposredni prostor u kojem se kreće; 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje kraćih tekstova u kojima se na jednostavan način opisuju prostorni odnosi i orijentacija u prostoru; usmeno i pisano traženje i davanje informacija o snalaženju/orijentaciji u prostoru; usmeno i pisano opisivanje prostornih odnosa u privatnom i javnom prostoru (soba, stan, kuća, učionica, škola, muzej, bioskop).</p>
Iskazivanje vremena (hronološkog i meteorološkog)	<ul style="list-style-type: none"> – razume jednostavna obaveštenja o hronološkom/meteorološkom vremenu i reaguje na njih; – traži i daje kratka i jednostavna obaveštenja o hronološkom/meteorološkom vremenu; 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje kratkih tekstova koji se odnose na tačno vreme, dan, mesec ili deo dana (razglas/plan vožnje na autobuskoj/železničkoj stanici, aerodromu; bioskopski program, dogovor za neku aktivnost) ili na meteorološko vreme (trenutne ili uobičajene vremenske prilike); usmeno i pisano traženje i davanje informacija o vremenu dešavanja neke aktivnosti ili meteorološkim prilikama.</p>
Izražavanje pripadanja/nepripadanja i posedovanja/neposedovanja	<ul style="list-style-type: none"> – razume jednostavne iskaze kojima se izražava pripadanje/nepripadanje, posedovanje/neposedovanje i reaguje na njih; 	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje kraćih tekstova s jednostavnim iskazima za izražavanje pripadanja/nepripadanja i posedovanja/neposedovanja i reagovanje na njih; usmeno i pisano, iskazivanje</p>

Izražavanje dopadanja/nedopadanja	<p>– traži i da jednostavne iskaze kojima se izražava pripadanje/nepripadanje, posedovanje/neposedovanje;</p> <p>– razume jednostavne iskaze za izražavanje dopadanja/nedopadanja, slaganja/neslaganja i reaguje na njih;</p> <p>– traži mišljenje i izražava dopadanje/nedopadanje jednostavnim jezičkim sredstvima;</p>	<p>pripadanja/nepripadanja i posedovanja/neposedovanja.</p> <p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje kraćih tekstova s jednostavnim iskazima za izražavanje dopadanja/nedopadanja i reagovanje na njih; usmeno i pisano iskazivanje slaganja/neslaganja, dopadanja/nedopadanja.</p>
Izražavanje količine i brojeva	<p>– razume jednostavne izraze koji se odnose na količinu (broj osoba, životinja i predmeta količina prilikom kupovine i sl.) i reaguje na njih;</p> <p>– traži i pruži osnovne informacije u vezi sa količinama i brojevima;</p> <p>– izrazi prisustvo i odsustvo nekoga ili nečega;</p>	<p>Jezičke aktivnosti u komunikativnim situacijama Slušanje i čitanje jednostavnih iskaza koje sadrže informacije u vezi sa količinom i brojevima (novčani iznos, uzrast, vreme, broj telefona i slično); usmeno i pisano korišćenje jednostavnih iskaza sa brojevima do 100.</p>

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Први страни језик

Српски језик и књижевност

Матерњи језик

Српски као нематерњи језик

ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ

Напомена: Тематске области се прожимају и исте су у сва четири разреда другог циклуса основне школе. Аутори уџбеника и наставници обрађују их у складу са интересовањима ученика и актуелним збивањима у свету.

- 1) Лични идентитет
- 2) Породица и уже друштвено окружење (пријатељи, комшије, наставници итд.)
- 3) Географске особености
- 4) Становање – форме, навике
- 5) Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине, еколошка свест
- 6) Историја, временско искуство и доживљај времена (прошлост – садашњост – будућност)
- 7) Школа, школски живот, школски систем, образовање и васпитање
- 8) Професионални живот (изабрана – будућа струка), планови везани за будуће занимање

- 9) Млади – деца и омладина
- 10) Животни циклуси
- 11) Здравље, хигијена, превентива болести, лечење
- 12) Емоције, љубав, партнерски и други међуљудски односи
- 13) Транспорт и превозна средства
- 14) Клима и временске прилике
- 15) Наука и истраживања
- 16) Уметност (нарочито модерна књижевност за младе; савремена музика)
- 17) Духовни живот; норме и вредности (етички и верски принципи); ставови, стереотипи, предрасуде, толеранција и емпатија; брига о другоме
- 18) Обичаји и традиција, фолклор, прославе (рођендани, празници)
- 19) Слободно време – забава, разонода, хобији
- 20) Исхрана и гастрономске навике
- 21) Путовања
- 22) Мода и облачење
- 23) Спорт
- 24) Вербална и невербална комуникација, конвенције понашања и опхођења
- 25) Медији, масмедији, интернет и друштвене мреже
- 26) Живот у иностранству, контакти са странцима, ксенофобија

УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА.

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Технике/активности

Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда панона, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.

Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Разумевање писаног језика:.

Предвиђена је израда **једног** писменог задатка у току школске године.

СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА

Слушање

Писање

Говор

Социокултурна компетенција и медијација

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ПРЕДМЕТ- **ВЕРСКА НАСТАВА-ПРАВОСЛАВНИ И КАТОЛИЧКИ КАТИХИЗИС**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСО ВА
<p>Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот (будућу димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим</p>	<p>Да код ученика: -развије способност уочавања да су грех и зло у свету последица погрешног изражавања човекове слободе; -развије способност уочавања да Бог поштује човекову слободу али да не одустаје да свет доведе у вечно постојање; -изгради свест о томе да Бог воли човека и свет и да их никад не напушта, али вечни живот зависи и од слободе човека и његове заједнице с Богом; -развије способност спознавања да Бог није одустао од првобитног циља због кога је створио свет, а то је да се свет сједини с Њим посредством човека и да тако живи вечно; -развије способност уочавања сличности у структури старозаветне и новозаветне цркве.</p>	<p>1. Припрема света за долазак Сина Божјег у свет (7)</p> <p>2. Стари завет између Бога и света кроз избрани народ (7)</p> <p>3. Аврам, родоначелник јеврејског народа, праслика Христа као главе цркве (7)</p> <p>4.Мојсијев закон као припрема и водич ка Христу (8)</p> <p>5.Старозаветни мотиви у православној иконографији (7)</p>	<p>Теме треба реализовати препричавањем библијске историје . Упоредо с библијском историјом, глобална светска историја показује да људи, будући да су иконе Божје, не престају да теже бесмртности. То треба искористити и покренути у настави дијалог између хришћанског виђења истинског постојања. Нагласак треба ставити на литургијско искуство превазилажења смрти, с назнаком да хришћанство остварење ове тежње види у слободи Бога и слободи човека и њиховом личном јединству, док нехришћанске теорије нуде решење утемељено или на свемогућству Божјем и нужности, или на створеној природи, односно на тражењу лека</p>	<p>36</p>

наукама и теоријама о свету			против смрти у природи.	
-----------------------------	--	--	-------------------------	--

ПРЕДМЕТ- **ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВ А
<p>Општи циљ предмета је оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе и локалне заједнице, проширивањем знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -подстицање и оспособљавање за активно учешће у животу школе развијањем вештина за унапређивање услова школског живота кроз праксу; -упознавање школских правила и процедура; -разумевање функционисања органа управљања школе и стручних тела; -упознавање права и одговорности свих актера на нивоу школе; -развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења; -обучавање техникама групног рада; 	<p>УПОЗНАВАЊЕ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНАТА ПРОГРАМА (6)</p> <p>САГЛЕДАВАЊЕ УСЛОВА ШКОЛСКОГ ЖИВОТА (4)</p> <p>ИЗБОР ПРОБЛЕМА НА КОМЕ ЋЕ СЕ РАДИТИ (1)</p> <p>САКУПЉАЊЕ ПОДАТАКА О ИЗАБРАНОМ ПРОБЛЕМУ (8)</p> <p>АКТИВИЗАМ И ПАРТИЦИПАЦИЈА – ПЛАН АКЦИЈЕ (12)</p> <p>ЈАВНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА</p>	<p>-Програмске садржаје би требало реализовати тако да се ученицима омогуће: слобода изражавања мишљења и ставова о отвореним питањима и проблемима које су сами идентификовали као значајне; разумевање и разматрање различитих мера које се у школи / локалној заједници предузимају у циљу решавања проблема; унапређење вештина комуникације у различитим социјалним ситуацијама (у школи, на нивоу вршњачке групе и са наставницима, као и ван школе, Реализација програма се заснива на коришћењу <i>интерактивних и истраживачких</i> метода рада. <i>Симулација и играње улога</i> су веома корисне технике за припремање ученика за различите ситуације са којима раније нису имали прилику да се суоче <i>Основна теза</i> које би наставници све време требало да се придржавају је да ученике учимо не <i>шта</i> да мисле, него <i>како</i> да мисле</p>	<p>36</p>

	-развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и делања.	ПЛАН АКЦИЈЕ (1) ОСВРТ НА НАУЧЕНО – ЕВАЛУАЦИЈА (4)		
--	--	---	--	--

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК-ПРВА ГОДИНА УЧЕЊА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	бр.час ова
<p>Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.</p> <p>Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност</p>	<p>На крају петог разреда, ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје страни језик који учи међу другим страним језицима - разуме оне изразе које наставник употребљава током часа да би дао упутства за рад и друго; - разуме једноставне дечје песме и бројалице у вези са обрађеном тематиком. <p>-разуме смисао кратких писаних порука</p> <p>-разговорно изговара гласове</p> <p>-ступи у дијалог у оквиру четири-пет реплика</p> <p>- поставља једноставна питања</p> <p>допуњава и пише речи и кратке реченице</p>	<p>Школа:</p> <p>Ја и моји другови:</p> <p>Породица и блиско окружење:</p> <p>Празници:</p> <p>Мој дом:</p> <p>Исхрана:</p> <p>Одећа:</p> <p>Окружење:</p> <p>Остало:</p> <ul style="list-style-type: none"> - годишња доба, месеци, дани у недељи и делови дана, - бројеви до 100 - основни подаци о земљи земљама чији се језик учи <p>Граматички Садржаји Реченица</p> <p>Основне реченичне структуре у потврдном, одричном и упитном облику</p> <p>Именице (заједничке, властите)</p> <p>Члан</p> <p>Негација</p> <p>Заменице</p> <p>Придеви</p> <p>Предлози</p>	<p>-циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;</p> <p>говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;</p> <p>-почев од петог разреда очекује се да наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа;</p> <p>-знања ученика мере се јасно одређеним <i>релативним</i> критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;</p> <p>-настава се заснива и на социјалној интеракцији;</p> <p>-рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора</p> <p>-учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;</p> <p>-наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја;</p> <p>-Вежбе слушања</p> <p>-Рад у паровима, малим и великим групама</p> <p>-Мануалне активности</p> <p>-убеници постају извори активности</p>	<hr style="width: 100px; margin: 0 auto;"/> <hr style="width: 100px; margin: 0 auto;"/> <hr style="width: 100px; margin: 0 auto;"/> <p style="font-size: 24px; font-weight: bold; margin: 0 auto;">72</p>

у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика		Прилози Глаголи Бројеви Основни до 100.		
--	--	--	--	--

ПРОГРАМ ЗА VI РАЗРЕД

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p>Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.</p>	<p>-развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује; -поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика; -оспособљавање за успешно служење књижевним језиком -развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности; -поступно оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм); -развијање поштовања према</p>	<p>ЈЕЗИК</p> <p>Грамматика Правопис Ортоепија</p> <p>Сј.1.1.6. Сј.1.1.3. Сј.1.2.1. Сј.1.2.5. Сј.1.2.6. Сј.2.1.2. Сј.2.1.3 Сј.2.4.6. Сј.1.2.7. Сј.1.2.8. Сј.2.2.5. Сј.3.2.5 Сј.1.3.1. Сј.1.3.4. Сј.1.3.5. Сј.1.3.6. Сј.1.3.10. Сј. 2.3.2. Сј.2.3.3. Сј.2.3.4. Сј.2.3.8. Сј.3.3.2. Сј.3.3.4. Сј.3.3.6.</p> <p>КЊИЖЕВНОСТ</p>	<p>-ученицима се језик представља и тумачи као систем. -<i>Поступност</i> се обезбеђује самим избором и распоредом наставних садржаја -<i>Селективност</i> се остварује избором најосновнијих језичких законитости и информација о њима. -садржаје из <i>акцентологије</i> не треба обрађивати као посебне наставне јединице -Правопис се савлађује путем систематских вежбања, -подстицањемисаоног осамостаљивања ученика -континуирано повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом; -повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста; -побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама; -<i>Функционални појмови</i> се не обрађују посебно, већ се у току наставе указује на њихова примењена значења</p>	

	културној баштини	Лектира Тумачење текста Књижевнотеоријски појмови (Лирика, Епика, Драма) Сј.1.4.1. Сј.1.4.2. Сј.1.4.3. Сј.1.4.4. Сј.1.4.6. Сј.1.4.7. Сј.2.4.1 Сј.2.4.5. Сј.2.4.6. Сј.2.4.8. Сј.3.4.1. Сј.3.4.2. Сј.3.4.3. Сј.3.4.4. Сј.3.4.7. Функционални појмови Читање ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Основни облици усменог и писменог изражавања		144
--	-------------------	---	--	------------

ПРЕДМЕТ **ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
Циљ наставе страног језика у основном образовању је:развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према	-разуме и реагује у односу на усмени текст -усмено и писмено се изражава у вези са предвиђеним темама (до 70 речи) -чита текст са разумевањем (до 150 речи)	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ -Представљање себе и других -Поздрављање -Идентификација и именоване особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама) -Разумевање и давање једноставних упутстава и команди -Постављање и одговарање на питања -Молбе и изрази захвалности -Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности -Изражавање допадања/недопадања	-циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима -говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика -наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа;	

<p>другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији</p>	<p>-преноси и преводи кратке поруке -користи граматичке садржаје предвиђене програмом</p>	<p>-Изражавање физичких сензација и потреба -Именоване активности (у вези са темама) - Исказивање просторних односа и величина (<i>Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...</i>) - Давање и тражење информација о себи и другима - Тражење и давање обавештења - Описивање лица и предмета - Изрицање забране и реаговање на забрану - Изражавање припадања и поседовања - Тражење и давање обавештења о времену на часовнику - Скретање пажње - Тражење мишљења и изражавање слагања/неслагања -Исказивање извињења и оправдања</p> <p>ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ Именице Члан Придеви Заменице Детерминатори Предлози Глаголи Бројеви Упитне реченице Везници</p>	<p>-уџбеници постају извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала; -настава се заснива и на социјалној интеракцији -сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају -знања ученика мере се јасно одређеним <i>релативним</i> критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;</p>	<p>72</p>
--	---	--	--	------------------

Предмет: МАЂАРСКИ ЈЕЗИК

A tantárgy tanításának céljai:

- a már ismert szófajok ismétlése, és tanult anyag kibővítése, rendszerezése
- a magyar nyelv szófajainak részletes ismertetése
- a szófajokkal kapcsolatos helyesírási tudnivalók begyakorlása
- a nyelvi ismeretek helyes használata a kommunikációban-szövegszerkesztés
- az irodalmi műnemek megkülönböztetése
- az irodalmi műfajok felismerése
- az újságírás műfajainak felismerése
- szóképek az irodalmi művekben

Operatív (gyakorlati) feladatok:

- a tanulók önállóan ismerjék fel a tanult szófajokat
- az eddig szerzett helyesírási ismereteket tudják alkalmazni

Témakör	Alapszint	Középszint	Haladó szint
---------	-----------	------------	--------------

- a tanuló szerezzon jártasságot a vázlatkészítésben, tudja kiemelni a lényegét
- legyen képes az önálló véleményalkotásra
- a műköltészeti alkotások különböző műfajainak felismerése
- irodalmi élményei más művészeti ágakkal kapcsolatban találjanak lexikonok szótárak, kézikönyvek önálló használata

<i>Olvasás és szövegértés</i>	Kifejező, szép olvasás Önállóan ír beszámolót A szövegben megkülönbözteti a fontosat a mellékeztől Összegést ír az egyszerűbb elolvasott szöveggel kapcsolatban	Az olvasott művekről véleményt alkot Segítséggel vázlatot készít	Megtalálja és kiemeli a szövegből a lényegét Következtetéseket von le Elemzi, véleményezi az olvasott szöveget
<i>Írásbeli kifejezőkészség</i>	Önállóan és helyesen fogalmaz, és leírja azt Az írásjeleket alkalmazza Az alapvető helyesírási szabályokat alkalmazza	Önállóan összegezi az olvasottakat és hallottakat, Kiemeli az olvasott szöveg lényegét Helyesírási szabályok szerint ír	A helyesírás szabályai szerint ír Önálló beszámolókat készít Önállóan alkot véleményt Más művészeti ágakkal kapcsolatban felismeri a tanultakat
<i>Nyelvtan, helyesírás</i>	Felismeri a névszókat Felismeri és segítségével alkalmazza az eddig tanult helyesírási szabályokat	Segítséggel felismeri a tanult szófajokat Alkalmazza a helyesírás elveit	Felismeri a szófajokat, meghatározza a nyelvtani szabályokat Jártassággal alkalmazza a helyesírás alapelveit
<i>Irodalom</i>	Az elolvasott szöveget megérti Megkülönbözteti a verses, a prózai és a párbeszédes formát Megkülönbözteti a népköltészeti és a műköltészeti műfajokat	Megérti és elemzi az elolvasott szöveget Felismeri és megnevezi a szóképeket	Egy-egy irodalmi szöveg elolvasása után többféle értelmezést ismerttet Érvel a véleménye mellett Irodalmi élményeit más művészeti ágakkal is összekapcsolja

Предмет: СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ

Циљеви и задаци:

- оспособити ученике да се правилно усмено и писмено изражавају
- усвајање нове лексике и правилан изговор нових лексема
- вежбати изражајно читање и писање
- продубити стечена знања о именицама и глаголима
- оспособљавање ученика да одговарају на питања и воде кратке дијалоге
- оспособљавање ученика да се сналазе у свакодневним животним ситуацијама
- усмеравати ученике да се јасно и прецизно усмено изражавају
- развијање маште код ученика
- истицати вредности књижевних дела кроз читање лектира

Наставне теме		Број часова		
		обрада	вежба, понављање, утврђивање, провера	укупно
1.	Школа ми је омиљена кућа	9	6	15
2.	Без муке нема науке	5	7	12
3.	Кроз трње до звезда	5	7	12
4.	Све је бело око нас	3	8	11
5.	Народне мудрости	5	1	6
6.	Причајмо, читајмо, маштајмо	6	5	11
7.	Све се буди око нас	4	10	14
8.	Наша машта може свашта	6	3	9
9.	Истражујмо	7	6	13
10.	У јуну	3	2	5
		53	55	108

ПРЕДМЕТ ЛИКОВНА КУЛТУРА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са	Оспособљавање ученика за визуелно памћење и предочавање; -оспособљавање ученика за артикулисано ликовно изражавање -проширивање сазнања и искуства ученика у коришћењу различитих материјала и средстава за рад	СЛОБОДНО РИТМИЧКО ИЗРАЖАВАЊЕ БОЈЕНИМ МРЉАМА (4) Л.К.1.1.1. Л.К.2.1.2. Л.К.3.2.2. ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ (3) Л.К.1.2.3. Л.К.2.2.1.	Посебна важност је у наставнику који усаглашава образовне задатке (ликовне проблеме) са интересовањима ученика Садржаје програма ликовне културе треба остварити: 1. примањем (учењем), тако што ће ученицима бити омогућено да стичу знања из области	

<p>демократским опредељњем друштва и карактером овог наставног предмета.</p>	<p>у процесу ликовног изражавања; -мотивисање ученика на активан однос према актуелним питањима које се односе на заштиту и унапређивање човекове природне и културне средине. -развијање моторичких способности и навике за лепо писање -подстицање потребе за посећивање музеја, изложби и за чување културних добара -развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне и модерне уметности</p>	<p>Л.К.3.2.2. ТЕКСТУРА (6) Л.К.1.1.1. Л.К.2.2.1. Л.К.3.1.2 СВЕТЛИНА (8) Л.К.1.3.4. Л.К.2.1.1. Л.К.3.1.1. Л.К.3.1.2 БОЈА (12) Л.К.1.3.4. Л.К.2.1.1. Л.К.3.2.2. Л.К.3.1.2. СВЕТ УОБРАЗИЈЕ У ДЕЛИМА УМЕТНОСТИ (3) Л.К.1.3.3. Л.К.2.3.1. Л.К.3.3.4</p>	<p>ликовне културе, савладавају технолошке поступке ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика; 2. давањем (стварањем) путем подстицања ученика да се изражавају у оквиру ликовних активности и остварују резултате (увек на вишем нивоу култивисање и јачање ликовне осетљивости).</p>	<p style="text-align: center;">36</p>
--	---	--	---	--

ПРЕДМЕТ **МУЗИЧКА КУЛТУРА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР. ЧАСОВА
<p>Општи циљ наставе музичке културе је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа, развијање музикалности и креативности,</p>	<p>-неговање способности извођења музике (певање, свирање) -стицање навике слушања музике -упознавање основа музичке писмености -упознавање са делима и композиторима</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (18) МК.1.3.1. МК.1.3.2. МК.3.3.1. СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (10)</p>	<p>Основни принцип у остваривању циљева и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу, а наставна јединица је увек уметничко дело. Настава музичке културе остварује се кроз: - певање, свирање и стицање</p>	

неговање смисла за заједничко музицирање.	-певање по слуху нотног текста	МК.1.2.1. МК.1.2.2. МК.1.2.4. МК.2.2.2. МК.3.2.3. СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ (8) МК.1.4.2. МК.1.4.4. МК.3.4.2.	основне музичке писмености; - слушање музике; - дечје музичко стваралаштво. Групним и појединачним певањем или свирањем развија се способност ученика да активно учествују у музичком животу своје средине.	36
---	--------------------------------	--	--	-----------

ПРЕДМЕТ **ИСТОРИЈА**

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	Б Р. Ч А С О В А
<p>Циљ изучавања наставног предмета <i>историја</i> је културни напредак и хуманистички развој ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских процеса и токова, као и развијању националног, европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика.</p>	<p>-разумевање појма средњи век и основних одлика тог историјског периода -разумевање одлика феудалног друштва -стицање знања о државама средњовековне Европе -стицање знања о српским средњовјеков</p>	<p style="text-align: center;">УВОД (4) ИС 1.1.1.; 1.1.4.; 1.1.6.; 1.2.1.; 1.2.2.; 2.1.1.; 2.2.1. 3.1.1.; 3.2.1. ЕВРОПА И СРЕДОЗЕМЉЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (15) ИС 1.1.5.; 1.1.6.; 1.1.7.; 1.1.8.; 1.1.9.; 1.1.10.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 2.1.1.; 2.1.3.; 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.3. 3.1.1.; 3.1.6.; 3.2.3.; 3.2.5. СРБИ И ЊИХОВО ОКРУЖЕЊЕ У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (14) ИС 1.1.4.; 1.1.6.; 1.1.7.; 1.1.9.; 1.1.10., 1.2.1.; 1.2.3.; 1.2.4. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.1.5.; 2.2.1.; 2.2.2.; 3.1.2.; 3.1.6.; 3.2.5.; ЕВРОПА У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (13)</p>	<p>У остваривању циља наставе историје припрема за часове је од изузетне важности, као и планирање наставе на годишњем и месечном нивоу. -неопходно је да се обезбеди корелација са сродним предметима, као што су географија, српски језик, ликовна и музичка култура,</p>	

	<p>ним државама -разумевање улоге религије у средњем веку -коришћење историјских карата</p>	<p>ИС 1.1.4.;1.1.5.; 1.1.6.; 1.1.8.;1.1.9.; 1.1.19.; 1.2.1.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.5. 2.1.1.; 2.1.3.; 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.3.; 3.1.1.; 3.1.2.; 3.2.3.3.1.5.; 3.1.6.; 3.2.1.; 3.2.3.; 3.2.5.; 3.2.6. 3.2.7.</p> <p>СРБИ И ЊИХОВО ОКРУЖЕЊЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ (15)</p> <p>ИС 1.1.4.; 1.1.6.; 1.1.7.; 1.1.9.;1.1.10.; 1.2.1.; 1.2.2.; 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.8. 2.1.1., 2.1.2.; 2.1.3.; 2.1.5.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.3.; 3.1.1., 3.1.2.; 3.1.3.; 3.1.4.; 3.1.5.; 3.2.1.; 3.2.4.</p> <p>СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ДОБА ОСМАНЛИЈСКИХ ОСВАЈАЊА (11)</p> <p>ИС 1.1.5.; 1.1.6., 1.1.9., 1.1.10.; 1.2.1., 1.2.3.; 1.2.4.; 1.2.5.;1.2.7.; 1.2.8. 2.1.1.; 2.1.2.; 2.1.4.; 2.1.5.; 2.1.6.; 2.2.1.; 2.2.2.; 2.2.3.; 2.2.4.; 2.2.5. 3.1.1.; 3.1.2.; 3.1.3.; 3.1.4., 3.1.6., 3.2.1., 3.2.2.; 3.2.4.; 3.2.5.; 3.2.6.</p>	<p>верска настава и грађанско васпитање.</p>	<p>7 2</p>
--	---	---	--	-----------------------

ПРЕДМЕТ ГЕОГРАФИЈА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАСОВА
<p>Циљ наставе географије је усвајање знања о природно географским и друштвено географским објектима, појавама и процесима и њиховим међусобним везама и односима у геопростору. Настава географије треба да допринесе стварању реалне и исправне слике о свету као целини и</p>	<p>-стицање знања о основним појавама, процесима и објектима у васиони -картографско описмењавање -разумевање повезаности појава у географском омотачу -стицање знања о основним географским одликама Републике Србије -стицање знања о основним географским одликама Републике Европе -упознавање интеграцијских</p>	<p>УВОД (1)</p> <p>ПЛАНЕТА ЗЕМЉА (8) ГЕ.1.2.3. ГЕ.2.2.2. ГЕ.3.2.2.</p> <p>СТАНОВНИ-ШТВО И НАСЕЉА НА ЗЕМЉИ (5) ГЕ.1.3.1. ГЕ.2.3.1. ГЕ.3.3.1.</p>	<p>Предложен је оријентациони број часова по свакој наставној теми. Слобода и креативност наставника испољиће се кроз самостално планирање и одређивање типова часова, као и избора наставних метода, техника, активности, дидактичких средстава и помагала. Корелација географије са другим наставним предметима</p>	<p>72</p>

месту и улози наше државе у свету.	процеса у Европи -уознавање најважнијих природних и друштвених одлика Европе	ГЕОГРАФСКА СРЕДИНА И ЉУДСКЕ ДЕЛАТНОСТИ (3) ГЕ.1.3.2. ГЕ.2.3.2. ГЕ.3.3.2. РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ (52) ГЕ.1.4.2. ГЕ.2.4.2. ГЕ.1.4.2. ГЕ.2.4.2. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.4. ГЕ.3.4.2. ГЕ.3.4.3.	представља поступак који је неопходно спроводити у настави. Коришћење географских карата је неопходно и обавезно на свим часовима.	
------------------------------------	---	--	--	--

ПРЕДМЕТ ФИЗИКА

ЦИЉ	ЗАДАЦИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И СТАНДАРДИ ПОСТ.	НАЧИН ОСТВ. ПРОГРАМА	БР.ЧАС ОВА
Циљ наставе физике је да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање физичких појава и за активно стицање знања кроз	-развијање функционалне писмености -уознавање основних начина расуђивања у физици -разумевање појава процеса и односа у природи -схватање метода експеримента -развијање логичког мишљења -схватање да је материјални свет погодан за експериментално истраживање -оспособљавање за руковање инструментима за мерење -уознавање појма грешке и значаја релативне грешке -усвајање основних представа о механичком	УВОД (2) КРЕТАЊЕ (14) ФИ 1,2,1 ФИ 1,2,2 ФИ 1,2,3 ФИ 1,4,4 ФИ 2,2,2 ФИ 2,4,3 ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,2 ФИ 3,4,1 СИЛА (14) ФИ 1,1,1 ФИ 1,1,2 ФИ 1,7,1 ФИ 1,7,2 ФИ 2,1,2 ФИ 2,6,1 ФИ 2,6,2 ФИ 3,1,3 МЕРЕЊЕ (15) ФИ 1,4,1 ФИ 1,4,2	Задаци наставе физике остварују се кроз следеће облике: -излагање садржаја уз демонстрационе огледе -решавање задатака (квалитативних и квантитативних) -лабораторијске вежбе Важно је да наставник наглашава обједињеност облика у циљу откривања, формулисања и примене закона (посматра се појава и прати се ток, ученик на основу сопственог расуђивања описује посматрану појаву, након тога наставник језиком физике дефинише нове појмове и речима формулише закон	72

